

Ozi-oma,

Luku

Deru

1 ¹Eshi ọp̄hu a d̄uwaa igwe wata ede akọ k'ip̄he, meẹbekpooru l'echi-labọ anyi ono l'ẹkwo; ²ọ b̄uerup̄ho g'a k̄oru iya anyi; mb̄u ndu shi lẹ mb̄u b̄uru ndu h̄umaru l'enȳa mechāa bya ab̄uru ndu ejeru op̄fu Chileke ozi; b̄u ḡe ndu ono edegbaa; ³b̄e ọ d̄ukwa mu ph̄o ree; onye ẹguru, b̄u Tiyófilosu; ḡe mu t̄ooru ngu ip̄he, meru n̄u l'okpa iya l'okpa iya; eshinu mu t̄oru nw̄ehu nw̄ukota ip̄hemip̄he ono, daru n̄u ono eshikp̄oo lẹ mb̄u. ⁴Ip̄he, mu ede b̄u g'ì kwatakp̄oo maru ọkpobe-op̄fu ono, e gude ọnu zia ngu ono.

Ozi kẹ l'aa-nw̄u Jiọnu, onye emeje baputizimu

⁵Teke Herọdu b̄u eze ndu Jiudiya b̄e ọ d̄uru onye ẹpha iya b̄u Zakaráya, onye uke Chileke. O shi l'ẹkali ọgbo uke kẹ Abáyijia. Ọ l̄uru nwanyi, shi l'okpa-ip̄fu Erọnu, b̄ukwapho ọkpa-ip̄fu ndu-uke Chileke. Ẹpha nwanyi ono b̄u Elízabetu. ⁶Ẹphenebo t̄ukoru b̄uru ndu pf̄uberekoto l'ip̄hu Chileke; emeẹbekota ekemu Chileke g'ọ ha bya etsokotakwapho nsọ Chileke g'ọ ha. Ẹphe te emejeduru ip̄he, a taru ph̄e uta. ⁷Ọ b̄uepho l'ẹphe l̄uru kahụ; ọp̄hu ẹphe anw̄utaduru nwa; kẹle Elízabetu ta ats̄udu ime.

⁸T̄obudu iya b̄u; Zakaráya n̄odu eje ozi uke iya l'ip̄hu Chileke; kẹle ozi uke rwuberu ẹkali ọgbo uke nkep̄e. ⁹A t̄uru ido, b̄u nsọ, d̄uru ph̄e n̄u; ọ daaru iya l'abahụ lẹ mkpuru l'ẹka ẹn̄ya ẹka eegwejeru Chileke ngweja n̄o je egwee ngweja ùnw̄u-isensu, ẹn̄wuru iya eshi kwekweekwee. ¹⁰Ikpoto ndu ono l'op̄hu t̄uko k̄uru l'etezi ep̄fu an̄u Chileke g'ọ gbaru teke eeyeje ọku l'ùnw̄u-isensu ono. ¹¹Ojosi-imigwe, shi l'ẹka Nnajiup̄hu chāa Zakaráya l'ip̄hu bya an̄odu l'ẹkutara ọru-ngweja ono. ¹²Meji tsukaha Zakaráya g'ọ h̄umaru iya. Ndz̄u wata iya aḡugu. ¹³Ojosi ono s̄u iya: “Ḡe ndz̄u ba aḡushi ngu Zakaráya; kẹle op̄fu, i pfuru n̄u Chileke t̄ubawaru iya lẹ n̄chi.

Nta-a bẹ Elízabetu, bụ nyee ngu l'a-nwụtaru ngu nwa-nwoke. Iphe, ịi-gụ iya bụ Jìonu. ¹⁴Oo ya bụ g'èhu atsọo ngu; l'i tee eswa; l'a-dụ igwerigwe tee eswa mę a -nwụe ya pho. ¹⁵Kẹle ọo-buru onye nweru ẹnya l'iphu Nnajiuphu, bụ Chileke; tẹme ọ tọo ngụkwa męe; ọzoo iphe, aangụ angungu, bụ iphe, atsụ atsutsu. Unme Chileke bẹ e-shi l'ẹpho ne iya buru iya l'ẹhu. ¹⁶Igwerigwe unwu Ízurẹlu bẹ oo-me g'ẹphe dakọbe jepfu Nnajiuphu, bụ Chileke phe. ¹⁷Oo ya bụ onye e-gude Unme Chileke; gude ike, dụ gẹ kẹ Elayijia, onye mpfuchiru Chileke vuru Kéreshi ọbu ụzo je akwakọberu iya ẹka. Ọo-gọ-zetaru unwegirima obu nna phe. Ọo-gọta ndu bụ 'anụ-lẹ-nchị gọru ye l'ụzo ọkwa-ẹnnya, ọphu ndu pfulerekoto etso; g'ee-shi g'oo-dozi-kwarupho Nnajiuphu ono ndu bụ ndu a-kwakọberu abyabya iya."

¹⁸Zakaráya sụ ojozi-imigwe ono: "Denu gẹ mu e-shi maru l'iphemiphe-a bụ ọkpobe-opfu; l'ẹka mu kahụwaru; tẹme nyee mu kahụakwapho?"

¹⁹Ojozi-imigwe ono sụ iya: "Ọ kwa mbedua bụ Geburẹlu; onye anoje l'iphu Chileke. Ọ kwa Chileke ziru mu gẹ mu bya epfuru yeru ngu; zia ngu ozi-ọma-a; ²⁰ọphu i kwetaduru l'opfu, mu pfuru bẹ a-vụ gẹ mu pfuru iya. Huma ahuma; lẹ nta-a bẹ onu a-buru ngu kpurukudukuu. I tii pfulbaedu opfu jasụ mbọku, iphemiphe-a a-vukota. Opfu mu a-vukotakwa l'o rwuberu iya."

²¹Igwe ọha kuru eche Zakaráya; ọphu ẹphe amadu iphe, meru iphe, ọono ọdu l'ime eze-ulo Chileke ono. ²²Ọ futashia; ọphu ọ duedu ike pfuru opfu yeru phe; ẹphe maru l'ọ phuru ọphulanya l'ime eze-ulo Chileke; ọphu o pfulẹdu opfu. Ọ buwaru ẹka bẹ oogudeje epfu opfu.

²³Eswe ozi uke iya -bvụepho; ọ lashia ibe iya. ²⁴A nonya; nyee ya, bụ Elízabetu tsuta ime. Ọ nokota l'ulo mkpurumkpuru onwa ise. ²⁵Ọ sụ: "Nta-a bẹ Nnajiuphu lecharu mu ẹnnya bya eshia ụzo, dụ ẹgube-a nafu mu iphere l'iphu ndiphe."

Ozi, eezi; l'aa-nwụ Jizọsu

²⁶O be l'onwa, kwe Elízabetu onwa ishii, ọ tsutaru ime; Chileke byakwa ezia ojozi-imigwe, bụ Geburẹlu g'o je Nazaretu l'alị Gálili ²⁷je ezia nwamgboko ozi. Ẹpha nwamgboko ono bụ Meri. Nwamgboko ono bẹ yee nwoke teke akwaswee. Onye eje iya alulu bụ nwoke, ẹpha iya bụ Jíósẹfu. Nwoke ono bụ onye onu-ulo onye eze ndiche ono, bụ Dévidi. ²⁸Geburẹlu byapfuta Meri bya sụ iya: "Ị dupho ya? Onye Chileke kwaberu oke ụbvù! Nnajiuphu swikwaru ngu eswiru. I bụ onye Chileke gọru onu-oma nụ l'echilabọ unwanyi l'opfu."

²⁹Meri numa ekele ono; obu tsukahụ iya. Ọ rịa l'egomunggo iya sụ: "Bụ ẹgube ekele gunu bụ ọwa?" ³⁰Ojozi-imigwe ono sụ iya: "Gẹ ndzụ ba agushi ngu Meri; lẹ Chileke mewaru ngu eze-iphe-oma. ³¹Huma l'ii-tsuta ime; nwua nwa-nwoke; iphe, ịi-gụ iya bụ Jizọsu. ³²Ọo-buru onye nweru ẹnnya. Ee-ku iya Nwa Ọkalibe-kangokotaru-nụ. Nnajiuphu, bụ Chileke

e-dobe iya l'aba-eze onye-iche iya ono, bu Dévidi. ³³Oo-buru eze ndu onu-ulo Jiékoṣu jasuwaruro ya; ophu o bubuhuduru eze abubuhu jasū lẹ tuutuutuu lẹ m̄jimiimii.”

³⁴Meri sū ojozi-imigwe ono: “?Denu gẹ mu e-shi tsuta ime l'eka mu lẹ nwoke eteke akwaswee?”

³⁵Ojozi-imigwe ono sū iya: “Unme Chileke l'a-bya asopyabe ngu; teme ike kẹ Okalibe-kangokotaru-nu l'a-bya bya emee ngu ire l'ehu. Oo ya bu; nwa ono, ii-nwu ono, bu onye du nsọ ono bẹ ee-ku Nwatibe Chileke. ³⁶Teme; lekwa abubu ngu, bu Elízabetu tsutafuakwaru ime nwoke lẹ nka-a. Onwa owa kweakwaa ya onwa ishii; mbu onye ono, e shi eku onye ata tsudu ime ono; ³⁷kẹle Chileke ta adudu iphe, nyiru iya eka ememe.”

³⁸Meri sū: “Mu nona-a! ?O kwa lẹ mu nona Chileke l'eka. G'o dunuru mu g'i pfuru.” Ojozi-imigwe ono phuhu.

Meri eje ibe Elízabetu pẹ

³⁹E mechaa; Meri jikobe gude oso jeshia mkpukpu lanu, no l'ali Jiuda eka ubvu jiru ejiji ⁴⁰bya abahu l'ulo Zakaraya bya ekele Elízabetu ekele. ⁴¹Elízabetu numaeṣo ekele Meri; nwaswa ono mee ya ukporo l'epho. Unme Chileke kparwuta Elízabetu l'ehu. ⁴²O raa ya arara sū: “Onye Chileke goru onu-oma nu bẹ i bu l'unwanyi mgburugburu; teme nwa ono, no ngu l'epho ono bẹ Chileke gokwarupho onu-oma nu. ⁴³?Bu gunu bẹ e kweru gẹ gubedua, bu ne Nnajiuphu mu bya ibe mu? ⁴⁴Kẹle teke olu ekele ngu rwuru mu lẹ nchi bẹ nwaswa, no mu l'epho pfulihuru tee eswa. ⁴⁵Gube nwanyi; g'ehu tso ngu utso; kẹle i kweru l'opfu ono, shi Nnajiuphu l'eka rwua ngu nchi ono l'a-vu.”

Ebv, Meri agu gude aja Chileke

⁴⁶Meri sū:

“Obu mu l'ekutse Nnajiuphu.

⁴⁷Mu nodu ete eswa lẹ
Onye-Ndzota mu,
bu Chileke.

⁴⁸O guberu mube nwanyi,
no iya l'eka iphe;
lẹ mube nwanyi ophu bu
mu bẹ enya kachaa
alwalwa.

Ogbomogbo e-shi nta-a wata
mu eku onye a goru
onu-oma nu.

⁴⁹Okalibe, bu Chileke
meshiwaru mu iphe,

- nweru epha.
 Epha Chileke dụ nsọ.
 50 Obu-imemini, ọophujeru
 ndu atsụ iya ebvu
 eshije l'ogbo sweru ogbo.
 51 O gudewaa ẹka iya egoshije
 ọkpehu iya.
 Ndu gude etsetse ari
 ọriri l'obu phe be
 ọochikashije.
 52 Ọolo-zetaje ndu-ishi,
 ike dụ l'aba-eze phe.
 Ọ nođu ekulije ndu wozeru
 onwophe ali.
 53 Ndu ẹgu agụ be oogudeje iphe,
 dụ ree zụ-jia epho;
 l'ọ sụ ndu nweru iphe
 g'ephe gbaru ẹka laa.
 54 Ọ gbaru ndu-ozii iya,
 bu Ízurelu mkpu;
 mbu l'ọ nyataru phe;
 phuru phe obu-imemini.
 55 Ono buru iphe,
 o pfuru nna anyi oche
 phe, bu iya bu iphe,
 o pfuru Ebirhamu yee
 oshilokpa iya g'ephe ha.”
 56 Meri no-rwua iphe,
 rwuru onwa ẹto libe
 Elízabetu phe;
 teme o lashja.

**Anwunwu Jiọnu,
 onye emeje baputizimu**

57 O rwua Elízabetu l'ezeda; o bya ezeda; nwua nwa-nwoke. 58 Obutobu iya me abubu iya phe; numa egube ge Chileke phu-beru iya obu-imemini; epe bya; epe l'iya tee eswa.

59 Nwaswa ono noepho abali esaa; o rwua le k'esato; epe bya ebua ya ubvu. Epe meahaa g'ephe gube iya epha nna iya, bu Zakaraya. 60 Ne iya su: "Awa-o. O to bukwa iya-o. O kwa iphe, aa-gu iya bu Jiọnu."

61 Epe su iya: "I humajeru abubu unu, zaru egube epha ono?" 62 Epe bya aturu nna iya eka eba gude jia ya iphe, o du iya g'a gua nwata ono.

⁶³Ọ maa ẹka g'a nū iya okwekpu, eedeje iphe. A nū iya ya; o dee sū: “Epha iya bụ Jiọnu.” Ọ dūkota pẹ biribiri. ⁶⁴Teke ono teke ono; ọnu kùhaa ya; ire tūshihu iya. O pfuaaha opfu gude jaaha Chileke aja. ⁶⁵Ndzū rwuta iphe, bụkpoo obutobu pẹ, nūmaru iphe ono. E pfudzuru iphe ono l'úbvú úbvú ono, dū l'alí Jiudiya. ⁶⁶Iphe, bụkpoo ndu nūmaru iya nū dobee ya pọ ọkpoma pẹ; tūko epfugbaa sū: “?Bụ gūnu bẹ nwata ọwa-a l'a-bụkpoo?” kele o doru ẹnya lẹ Chileke tūru iya ẹka; g'ọ buri onye dū iche.

Zakaráya epfuchiru Chileke

⁶⁷Unme Chileke kparwuta nna iya ono, bụ Zakaráya l'ẹhu; ọ wata epfuchiru Chileke sū:

- ⁶⁸ G'a gọru ọnu-ọma nū
 Nnajiuphu, bụ Chileke
 Ízurelu;
 kele ọ kpapfutaru ndu
 nkiya bya agbata pẹ.
- ⁶⁹ O meru gẹ Onye-Ndzọta,
 nyíberu anyíbe fútaru
 anyi l'oshilọkpa
 onye nọ iya l'ẹka,
 bụ Dévidi.
- ⁷⁰ Ono buri iphe,
 yẹbe Chileke gbẹ l'ọnu
 ndu mpfuchiru iya,
 dūru iya nsọ lẹ
 teke ndiche pfua sū
- ⁷¹ l'aa-dzọta anyi l'ẹka ndu
 ọhogu anyi waa l'ẹka
 ndu anyi dū ashí;
- ⁷² g'ọo-phua obu-imemini ono,
 ọ sūru ndiche anyi pẹ
 lẹ ya a-phụ ono;
 wafua g'ọo-nyata ukwe-iphe,
 dū nsọ,
 o kweru ndu nkiya.
- ⁷³ O rihakpọwaruro onye-iche,
 bụ nna anyi Ébirihamu
 angụ
- ⁷⁴ l'ọo-nafuta anyi
 l'ẹka ndu ọhogu anyi;
 g'anyi ejeahaaru iya ozi;

- ndzụ taa gụdu anyi;
 75 anyi abụru ndu dū nsọ;
 bụru ndu p̄fuberekoto
 l'ip̄hu iya jasụ g'anyi
 a-nọ-beru.
- 76 “Ḡube nwata ọwa-a;
 Ip̄he, ee-ku ngu bụ
 onye ep̄fuchiru
 Ọkalibe-kangokotaru-nụ;
 kele ii-vuru Nnajiup̄hu
 ụzo je abọoru iya ụzo;
 77 je emee ḡe ndu nkiya maru
 l̄e Chileke e-shi l'agụ
 nvụ
 l'ip̄he-ẹji dzọo p̄he;
 78 kele oogudeje eme
 odoo p̄h̄aru anyi
 obu-imemini.
 Oo-me ḡe ndzọta ọp̄hu echi
 echichi g'enyanywu
 wapfuta anyi
 79 g'ọo-buru ip̄hóró,
 d̄uru ndu nọ l'ọchii
 m̄e ndu ọnwu heru
 gabala asọ-kputa;
 waa g'oo-duru anyi
 bahụ l'ụzo ẹhu-guu.”
- 80 T̄obudu iya bụ;
 nwata ono nọdu evu;
 bya aka enweru egomunggo.
 Ọ nọo l'echīegu jasụ teke
 ọ f̄utaru l'edzudzu-ọha
 ndu ́zurelu.

Anwụnwu Jizọsu

(Mat 1:18-25)

2 ¹Ọ bụru teke ono b̄e eze nnajioha, b̄u Ọgosutosu t̄uru ekemu; s̄u g'e deshia ẹpha onyemonye l'ẹkwo; mb̄u ip̄he, b̄ukpoo onyemonye, bu l'ohamoha, nọ l'al̄i-eze iya. ²Ono b̄u ọgú mb̄u, e vuru ụzo ḡa. Teke a ḡuru ọgú ono b̄u teke Kw̄iriniyosu b̄u nnajioha ndu Siriya. ³T̄obudu iya b̄u; onyemonye lashia ẹka a nw̄uru iya; jeshia g'e dee ẹpha iya l'ẹkwo.

⁴ Jiósefu shikwapho lẹ Nazaretu, nọ l'alì Gálili jeshia Bẹtulehemu, nọ l'alì Jiudiya; ẹka a nwuru Dévidi, bụ eze ndiche; kele Jiósefu shi l'okpa-ipfu iya; bya aburu ndu unuphu ono gẹdegede. ⁵ Jiósefu yee nwanyị ono, e kwetawaru l'ọo-lụ ono, bụ Meri swiru jeshia g'e dee ẹpha phe. Teke ono bẹ ẹpho bewaru Meri l'ezeda. ⁶ O bụru g'ẹphe nọ lẹ Bẹtulehemu bẹ o gbaru iya l'ezeda. ⁷ O bya ezeda okpara iya nwoke; bya eworu nwamkpirikpu ẹkwa phua ya; bya eworu iya nyebe l'iphe, eeyejeru anụ nri; kele o tọ dudu ẹka ẹphe a-nọdu l'ulo ndu ije.

**Ojozi-imigwe ezi
ndu eche aturu ozi-oma**

⁸ Noo ya; o duru ndu eche aturu, nọ l'egbudu lẹ ndu ẹka ono; swiru igwe aturu phe l'enyashi ono. ⁹ Ojozi-imigwe, shi Chileke l'ẹka chafuta byapfuta phe; ogbu-nwiiinwii Nnajiuphu chaphee phe mgburugburu. Ndzurwuta phe. ¹⁰ Ojozi-imigwe ono su phe: “Gẹ ndzu ba agushi unu; unu ngabẹ nchi. Mu byaru ezi unu ozi-oma, l'e-me g'ehu tsoo ndiphe mgburugburu utso shii. ¹¹ Kele a nwuru unu Onye-Ndzota ntau-a lẹ mkpukpu Dévidi; Onye-Ndzota, bụ iya bụ Kéreshi; bya aburu Nnajiuphu. ¹² Waa iphe, e-me g'unu maru baa: unu a-huma nwaswa, a phuru nwamkpirikpu ẹkwa; nyebe l'iphe, eeyejeru anụ nri.”

¹³ A bya ele ẹnya; igwerigwe ojozi-imigwe ozo kprofutawaa byapfuta ojozi-imigwe k'ono ẹphe tuko aja Chileke ajaja asuje:

¹⁴ “Chileke, nọ l'imigwe gbaru
g'aakwabe iya ubvu.
Amadu, nọ l'alì,
bụ ndu kweru l'o yeru phe
obu bẹ ẹhu a-du guu.”

¹⁵ Unwu-ojozi-imigwe ono wufuepho l'ẹka ẹphe nọ wuba l'imigwe; ndu eche aturu ono wata epfufu su: “G'anyi jeeshikwa Bẹtulehemu je ahuma iphe-a, meru nu-a, Nnajiuphu turu anyi onu iya-a.”

¹⁶ Ẹphe gude oso choru iya jeshia; je ahuma Meri yee Jiósefu bya ahumakwapho nwaswa obu, ze l'iphe, eeyejeru anụ nri obu. ¹⁷ Ẹphe humachaa ya; ẹphe bya eworu iphe ono, e pfuru phe l'opfu ẹhu nwata ono woru kooru ndu nọ l'ẹka ono. ¹⁸ O tufukota iphe, bụ ndu numaru iya nu ẹhu; mbu iphe ono, ndu nche aturu pfuru phe ono. ¹⁹ Meri tukokpoephe iphe ono g'o ha kwakobe l'okpoma; agbaru iya egomunggo. ²⁰ Ndu eche aturu ono lashia. Ẹphe nodu eje bya etu Chileke ẹpha; aja iya ajaja iphemiphe ono, ẹphe numaru ono waa iphe ono, ẹphe humaru ono, dupeho g'e pfuru phe iya onoya.

Eebu Jizosu ubvu

²¹ A nọ-dzuepho abali ẹsato; e bua nwata ono ubvu; bya agua ya Jizosu, bụ iya bụ ẹpha, ojozi-imigwe pfuhawaruro; teme a tsuta ime iya ono.

**Eeye Jizosu l'eka Chileke
l'eze-ulo Chileke**

22 O rwua teke o gbaru Meri l'eme nsọ aswafu nturwu, bu iya bu eke-mu, shi Mosisu l'eka; ephe kuru Jizosu jeshia Jierusalemu je g'ephe ye iya Nnajiuphu l'eka, 23 bu iya bu iphe, e deru l'ekemu Nnajiuphu su: "Iphe, bukpuo nwa-nwoke, bu iya vu uzo l'epho ne iya be ee-dobejeru Chileke iche^a. 24 Ephe jekwarupho anu ngweja g'e gweeru Chileke, bu iya bu g'e pfuru iya l'ekemu Nnajiuphu: kparaka labo; ozoo unwu ndu-pfu ebo-lechiko^b."

25 O duru onye Jierusalemu, epha iya bu Simiyonu. Nwoke obu bu onye pfuberekoto; bya aburu onye atsu Chileke ebvu; ele enya onye a-du Izurelu obu. O bu onye Unme Chileke jiru ehu; 26 teme Unme Chileke mehawaru g'o maru lonwu tee shitadu eka o no jasuteke o humadaru Kereshi, shi l'eka Nnajiuphu. 27 Unme Chileke duru iya bahu l'eze-ulo Chileke. O be teke ndu nwuru Jizosu ku nwata ono, bu Jizosu bata g'ephe meeru iya g'ekemu pfuru; 28 Simiyonu bya ekuta iya heru jaahaa Chileke ajaja su:

- 29 "Nnajiuphu; haa ge mube
onye-ozu ngu nwuhu
l'ehu-guu nta-a,
bu iya bu opfu,
i pfuhawaru;
- 30 kele mu gudewaa enya
mu huma Ndzota ono,
- 31 i kwakoberu g'iphe,
bu ohamoha huma-dzuru
ono,
bu iya bu iphe,
i kweru ukwe iya.
- 32 Iphoro, e gude eme ge ndu
ohozo maru ngu;
waa iphoro,
a-buru ubvu ke ndu
nkengu, bu Izurelu.^c"

33 Nna nwata ono yele ne iya sachaa onu saa nchi l'iphe ono, Simiyonu pfuru l'ehu nwa phe ono. 34 Simiyonu bya agooru phe onu-oma bya asu Meri, bu ne nwata ono: "Nwata-a be Chileke hotawaru g'o buru e -vukota a daa; bukwarupho a -kuba eka a gbeshi, duru igwe oha le Izurelu; g'o bukwarupho onye aa-du igwerigwe jika nkiya. 35 Aagbe l'eka ono a

^a 2:23 Guna Awu 13:2,12. ^b 2:24 Guna Uke 12:8. ^c 2:32 Guna Azá 42:6; 49:6.

madzuru iphe, ephe arị l'ime obu phe. Gụbedua bẹ apfu a-nodu agbawashi obu g'e gude ogu-echi sūbaa ngu ọkpoma; mbụ l'opfu ehụ nwata-a."

³⁶Ọ dukwarupho nwanị, aza Ana, bụ onye mpfuchiru Chileke. Nwanị onọ bụ nwa Fanuwelu. O shi l'okpa-ipfu Asha; bya abụwaru nwanị ọgerenya. Ji iya kuru iya akuku; lụ ya apha esaa bya anwuhu; ebe o lụbaeduru ji. ³⁷Ọ nōwaa ukporo apha ọno l'apha ọno. Ophu ọo lufujedu alufu l'eze-ulo Chileke. O nodu anoduje abaru Chileke eja; aswị egu epfu anu Chileke eswe l'enyasi. ³⁸Ọ byakwapfo le teke ono bya ekele Chileke ekele. O bya epfua ke nwata ono nu iphe, bukota ndu ele ọnya ge Chileke gbata Jierusalemu.

Ndu nwuru Jizosu du iya alaphu azu le Nazaretu

³⁹Tobudu iya bu; ndu nwuru nwa ono meebekota iphemiphe g'ekemu Nnajiuphu du; bya alaphushia azu l'ibe phe, bu Nazaretu, no l'alị Gálili. ⁴⁰Nwata ono vuta bya eshihu ike; bya akwashia ọnya ike; Chileke nodu emeru iya eze-iphe-oma.

Nwata ono, bu Jizosu no l'eze-ulo Chileke

⁴¹Iphe, bukpo aphagapha be ndu nwuru iya nu ejeje Jierusalemu me o -be l'obo Ojegahata. ⁴²O be ge Jizosu nwaru apha iri l'ebo; ephe tuko jeshikwaa Jierusalemu g'ephe ejejehawaa. ⁴³Ephe no-dzuepho eswe obo-iphe ono bya alashia. Nwata ono, bu Jizosu tsukpaa le Jierusalemu; ophu ndu nwuru iya nu amadu. ⁴⁴Ephe jee ije ujiku ophu; temanu ephe wata iya achochi; kele ephe shi dobesu lo yi l'ikpoto ndu awu l'uzo ono. Ephe chochaa ya l'eka abubu phe no; chọo ya l'eka ndu ephe maru no; ⁴⁵ophu ephe ahumaduru iya. Ephe choru iya laphushia azu le Jierusalemu. ⁴⁶Ephe chọo ya ujiku eto; teme ephe je ahuma iya l'eze-ulo Chileke l'eka ye le ndu ezije ndu Jiu iphe no; o nodu anga nchi l'iphe, ephe ezi bya ajikwa phe pho aji. ⁴⁷O du-dzukotaru ndu anu iphe, oopfu biribiri; mbu g'iphe edobeje iya ọnya; waa g'o gude eye onu l'opfu ree. ⁴⁸Ndu nwuru iya nu huma iya; o kpoo phe opfu. Ne iya su: "Nwa mu; denu g'o gude i mee ya anyi egube-a? ?I maru-a le mu le nna ngu gudekpawaa ọnya-mini acho ngu?"

⁴⁹O su phe: "?Unu acho mu icho-agma? ?Unu ta amahaadaa lo gbaru ge mu nodu l'ulo Nna mu?" ⁵⁰Ophu opfu ono edoduru phe ọnya.

⁵¹O tsoru phe lashia Nazaretu. O nodu emejekpoephe iphe, ephe ziru iya. Ne iya wokpoerupho iphemiphe ono dobekota lobu. ⁵²Jizosu nodu akabaa akwa ọnya eje; teme o nodu evukwapfo evuvu. O du Chileke ree lobu bya adu ndiphe.

Ozi, Jionu onye emeje bapuzimu ezi l'echegu

(Mat 3:1-12; Mak 1:1-8; Jiõn 1:19-28)

3 ¹O be l'apha, kwe Tayibiriyoosu, bu eze nnajioha apha iri l'ise, o shi butaru eze; teke ono be Ponchiosu Payileti bu nnajioha Jiudiya;

Herodu buru ochi-oha Gálili; nwanna iya nwoke, bu Filipu buru ochi-oha Ituriya; waa Tirakonayitisu; teke ono kwapho be Layiseniyasu bu ochi-oha Abilinu. ²O bukwarupho teke ono be Anasu; waa Kayafasu bu ndu-ishi uke Chileke; teke ono be Jionu nwa Zakaraya nokwadu l'echiegu; noo teke Chileke kuru Jionu ono; zia ya ozi. ³Tobudu iya bu; o tuko ohamoha, bupheru enyimu Jiordanu mgburugburu jegbabe ara iya arara su: "G'izimanu iphe-eji unu lwa unu azu; g'e mee unu baputizimu; o o ya bu Chileke aguru unu nvu l'iphe-eji, unu meshiru." ⁴Bu iya bu g'e deru iya lekwo Azaya, bu onye mpfuchiru Chileke su:

"O duru onye ara iya arara
l'echiegu su:

'Unu meziaru Nnajiuphu uzo.
Unu mee gbororo iya go
dugbaa nhamunha.

⁵Eka du nsuda be ee-nwuchi
enwuchi.

Ubvú waa obvú be
ee-gbuzekota egbuze.

Eka du nggodogo nggodogo
be unu a-pfube oto.

Eka du
kpokoro-kpokoro-kpokoro
l'aa-rwazee ya go kwokwo
akwokwo.

⁶Iphe, bukota nemadzu
l'ophu l'a-humakota
ge Chileke e-shi dzota
ndu nkiya. ^d "

⁷Noo ya bu; Jionu su ikpoto ndu futaru nu bya go mee phe baputizimu: "Unube unwu, ejo agwo nwushiru-a! ?Bu onye karu unu g'unu gbalaaru oke ehu-eghu Chileke ono abya nu ono? ⁸Unu mia amimi g'oshi-omi. Mebyi, unu aa-mi bu eme umere, goshiru l'izimanu iphe-eji unu lwaru unu azu; unu lwapfutawaa Chileke. Unu ta arikwa su: ?O kwa le Ebirihamu buwanu onye-iche anyi phe. Unu ta amakwa l'o -beta go to du be Chileke a-du ike meshia mkpuma-a go nwushia unwu, a-buru unwu Ebirihamu. ⁹Mbu le nta-a be a dabekwaru ogbunku l'upfu iphe, bukpooshi. Oshi ophu amiduru mebyi, du ree; le gbutsua ya chie l'oku."

¹⁰Ikpoto ndu ono jia ya su: "?Bu gunu be anyi e-mekpooshi nta-a?"

¹¹O su phe: "G'onye nweru uwe ehu labo yee onye enweddu nu kee ya. G'onye nweru nri mekwaapho g'onye ophu meru."

^d 3:6 Guna Azá 52:10; Ebu 98:2.

¹²Ndu anajẹ utu byakwaphọ g'e mee phẹ baputizimu bya asụ iya: “O-zì- iphe; ?bụ ọ́nu bẹ anyịbedua e-me?”

¹³Ọ sụ phẹ: “Unu ta anaghatajeshi iphe, a karụ unu g'unu nata.”

¹⁴Ndu ojọgu byakwaphọ bya ajia ya sụ: “Anyịbedua-e; ?Anyi mekwanụ- a ọ́nu?”

Ọ sụ phẹ: “Unu ta anajeshi nemadzụ iphe k'ẹhuka; ọ́phu unu ebojeshi nemadzụ ibo g'ee-shi g'unu naa ya iphe iya. G'ugwo, aapfụ unu jije unu ẹpho.”

¹⁵Ndu ono túbata onwophe. Ẹphe tuko rihaaa l'obu phẹ sụ: “Ọo-bụ- kwaru-a nwoke-a bụ Kéreshi ọ́bu.” ¹⁶Jiọnu bya eyeeru g'ẹphẹ ha ọ́nu sụ phẹ: “Mbẹdua bukwa mini bẹ mu egudeje eme unu baputizimu. Obenu l'onye ka mu l'ishi ka mu l'ọ́kpa abyakwa; mbụ onye mu ta adudu iphe, mu bụ l'ẹka ọ́ nọ kẹ gẹ mu tọ́fu iya eri akpọ́kpa iya. Onye k'ono e-gudeje Unme-dụ-Nsọ; waa ọ́ku eme unu baputizimu. ¹⁷Ọ gudewaa ajakpa, oo-gu- de phushia ẹsua lẹ balị; vuta ọ́phu bụ balị vuba l'ulo iya; kpota ẹsua iya kporu ye l'ọ́ku, ata nyihudu anyihu.”

¹⁸Jiọnu nọdu ezi phẹ ozi-oma gude ẹgube ono akasa phẹ nchị l'uzo, dụ iche iche. ¹⁹Ọle Ọchi-ọ́ha, bụ Herọdu bẹ Jiọnu goshiru iphe-ẹji iya, bụ iya bụ kẹ Herọdiyasa, bụ nyee nwanna iya; waa k'ẹjo-iphe ọ́zowaro, bụ iphe, Herọdu megbaaru. ²⁰Ọ bya emefua ọ́phu ka njọ tukobe l'ono; kele ọ́ turu Jiọnu mkpọro.

Jiọnu eme Jizọsu baputizimu

(Mat 3:13-17; Mak 1:9-11)

²¹Tọ́budu iya bụ; ndu ono bya; Jiọnu mechaa phẹ baputizimu; Jizọ- su byakwaphọ g'e mee ya; ọ́ nọdu epfu anụ Chileke. G'oopfukwadu anụ Chileke ono; igwe gheru ọ́nu. ²²Unme-dụ-Nsọ duẹpho gẹ ndo phezeta bya anọdu iya l'ẹhu. A numa olu-opfu, shi l'imigwe ono sụ: “Ị bụ nwa mu nwoke, mu yeru obu. I jiru mu ẹpho.”

Eri Jizọsu

(Mat 1:1-17)

²³A nwuru Jizọsu; ọ́ nọdu iphe, dụ g'ukporo apha l'apha iri; teme o gbube ishi eje ozi iya. A sụerupho l'ọ́ bụ nwa Jiósefụ; Jiósefụ bụ- ru nwa Heli. ²⁴Heli bụ nwa Matatu; Matatu bụru nwa Lívayi; Lívayi bụ nwa Meliki; Meliki bụru nwa Jianayi; Jianayi bụru nwa Jiósefụ. ²⁵Jiósefụ bụ nwa Matatayasu; Matatayasu bụru nwa Émọsu; Émọ- su bụ nwa Nahumu; Nahumu bụru nwa Hesuli; Hesuli bụru nwa Nagayi. ²⁶Nagayi bụ nwa Maatu; Maatu bụru nwa Matatayasu; Ma- tatayasu bụ nwa Sẹmeyinu; Sẹmeyinu bụru nwa Jioseku; Jioseku bụru nwa Jioda. ²⁷Jioda bụ nwa Jiowanunu; Jiowanunu bụru nwa Risa; Risa bụ nwa Zerúbabelu; Zerúbabelu bụru nwa Shiyálutiyẹlu;

Shiyálutiyèlu b̄uru nwa N̄eri. ²⁸N̄eri b̄u nwa Meliki; Meliki b̄uru nwa Adi; Adi b̄u nwa Kosamu; Kosamu b̄uru nwa Elumadamu; Elumadamu b̄uru nwa Èru.

²⁹Èru b̄u nwa Jioshuwa; Jioshuwa b̄uru nwa Eliyiza; Eliyiza b̄u nwa Jiõrimu; Jiõrimu b̄uru nwa Matatu; Matatu b̄u nwa Lívayi. ³⁰Lívayi b̄uru nwa Simiyõnu; Simiyõnu b̄u nwa Jiuda; Jiuda b̄uru nwa Jiõsefu; Jiõsefu b̄u nwa Jionamu; Jionamu b̄uru nwa Eláyekimu. ³¹Eláyekimu b̄u nwa Meliya; Meliya b̄uru nwa Mena; Mena b̄u nwa Matata; Matata b̄uru nwa Nétanu; Nétanu b̄u nwa Dévidi. ³²Dévidi b̄uru nwa Jiesi; Jiesi b̄u nwa Óbèdu; Óbèdu b̄uru nwa Bówazu; Bówazu b̄u nwa Sálumonu; Sálumonu b̄uru nwa Náshõnu. ³³Náshõnu b̄u nwa Amínadabu; Amínadabu b̄uru nwa Aduminu; Aduminu b̄u nwa Anì; Anì b̄uru nwa Hézerõnu; Hézerõnu b̄u nwa Pèrezu; Pèrezu b̄uru nwa Jiuda. ³⁴Jiuda b̄u nwa Jiékõpu; Jiékõpu b̄uru nwa Áyizaku; Áyizaku b̄u nwa Ébirihamu; Ébirihamu b̄uru nwa Tera; Tera b̄u nwa Nehõ; ³⁵Nehõ b̄uru nwa Sérugu; Sérugu b̄u nwa Reyu; Reyu b̄uru nwa Pèlegu; Pèlegu b̄u nwa Iba; Iba b̄uru nwa Shela. ³⁶Shela b̄u nwa Kayinanu; Kayinanu b̄uru nwa Afakusadu; Afakusadu b̄u nwa Shemu; Shemu b̄uru nwa Nuwa; Nuwa b̄u nwa Lamèku. ³⁷Lamèku b̄uru nwa Metusela; Metusela b̄u nwa Inõku; Inõku b̄uru nwa Jiarèdu; Jiarèdu b̄u nwa Mahalalilu; Mahalalilu b̄uru nwa Kayinanu. ³⁸Kayinanu b̄u nwa Inõsu; Inõsu b̄uru nwa Sètu; Sètu b̄u nwa Ádamu; Ádamu b̄uru nwa Chileke.

Ama, Obutuswe aah̄u Jizõsu

(Mat 4:1-11; Mak 1:12-13)

4 ¹Unme Chileke ji Jizõsu èhu. O shi lè Jiõdanu lashia. ²Unme Chileke duta iya; o je anõo l'echiègu ùkporo abalì labõ. Obutuswe hùkota iya ama teke ono. O ñokota ùkporo abalì labõ ono; õphu õ dùdu nri, o rijeru. O ño-dzue ya phõ; ègu guahaa ya.

³Obutuswe ono sù iya: “O -b̄uru l'ì b̄u Nwa Chileke s̄unu gè mkpu-ma-a ghõo nri!”

⁴Jizõsu sù iya: “Èkwo-opfu Chileke sùkwaru l'õ tõ b̄udu nri kpuru-mu b̄e amad̄u e-gudeje ñõdu ndz̄u.”^e

⁵Obutuswe ono bya eduru iya je anõdu l'èka dù ephekerephe. A bya ajì ènya birimu; o goshikõtawaa Jizõsu alì-eze ndiphe mgburu-gburu; ⁶bya asù iya: “Oo ngu b̄e mu e-me g'ì b̄uru onye a-b̄uru ishi iphemiphe-a m̄e iphe, dù ree, ñõ iya n̄u; k̄ele õ b̄u mu b̄e e yeru iya l'èka; t̄eme õ b̄uru onye dù mu l'uche b̄e mu a-n̄u iya. ⁷Ì -bakpõwaru mu eja; mu ahakõtaru ngu iya.”

^e 4:4 Gūnaa Dit 8:3.

⁸ Jizọsu sụ iya: “Gbeshi l'ẹka ono Nsetanu. Lẹkwo-opfu Chileke sụkwaru l'ọo Nnajiuphu, bụ Chileke ngu bụ onye ịi-baru ẹja; ẹme ọ buru iya kpurumu bụ onye ịi-nodu ejeru ozi!^f”

⁹ Ọ bya eduru iya jeshia Jierusalemu bya eworu iya dobe l'ẹka kachaa l'eli l'eze-ulo Chileke bya asu iya: “Ọ -buru l'ị bụ Nwa Chileke; shinu l'eli ẹka-a dafu daa l'alị. ¹⁰ Lẹkwo-opfu Chileke sụkwaru lẹ Chileke a-karu-a unwu-ojozi-imigwe iya g'ephe leta ngu ẹnya; chee ngu nche. ¹¹ L'ephe e-gude ẹka pata ngu apata; a -nonyaa ị kpoo okpa lẹ mkpuma.”^g

¹² Jizọsu sụkwanu iya: “Ekwopfu Chileke sụru-a; g'ị tị hụkwa Nnajiuphu, bụ Chileke ngu ama.”^h

¹³ Obutuswe hụkashichae ya pho ama ono bya aparu iya buhaa kẹ nwa teke ono.

¹⁴ Jizọsu nodu l'ike Unme Chileke lwatashia Gálili. E pfudzuru nkiya l'iphe, bukpo ndu bupheru Gálili mgburugburu. ¹⁵ Ọ nodu ezije iphe l'ime ulo-ndzukọ ndu Jiu phe. Onyemonye nodu aja iya ajaja.

Aajika Jizọsu lẹ Nazaretu
(*Mat 13:53-58; Mak 6:1-6*)

¹⁶ Ọ bya abahu lẹ Nazaretu, bụ iya bụ ẹka e hefutaru iya. O rwua esweta-utunme; ọ byakwa abahu l'ulo-ndzukọ, bụ iphe, oomejehawaa. Ọ gbeshi gẹ ya gu iphe. ¹⁷ A bya anu iya ekwo, Azaya onye mpfuchiru Chileke deru. Ọ bya aphuhaa ekwo ono bya achota ẹka e deru su:

¹⁸ “Unme Nnajiuphu du mu l'ehu;

kele ọ hotaru mu
ge mu je ezia ndu ukpa
ozio-oma.

O ziru mu ge mu je ezia ndu
a kpataru lẹ ndu
l'aa-ha phe;

Mu eje emee ndu atsụ ishi
g'ephe phuhaha uzo.

Mu eje emee ndu aakpa
ehu g'ephe nweru
onwophe.

¹⁹ Ẽme ge mu bya arakaa

l'apha,
Nnajiuphu a-dzota ndu
nkiya rwuakwaru.”ⁱ

²⁰ O woru ekwo ono phua g'e shi phua ya; woru iya yephu azu l'ẹka onye ejeru ndzukọ ozi; bya anọ-zeta anọ. Iphe, bukota ndu no

^f 4:8 Gūnaa Dit 6:13. ^g 4:11 Gūnaa Ebuu 91:11,12. ^h 4:12 Gūnaa Dit 6:16.

ⁱ 4:19 Gūnaa Azá 61:1,2.

l'ulo-ndzuko chiru enya dzee ya. ²¹O pfuaharu phe su: "Ntanu-a be iphe, e deru l'ekwo-a, unu numaru-a vuru g'e deru iya."

²²Ephe zukota mgbede. Opfu oma, l'afushi iya l'onu du phe biribiri. Ephe su: "?To bunaa nwa Jiosefu-a baa?"

²³O su phe: "O doru mu enya l'unu a-nmaru mu etu-a su: 'Ge nwophu eme obvu metanu onwiya iphe, eme iya nu. Anyi numawaru iphe, i megbaberu le Kapaniyomu; menaa ya l'ali ngu l'eka-a.'" ²⁴O su phe: "Ge mu gbukwaaru iya unu tororo; Onye mpfuchiru Chileke be a ta anatajekwa ree l'ali iya. ²⁵Su-a; unu nyatakwa l'unwanyi, ji phe anodedu dukpokwaa igwerigwe le Izurelu teke Elayijia no, bu iya bu teke igwe buchiru mini apha eto l'onwa ishii; ejo okpa nri bya l'ali ono mgburugburu. ²⁶Ophu o dukpodaa unwanyi ono me nanu, Chileke ziru Elayijia g'o yeru eka; gbahaaro nwanyi, ji iya anodedu, bu le Zarefatu, no l'ali Sayidonu. ²⁷Ndu ekpenta dukwapho igwerigwe le Izurelu teke Elayisha, bu onye mpfuchiru Chileke no. Ophu o dudu me onye lanu, o safuru ekpenta iya; gbaharo Nemanu onye Siriya."

²⁸Ephe numaeopho nno; ehu wata eghu iphe, bukpo ndu no l'ulo-ndzuko ono eghu shingushingu kpo. Ephe tangirihu. ²⁹Swoli-hu; chifu iya le Nazaretu. Ephe duru iya je enyihu mkpakponu ubvu, mkpukpu phe du; meahaa g'ephe gb'e l'eka ono tufu iya; sua ya ishi isuphu. ³⁰O shielaa echilabo ikpoto ndu ono; o buru iya atugbu.

Nwoke, obvu eme

(Mak 1:21-28)

³¹Jizosu nyizeta bahu le Kapaniyomu, no le Galili. O nodu ezi phe iphe l'eswe-atuta-unme ke ndu Jiu. ³²Ephe sachaa onu saa nchi kele opfu, oopfu goshirupho l'oo Chileke ziru iya eviya. ³³No iya; o duru nwoke, obvu eme, no l'ime ulo-ndzuko ono. Nwoke obvu ono chishia oke mkpu su: ³⁴"Paru anyi haa; Jizosu onye Nazaretu! ?Bu gunu be anyi le ngu jigba? ?I bya anyi emebyishi? Mu maru onye i bu. I bu onye du nsu, shi l'eka Chileke."

³⁵Jizosu baaru iya mba su: "Dobe onu doo! Futa nwoke ono l'ehu!" Obvu ono bya atuta nwoke ono ndapfu l'edzudzu-oha l'eka ono; bya afuta iya l'ehu; ophu o dudu iphe, o meru nwoke ono.

³⁶O du phe biribiri. Ephe pfuaha su: "?Egube opfu owa-a bu gunu? Onye ophu egudeje egube nkamenya owa me ike su g'obvu wufuta; ephe awufuta." ³⁷E pfudzuru ke Jizosu l'ekameka l'iphe, bukpo mkpukpu, no l'eka ono.

Jizosu emeta igwerigwe ndu iphe eme

(Mat 8:14-17; Mak 1:29-34)

³⁸O gbalihu; o buru iya alufu l'ulo-ndzuko ono bya abahu ibe Sayimonu. Ododanya nodu eme ne nyee Sayimonu. Ephe rwo ya g'o gbaaru

iya mkpu. ³⁹Ọ bya apfụ-kube iya bya abaarụ ododęnya ono mba; ọ parụ nwanị ono haa; nwanị ono kwoliwu wata p̄hẹ akwaru ẹbyaa.

⁴⁰Enyanwu nyihushiepho; onyemonye, nweru onye iphe-ememe eme dutaru iya Jizọsu; o rwuharu ọ buru iphe-ememe, dụ idagha. Ọ byakwa-şekota p̄hẹ ẹka mee ẹphe wekorohu. ⁴¹Ọbvụ nọdu awufutaje l'ẹhu ikpoto ndu oome bya echigbaa mkpu asuje: "I bu Nwa Chileke!"

Ọle ọobajeru p̄hẹ mba. Ọphu o kwejedu g'ẹphe pfua opfu; kele ẹphe maru l'ọo ya bu Kẹreshi ọbu.

Jizọsu epfu opfu Chileke ẹ Gálili

(Mak 1:35-39)

⁴²Nchi bọhuepho; ọ tųgbua jeshia ẹka ọo-nọdu nwẹkinyi iya. Ikpoto nemadzụ wata iya achọcho bya awupfuta iya; bya emeahaa g'ẹphe sede iya g'ọ tọ hahe p̄hẹ ahaha. ⁴³Ọ sụ p̄hẹ: "Mu zifutajekwapho ndu mkpukpu ọzo ozi-oma ono, bu iya bu ẹ Chileke egoshi ẹ ya bu eze. Noo iphe, e ziduru mu bu ono."

⁴⁴Ọ nọdu ara opfu Chileke arara l'ulo-ndzukọ ndu Jiu ẹ Gálili.

Jizọsu eku ndu mbụ, tsoaharu iya nụ

(Mat 4:18-22; Mak 1:16-20)

5 ¹Ọ be ujiku lanụ ge Jizọsu pfuru l'aguga eze-enyimu Genesaretu; ikpoto nemadzụ nọdu asopyabe iya asopyabe abya anuma opfu Chileke. ²Ọ hụma ụgbo labọ, nọ l'aguga mini ono. Ndu ikokoro, shi nọdu l'ụgbo ono lufuwaa je anọdu asa ụgbo ikokoro p̄hẹ asasa. ³Jizọsu bya abahụ l'ụgbo ono nanu; ọphu bu ke Sayimonu bya asụ iya g'ọ nwubaekwa ụgbo ono ẹ mini nwanshi. Ọ bya anọdu anọ l'ime ụgbo ono; wata p̄hẹ ezi iphe.

⁴Ọ pfughechaepho iphe, oopfu; ọ sụ Sayimonu:

"Kpọeshikwaru ụgbo bahubaa l'eka mini dụ ogbu; je g'unu tųa ụgbo unu ẹ mini nwukoo ẹma."

⁵Sayimonu sụ iya: "Onyibe; anyi tųkoru ẹnyasi mgburugburu sekota akanya iya; ọ buru ke mmanu. Ọle eshinu i pfuru nno be mu a-ghakwaa ụgbo ọbu ye ẹ mini." ⁶Ẹphe mee ya p̄hẹ nno bya anwukoo ikpoto ẹma, jiru ụgbo ono; k'ọphu ọ gbẹ eme g'ọ lakaa ụgbo. ⁷Ẹphe p̄heku ndu ikokoro ibe p̄hẹ, nọ l'ụgbo ọphuu g'ẹphe gbatarụ p̄hẹ. Ẹphe bya anwu-jia ụgbo labọ ono; k'ọphu ọ wataru emimi. ⁸Sayimonu Pyita hụmae ya p̄hẹ; ọ bya adaa kpurumu l'iphu Jizọsu sụ iya: "Jiko Nnajiuphu! Paru mu haa jeshia iphe, iije; kele mu bukwa onye iphe-ẹji."

⁹Biribiri ikpoto ẹma ono, a nwukoru ono gude Sayimonu yee ndu ẹphe l'iya nọ. ¹⁰Nokwaphọ g'ọ dụ unwu Zebedi, ẹphe ẹ Sayimonu atukoje ese ikokoro ono, bu Jiemusu yee Jionu. Noo ya bu; Jizọsu sụ Sayimonu: "Ge ndzụ ba agushi ngu. E -shi ntanu-a buwaa nemadzụ be ịi-nọdu esekutaje."

¹¹ Ẹphe kpufutachaepho ugbo phe l'eli-mgboko; ephe hakota iphemiphe tsoahaa Jizosu.

Onye ekpenta, Jizosu meru o wekorohu

(Mat 8:1-4; Mak 1:40-45)

¹² O be ujiku lanu ge Jizosu no le mkpukpu lanu; nwoke lanu, ekpenta dzuru ehu byapfuta iya. O humaepho Jizosu; o daa kpurumu rwoahaa ya su: "Nnajiuphu; o -buru uche ngu be ii-menaa ge mu wekorohu."

¹³ Jizosu bya amachia eka denyi iya su: "O bu uche mu. Ngwa wekorohu!" Teke ono kwapho ekpenta ono mishihu iya l'ehu. ¹⁴ O karu iya go to dukwa onye oo-pfuru iya bya asu iya: "Jechikwa g'onye uke Chileke lerwee ngu enya; li gweru ngweja, onye e metaru l'iphe, eme iya nu anu-je nu g'e gweeru ngu ge Mosisu turu ekemu su g'e gweje iya. Oo ya bu ge ndiphe egude nno maru li wekorohuwaru."

¹⁵ Ole a kabaalaa epfukashi ke Jizosu pfudzuru iya k'ophu ikpoto igwe oha dzukoru gephe numa le nchi; waa go mee phe gephe wekorohu l'iphe, emegbaa phe nu. ¹⁶ Obenu le Jizosu atslaje azu je anodu l'echiegu pfuru nu Chileke.

Nwoke, iphe lonwuru ibe ehu lanu

(Mat 9:1-8; Mak 2:1-12)

¹⁷ O be ujiku lanu ge Jizosu no ezi iphe; ndu Farisii waa ndu ezije ekemu dokwarupho l'eka ono. Ephe shigbaa le mkpukpu le mkpukpu, no le Galili me Jiudiya; shigbakwapho Jierusalemu bya. Ike Nnajiuphu, bu Chileke mee ya go du ike mee gehu dukota ndu iphe eme ike. ¹⁸ O duru nwoke, iphe lonwushiru ibe ehu lanu, unwoke vu l'iphe, aaze aze gude bya. Ephe chokpoo uzo, ephe e-shi vubata iya l'ime eka ono bya edobe l'iphu Jizosu; ophu o dudu. ¹⁹ Ephe mee nta mee imo; ophu ephe ahumaduru uzo; opfu le nemadzū kunukaru akuru l'eka ono. Tobudu iya bu; ephe bya enyihu eli ulo ono; je alafua uzo l'oma mkpotsu; pyofu iphe-aze, nwoke ono ze. Ephe shi nno mee ya o rwua ali l'iphu Jizosu. ²⁰ Jizosu humaepho gephe gude kwetaberu le ya a-du ike mee ge nwoke ono jee ije; o su iya: "Nwoke ibe mu; a guwaru ngu nvu l'iphe-eji ngu go ha."

²¹ Ndu ezije ekemu waa ndu Farisii ono wata ariri su: "?Bu egube nemadzū gunu bu owa-a, l'epfubyi epha Chileke epfubyi-a? ?Bu onye a-du ike guaru nemadzū nvu l'iphe-eji iya; gbahaa Chileke kpurumu?"

²² Jizosu maerupho iphe, ephe aru bya asu phe: ?O nwuru inwagha be unu aru egube iphe ono? ²³ ?Bu ole ka nphe epfufu? ?Bu: A guwaru ngu nvu l'iphe-eji ngu? ?To: Gbalihu wata eje ije? ²⁴ Ole oo g'unu a-maru l'e ziru Abubu-Ndiphe go gujeru nemadzū nvu l'iphe-eji, o meshiru le mgbo-ko-a. O su nwoke ono, iphe lonwushiru ibe ehu lanu ono: Oo ngu be mu epfuru; gbalihu palita iphe-aze ngu; lashia ibe ngu.

²⁵Nwoke ono kwolihu l'edzudzu-oha ono pata iphe-azee ya; o buru iya ala unuphu. O nodu aja Chileke ajaja. ²⁶Onu kugbabechaa ndu ono akugbabe. Akpabiri iya gudechaa phe. Ephe jaahaa Chileke ajaja. Ephe su: Anyi akabekwa huma iphe, kporu onu opfu ntanu.

Ekuku Lívayi

(Mat 9:9-13; Mak 2:13-17)

²⁷E mechaa; Jizosu tugbuepho l'eka ono bya ahuma onye ana akiriko, epha iya bu Lívayi; eka o no l'ulo okpoga akiriko. O su iya: "Tsuru mu."

²⁸O haa iphemiphe; gbalihi tsuru iya.

²⁹Lívayi bya akwaaru iya oke ebyaa l'ibe yebedua, bu Lívayi. Ikpoto ndu ana akiriko me ndu ozo bya anodu ephe l'ephe tuko erigba nri ono.

³⁰Ndu Fárisii waa ndu ezije ekemu guaharu ndu etsoje Jizosu aphu su: "Bu gunu meru iphe, unu le ndu ana akiriko waa ndu ozo, aamakwarupho njo eka eri angugba?"

³¹Jizosu su phe: "O to bukwa ndu ehu du ike be eegudeje gbapfu onye eme obvu; o kwa ndu iphe eme. ³²Mu ta abyakwaru eku ndu pfubereko-to; o kwa ndu iphe-eji be mu byaru eme g'izimanu lwa azu."

Aswiru Chileke egu

(Mat 9:14-17; Mak 2:18-22)

³³Ephe su iya: "Denu g'o gude ndu etsoje Jionu nodu aswije egu epfu anu Chileke; nokwapho ge ndu etsoje ndu Fárisii aswije; obenu le ndu etsoje ngu nu eri angu g'o du phe?"

³⁴Jizosu su phe: "Unu a-gbe meahaa ge ndu byaru ekele-nwanyi gbe swi egu; l'eka ephe l'onye eme ekele-nwanyi nokwadu l'eka-a? ³⁵O dukwaru teke ee-mechaa nafu phe onye ono, eme ekele-nwanyi ono. Oo ya bu; ephe aswiahawaro egu teke ono."

³⁶O bya anmaaru phe etu su: "A ta alakatajekwa uwe ophuu gude gbachia akahu uwe. Onye meru iya nu; onye ono alakaa k'ophuu ono alaka; teme mpkala uwe ophuu ono yele akahu uwe ono taa gbaduru nanu. ³⁷Ophu a wujeduru mee ophuu ye l'ugbobe-mee, riwaru pheripheri. Odumeka mee ophuu ono agbawashia ugbobele ono; mee ono awushihu; ugbobele ono agbakpohukwapho. ³⁸Obenu le mee ophuu be eeyeje l'ugbobele ophuu. ³⁹Onye anguje akahu mee be k'ophuu ta agujeedu. Noo kele osuje l'akahu iya pho ka iya ree."

Eswe-atuta-unme

(Mat 12:1-8; Mak 2:23-28)

6 ¹O be l'eswe-atuta-unme; Jizosu phe nodu aghata legu, a koru witi; ndu etsoje iya nu wotaahaa akpuru witi ono haru nmaa swokoswoko wata atata. ²Ndu Fárisii haru su phe: "Bu gunu meru iphe unu eme iphe, e te emejedu l'eswe-atuta-unme?"

³ Jizọsu sụ phẹ: “?Unu ta agụduru l'ẹkwo-opfu Chileke iphe, Dévidi meru l'ẹka ẹgu agụ yẹ ndu ẹphe l'iya swi. ⁴ G'ọ bahuru l'ulo Chileke je ewota buredi, e doberu Chileke iche woru taa, bụ buredi, onye ọzo ta atajedu; gbahaa ndu-uke Chileke. Ọ hakwarupho nụ ndu ẹphe l'iya swi?”

⁵ Jizọsu sụ phẹ: “Ọ kwa Abubu-Ndiphe bụ Nnajiuphu, nwe eswe-atuta-unme.”

Onye ẹka lanu nwuhuru anwuhu

(Mat 12:9-14; Mak 3:1-6)

⁶ O be l'eswe-atuta-unme ọzo gẹ Jizọsu bahuru l'ulo-ndzukọ phẹ je eziahaa iphe; ọ duru nwoke, nọ l'ẹka ono, ẹkutara nwuhuru anwuhu. ⁷ Ndu ezije ekemu waa ndu Fárisii geahaa Jizọsu ngge g'a maeshikwaru: ?'l'oo-me g'ẹhu dū nemadzu ike l'eswe-atuta-unme; g'ẹphe achokwanaa ophu ẹphe a-sụ l'o meru. ⁸ Ọle Jizọsu mawaru egomunggo phẹ bya asụ nwoke, ẹka nwuhuru anwuhu ono: “Gbeshi bya apfuru l'atatiphu onyemonye l'ẹka-a!” Nwoke ono gbalihu je apfuru. ⁹ Jizọsu sụ phẹ: “Gẹ mu jia unu aji. Ekemu eswe-atuta-unme ?bụ g'e meje ree; ọzo g'e meje ejo-iphe? ?Bụ g'a dzoje ndzu; ọzo bụ g'e mebyije ndzu emebiyi?” ¹⁰ Ọ bya aghaa ẹnya lephechaa phẹ g'ẹphe ha bya asụ nwoke ono: “Ngwa; lochia ẹka alochi!” Ọ lochia ẹka. Ẹka ono bya eteta iya.

¹¹ Ẹphe swo-lihu wata achi idzu iphe, ee-me Jizọsu.

Jizọsu ahota umadzu iri l'ẹbo

(Mat 10:1-4; Mak 3:13-19)

¹² Tọbudu iya bụ; o be ujiku lanu; Jizọsu bya ejeshia ẹka úbvú dū igwe; jeshia epfuru nū Chileke. O pfukọta nukota Chileke ẹnyashi ophu mgburugburu. ¹³ Nchi bọhu; ọ bya ekua ndu etsoje iya nū bya ahota phẹ umadzu iri l'ẹbo. Ọ gua ndu ono ndu-ishi-ozu iya. ¹⁴ Ndu ọ bụ bụ: Sayimonu onye ọ guru Pyita; waa Anduru, bụ nwune iya; waa Jiemusu; waa Jionu; waa Filipu; waa Batulomiyu; ¹⁵ waa Matiyu; waa Tomosu; waa Jiemusu, bụ nwa Alufiyosu; waa Sayimonu, onye yi l'ogbo, l'adzo g'alị Jiu duru ndu Jiu; ¹⁶ waa nwa Jiemusu, bụ iya bụ Jiudasu; waa Jiudasu Isukariyotu, bụ iya mecharu nodu lẹ mpfube; e gude Jizọsu.

Jizọsu ezi iphe bya eme ndu iphe eme g'ẹphe wekorohu

(Mat 4:23-25)

¹⁷ Jizọsu yele ndu ono, ọ hotaru ono tuko shi l'eli úbvú ono kpo-zeta; bya anodu lẹ mkpo-ze iya; ẹphe l'ikpoto ndu etsoje iya nū ọzo; mę oke igwerigwe ndu shigbaa lẹ Jiudiya l'ophu; mę Jierúsalem; mę oha onu-eze-enyimu Taya waa Sayidonu; ndu byaru anuma iphe, oo-zi; waa g'o mee g'ẹphe wekorohu l'iphe, emegbaa phẹ nū. ¹⁸ Ndu obvu eme

wekorohuchakwapho. ¹⁹Ikpoto ndu ono tuko emegbaa g'ephe denyigbaa ya eka; kele ike, shi iya l'ehu emeje g'ephe wekorohuchaa g'ephe ha.

Emereme l'aphu

(Mat 5:1-12)

²⁰Jizosu bya apalia enya dabẹ ndu etsoje iya nụ bya asụ:

“Ehu-utso bẹ a goru nụ unubẹ
ndu ukpa;
kele eka Chileke bu eze bu
k'unu.

²¹Ehu-utso bẹ a goru nụ unubẹ
ndu egu agu nta;
kele epho e-ji unu.

Ehu-utso bẹ a goru nụ unubẹ
ndu akwa ekwa nta;
kele unu a-chia ochi.

²²“Ehu-utso bẹ a goru nụ unu me amadu -kpoo unu ashi; wuchia unu ewuchi; ako unu onu; eku unu ndu ejo-iphe opfu l'unu kweru ke Abubu-Ndiphe. ²³G'ehu tsoo unu mboku ono; unu pfulihu tee eswa; kele obunggo unu paru eka l'imigwe; kele ono bukwapho ge nna phe ndiche megbaaru ndu mpfuchiru Chileke.

²⁴“Ole; nshiokwaro unubẹ ndu
nweru iphe;
kele unu natabebewaru
iphe, rwuberu unu.

²⁵Nshio unubẹ ndu epho jiru
nta-a;
kele egu a-gu unu.

Nshio unubẹ ndu achị ochi
nta;
kele unu a-kwa ekwa
gua aphu.

²⁶“Nshio unu; me onyemonye -nodu epfu l'unu eme ree; kele ono bukwapho ge nna phe ndiche pfuru ke ndu mpfuchiru, shi epfuje iphe, Chileke epfuduru.”

Eye ohogu obu

(Mat 5:38-48; 7:12a)

²⁷“Ole iphe, mu a-karu unubẹ ndu anu iya nụ bu: Unu yee ohogu unu obu; unu mejeru onye unu du ashi ree. ²⁸Unu gojeru onu-oma nụ onye turu unu onu. Unu pfujeru nụ Chileke k'onye koru unu onu. ²⁹Onye chiru ngu eka l'agbagba nchi; dobefuuru iya nchi ophuu; teme onye yetaru ngu

uwe-ẹhu ngu; haa ya g'o yetafua nggafu-ẹka ngu. ³⁰Nujekwa onyemonye iphe o rwo ru ngu; teme onye wotaru iphe ngu; ta ajiekwa iya aji iya ozo. ³¹Unu mejeru onyemonye g'ọ du unu g'onye ozo mejeru unu.

³²“Teke o buepho ndu yeru unu obu be unu yeru obu kpurumu; ?bu urwu gunu be ono baru unu? Kele ndu iphe-aji bukwapho ndu yeru phe obu be ephe eyeje obu. ³³Teke o buepho ndu emejeru unu ree be unu emejeru ree; ?bu urwu gunu be ono baru unu? Kele ndu eme iphe-aji emekwapho egube ono. ³⁴Teke o buepho ndu unu ele enya l'unu a-nata l'eka phe be unu ejieje ugwo; ?bu urwu gunu be ono baru unu? Ndu eme iphe-aji l'ejiekwapho ndu eme iphe-aji ibe phe ugwo g'ephe anata iphe, ha g'ugwo, ephe jieru phe. ³⁵O buchia g'unu yee ohogu unu obu; mejeru phe ree. Unu jieje ugwo wofu iya enya g'obunggo unu aha shii; teme g'unu aburu unwu Okalibe-kangokotaru-nu, bu Chileke; kele ndu ta amadu iphe-oma yee ndu ejo-iphe be Chileke duchakwaruro odoo. ³⁶Unu buru ndu obu-imemini ge Nna unu bukwapho.

Agbarwu ndu ozo

(Mat 7:1-5)

³⁷“Unu ta agbarwujekwa ndu ozo; ge Chileke etee ekpedu unu ikpe; ophu unu anmajekwa onye ozo ikpe; ge Chileke ataa anmadu unubedua ikpe. Unu gujeru ndu ozo nu ge Chileke a-gukwaarupho unu. ³⁸Unu nuje nemadzu iphe ge Chileke a-nukwapho unu. Iphe, Chileke e-nwuru ye unu l'eka bu iphe, a tu-jiru atu-ji; tsua ya atsutsu; bya ayo-jia ya ayo-ji; o ji godogodo awushihu awushihu. Kele o iphe, unu gude turu nu nwibe unu bu iphe, Chileke e-gude tukwarupho nu unu.”

³⁹O bya anmaaru phe etu su: “Onye atsui ishi ?o kpuleru onye atsui ishi ibe iya too? ?Epe taa atukodu dalahu le nsu?” ⁴⁰Onye anwu iphe l'eka nemadzu ta akajekwa onye onwu iphe l'eka iya enweru enya. Onye eezi iphe bukwa; o -nwutachaa iphe, eezi iya l'oo-bya aha g'onye ono, ziru iya iphe ono.

⁴¹“?Bu gunu kparu iphe, i humaru nwiphe, no onye ozo l'enya; ophu i humaduru ophu ha goswebe l'enya nkengu? ⁴²Ozo; ?denu g'ii-gbe su nwanna ngu g'o gebe g'i mefu iya nwiphe, du iya l'enya; l'eka gubedua ata ahumaduru ophu ha goswebe, sweru ngu l'enya nkengu? Gube onye ono bu tuko-l'ehu-atuko-l'obu ono! Vuru uzo mefuadaa iphe ophu ha goswebe, sweru ngu l'enya nkengu; g'ii-du ike huma-rweta uzo; mefu nwiphe ophu ha nwanshi, du nwanna ngu l'enya.”

Oshi me akpuru iya

(Mat 7:16-20; 12:33-35)

⁴³“O to dukwa okpobe oshi, mijeru mebyi du eji; ophu o dukwanu ejo oshi, mijeru mebyi, du ree. ⁴⁴Eegudeje akpuru, oshi miru maru egube

oshi, o bu. A ta awotajekwa akpuru ujiru l'oshi aga; ophu a wotajedu eranggorobyi l'egbara. ⁴⁵Okpobe nemadzu eshijekwa l'okpobe iphe, du iya l'obu; wofuta okpobe iphe. Ejo nemadzu nodu eshijekwapho l'ejo-iphe, du iya l'obu; wofuta ejo-iphe. Kele iphe, oopfu l'onu bu iphe, jiru iya obu ebushihu.”

Umadzu labo, akpu ulo

(Mat 7:24-27)

⁴⁶“?Bu gunu be o gude unu nodu ekuje mu Nnajiuphu; ophu unu emejedu iphe, mu suru g'unu mee? ⁴⁷Onyemonye, byapfutaru mu nu; bya anuma opfu mu bya eme iya ememe be mu e-goshi unu onye o du g'oo ya. ⁴⁸O du ge nwoke, l'akpu ulo bya ebvumia ali ebvumi; ta okpa ulo obu le mkpuma. O be teke utso gbaru; mini bya agbapyabe ulo ono; ophu o ngakpodaaru iya nu me anganga; kele a turu okpa iya l'eli mkpuma. ⁴⁹Obenu l'onye anu opfu mu; ophu o medu iya ememe du g'onye kpuru ulo l'elikoru; ophu o waduru oswa ta okpa iya; mini gbapyabe iya; o daaro teke ono teke ono dapyashihu; tsua gwogiri-gwogiri.”

Ewekorohu nwozi onye-ishi ndu ojogu

(Mat 8:5-13)

7 ¹Jizosu pfuebekotakpoephe iphe, oopfu; ndu kuru l'eka ono numa; o bahu le Kapaniyomu. ²O duru onye-ishi ndu ojogu ndu Romu, iphe eme nwozi iya; k'ophu oobyawaa anwuhu. Nwokoro ono be o yeru obu shii. ³Onye-ishi ndu ojogu ono numaephe ke Jizosu; o bya ezia ndu bu ogerenya ndu Jiu g'ephe je arwo Jizosu g'o bya adzo nwozi iya ndzu. ⁴Ephe byapfutaephe Jizosu bya akwatakpo rwoshia ya ike su iya: “Jikonu; nwoke ono bukwa onye gbaru ke g'i meeru iya iphe ono; ⁵kele o yeru ndu ali anyi obu; o buru iya kpuru anyi ulo-ndzuko anyi-a.”

⁶Jizosu tsoru phe jeshia. Unuphu ibe nwoke ono du ya pho ntse; onye-ishi ndu ojogu ono zia ndu onya iya g'ephe gbapfu iya je asu iya: “Nnajiuphu; e jehero eri aphu k'abyabya; kele mu ta agbaduru ke g'i bataru mu l'unuphu; ⁷ophu mbedua l'onwomu agbaduru k'akpitaru ngu ntse. O bua g'i pfua opfu onu; nwozi mu a-dua iche. ⁸Mu bu onye no nemadzu l'eka; o nwekwarupho ndu ojogu, no mbedua l'eka. Mu -su onye-a g'o jee owa-a; l'o jee. Mu -su onye ophu g'o bya; l'o bya. Teke mu suru nwozi mu g'o mee owa-a; l'o mee ya.”

⁹Jizosu numa iya; nwoke ono du iya biribiri. O ghakobe bya asu igwe ndu ephe l'iya swi: “Mu suru-a; l'ali izurelu kponu be mu ta ahumakwaru onye kwetaberu egube-a.”

¹⁰Ndu e ziru lwaphutashia azu l'unuphu; nwozi ono wekorohuchawaa ree.

**Jizọsu emete nwatibe nwanyị,
ji iya anọedu**

¹¹O rwua lẹ nchitabọhu iya; Jizọsu tųgbua jeshia mkpųkpų, aza Nenu. Ndu etsoje iya nų mę ikpoto ndu ọzo tsoru iya jeshia. ¹²O byakubeshiępho ọnu-abata mkpųkpų ono ntse; a nọdu apafųtawaa odzu nwoke, bų iya bų ne iya nwa lanų eje elili; tẹme ne iya ono bųru nwanyị, ji iya anọedu. Igwerigwe ndu shi l'ọma mkpųkpų ono kwatakpọo awų etso nwanyị ono. ¹³Noo ya; Nnajiuphu hųmaepho nwanyị ono; imemini iya dų iya. O sų nwanyị ono: "Hua ẹka l'ęnya! Ta arahę ẹkwa!" ¹⁴Jizọsu bya edenyi ẹka l'akwata, a pa odzu ono. Ndu pa iya nų pfuru. O su: "Nwokoroabya; mu sųru ngu g'i teta!" ¹⁵Onye ono, nwųhuru nų ono gbalihu bya awata epfu opfu. Jizọsu seru iya ye ne iya l'ẹka.

¹⁶Ndų rwutakọta phę g'ęphe ha l'ẹka ono. Ephe jaahaa Chileke ajaja su: "Okalibe onye mpfuchiru Chileke afųtaru anyi-o! Chileke kpaafutaa-kwaru ndibe iya-o!"

¹⁷E pfudzuru kę Jizọsu l'alị Gálili l'ophu mę l'alị ndu bupheru phę mgburugburu.

**Ozi, Jiọnu onye emeje bapuzizimu
ezi g'e zia Jizọsu
(Mat 11:2-19)**

¹⁸Ndu etsoje Jiọnu kọkotaru Jiọnu iphemiphe ono. ¹⁹Jiọnu bya ekua ndu etsoje iya nų ọmadzu labọ bya ezia phę g'ęphe je ajia Nnajiuphu su iya: "Bų ngu-a bų onye ọbu, abya nų ọbu? Tọo bų g'anyi lee ęnya onye ọzo?"

²⁰Ndu ono byapfuta Jizọsu bya asų iya lẹ Jiọnu onye emeje bapuzizimu ziru g'ęphe bya ajia ya sų iya: "Bų ngu-a bų onye ọbu abya nų ọbu? Tọo bų g'anyi lee ęnya onye ọzo?"

²¹Teke ono bę Jizọsu eme g'igwerigwe ndu iphe eme wekọrohu; mękpoo ndu ẹjo iphe-ememe eme; mę ndu ọbvụ eme; męwaro igwerigwe ndu ọphu atsų ishi, o mekwarųpho; ephe phųahaa ọzo. ²²O sų ndu ono, Jiọnu ziru ozi ono: "Unu je akaru Jiọnu iphe, unu hųmaru; waa iphe, unu nųmaru. Unu sų iya lẹ ndu atsų ishi l'aphųwaa ọzo; ndu ẹniyeni nọdu eje-waa ije; ndu ekpenta wekọrohuwaa; ndu ada nkųchi nọdu anųwaa iphe lẹ nchi; ndu nwųhuru anwųhu bę e mewaru; ephe teta dzųru ndų; a nọdu asọru ndu ọkpa ozi-ọma ono ọsọsọ. ²³Sų-a; ẹhu-ųtso bę a gọru nų onye onoya, mu taa bųduru ųpfu adų l'ọkpa."

²⁴Ndu ono, Jiọnu ziru ozi ono tųgbuepho; Jizọsu wata epfuru ikpoto ndu ono kę Jiọnu sų phę: "Bų gunu bę unu jeru l'echięgu je ahųma? Bų ekperema, phęrephere enwunga? ²⁵Bųkwanu gunu bę unu jeru ahųma? Unu jeru ahųma onye gbaphuru ẹrengete ẹkwa? Unu ta amadų lẹ ndu

kwaru g'oke-amadu bya eburu eriji epho; anguji epho be dugbaa l'unuphu ibe eze? ²⁶?Buhunu gunu ozo be unu jeru ahuma? ?Unu jeru ahuma onye mpfuchiru Chileke too? Ihee! Oo ya bu onoya! Mbua; onye unu humaru bukwa onye gbek ka onye mpfuchiru Chileke shii mebyi akaka. ²⁷Oo ya bu onye ono, Chileke pfuru opfu ehu iya lekwo-opfu iya su: 'Onye owa-a bu onye-ozu mu, mu e-zi g'o vuru ngu uzo; je abooru ngu uzo l'iphu.'²⁸ Ge mu kakwaru unu: o to dukwa onye kabakpo Jionu l'iphe, bukpo iphe, nwanji nwuru anwunwu; obenu l'onye bukpo ya be a gbekpo su lenya kachaa alwalwa l'eka Chileke bu eze be gbekwa ka Jionu."

²⁹Ikpoto ndu ono g'ephe ha mekpoo ndu ana akiriko numa iphe, Jizosu pfuru bya etua Chileke onye pfuberekoto epha le Jionu mecharu phe baputizimu. ³⁰Obenu le ndu Farisii waa ndu maru ekemu jikaru uche Chileke l'onwophe bya aburu ndu Jionu emeduru baputizimu.

³¹Jizosu su phe: "?Bu gunu be mu a-turu ogbo-a yeru; bukpo gunu be epe du go ya? ³²Epe du g'unwegirima, no ledupfu eku nwibe phe oku asuje: 'Nta be anyi phuru unu upyi; ophu unu ekwedu ete ebvu. Anyi rwua erwubvu; ophu unu ekwedu ara ekwa.'³³ Noo kele Jionu onye emeje baputizimu be byaru nu; ophu o dudu iphe, ookweje eriri; ophu o ngudu mee; unu su lobvu eme iya. ³⁴Abubu-Ndiphe byakwanu; bya anodu eri angu; unu su ge lenu lo bu ekpiri; buru onye nggaga mee; buru onya ndu ana akiriko me ndu iphe-eji. ³⁵Ole ndu kwetaru ke mmamiphe Chileke; legoshi le mmamiphe iya bu iphe, pfuru oto."

Jizosu akpafu ibe Sayimonu; onye Farisii

³⁶Tobudu iya bu; onye lanu le ndu Farisii seeru iya ebyaa. O bya eje ibe onye Farisii ono bya anodu ke nri ono. ³⁷Nwanji ovuoba, shi l'ime mkpu-kpu numaeppo lo no le nri l'ulo onye Farisii; o gude mgbere manu, eshi mkpo teme o nodu ere ire shii ³⁸gude bya apfuru iya le mgboru okpa; wata akwashi enya-mini. O nodu akwashi Jizosu enya-mini l'okpa bya egude egbushi, no iya l'ishi gude ehucha iya ya; etsutsu iya onu l'okpa bya eworu manu ono, eshi mkpo ono wua ya ya. ³⁹Onye Farisii ono, shiru iya ite ebyaa ono hūmae ya pho; o ria su: "Ome nwoke-a bu onye mpfuchiru Chileke eviya; me o manurua onye nwanji-a, l'edenyi iya eka-a bu; maru goomebe iphe-eji kparu."

⁴⁰Jizosu su iya: "Sayimonu; o duru iphe, mu e-pfuru ngu."

Sayimonu su iya: "Pfunaa ya; O-zi-iphe."

⁴¹Jizosu su iya: "Nwoke lanu jieru umadzu labo ugwo. Onye ophu be o jieru ukporo pangu labo le pangu iri. Onye ophu be o jieru pangu ise kpurumu. ⁴²O nonya; ophu epe adudu ike pfua ya ugwo ono. O paru ugwo ono hakotaru phe ephenebo. ?Bu onye ole be a-ka iya eye obu l'ephenebo ono?"

⁴³Sayimonu sù iya: “Mu arikwa l’òo onye òphu ò harù òphu ka shii phò.”

Jizòsù sù iya: “Ì pfuru ree!” ⁴⁴Ò bya aghaa ẹn̄ya l’èka nwanyị onò nò bya asù Sayimonu: “?Ì hùmaru nwanyị-a? Mu bataru ụlò ngu; òphu i keduru mu mini gè mu saa òkpa; òlè nwanyị-a gude ẹn̄ya-mini saa mu òkpa; bya egude egbushi iya huchaa ya. ⁴⁵Òphu i tsutsuduru mu ònu; òlè eshinu mu bataru bè nwanyị-a gudee mu phò etsutsu ònu l’òkpa. ⁴⁶Òphu i wùduru mu manù l’ishi. Obenu lè nwanyị-a gudeepho manù, eshi mkpò; bya ere ire shii, awù mu l’òkpa. ⁴⁷Òo ya bụ gè mu karù ngu: a guru nwanyị-a nvù l’ìkpoto iphe-èji iya. Ò buru iphe onò meru g’ò gude o yee mu obu shii. Obenu l’onye a guru nvù l’iphe, ha nwanshii; eyeje obu nwanshii.”

⁴⁸Ò sù nwanyị onò: “A gùwaru ngu nvù l’iphe-èji ngu g’ò ha.”

⁴⁹Ndu ephe l’iya eri nri wata epfufu sù: “?Bù onye baa? Onye òphu agùjefuaru nemadzu nvù l’iphe-èji.”

⁵⁰Ò sù nwanyị onò: “Ekweta, i kwetarù nkemu dzòwaru ngu. Laa l’èhu-guu.”

Unwanyi, l’etso Jizòsù

8 ¹Ntsolòhu teke onò kwaphò; Jizòsù tùko mkpukpu lè mkpukpu jephekòta; ara ozi-òma k’èka Chileke bụ eze onò arara; bya epfu iya epfufu. Yèe ụmadzu iri l’èbo onò swìkpoerupho; ²mèkpoo unwanyi, ò harù mee g’èphe wekòrohu l’òbvu, eme phè nù; mè iphe-ememe mmanù. Unwanyi onò, ephe l’iya swìgbaa onò bụ Meri òphu eekuje onye Magudala; onye Jizòsù chifuru òbvu ẹn̄saa l’èhu; ³waa Jiowana, nyee Kuza òphu bụ iya l’eyeru Heròdu ẹka l’achikobe ẹku iya waa Suzana; waa ikpoto ndu òzowaro. G’èphe ha gude iphe, ephe nweru ejeru Jizòsù phè ozi.

Onye agha mebyi iphe

(*Mat 13:1-9; Mak 4:1-9*)

⁴Ò be teke ikpoto nemadzu zakòberu; ndu shi lè mkpukpu wù-pfuta iya; ò nmaaru phè ẹtù sù phè:

⁵“Nwoke jeru l’ègu atù mebyi iphe iya. Ò nòdu atù mebyi iphe onò; ò harù daa l’agùga gbororo; a zopyashia ya l’òkpa tème ẹn̄u bya atútua ya. ⁶Ò dùru ndu òphu daru l’epfu; efufu, oofuta ò nwùlwashihu nwùshihu; kèlè mini ta adùdu l’epfu onò. ⁷Ò dùru ndu òphu daru l’èka akpuru òbvu nò l’ime alì; ephe l’òbvu onò tùko vutakòta. Òbvu onò kpagbushia ya. ⁸Ò òkwarupho ndu òphu daru l’èka alì dù ree bya evushia; bya amìja gbaa mgburugburu ugbo ụkporo ise.”

Ò pfunya nno bya ara ya arara sù: “Onye nweru ẹn̄u-nchì, l’anù iphe; nùmakwa iya!”

Iphe, meru g’ò gude Jizòsù

nòdu egudeje ẹtù ezi iphe

(*Mat 13:10-17; Mak 4:10-12*)

⁹Ndu etsoje iya nù jja ya iphe, ẹtù onò bụ. ¹⁰Ò sù phè: “Òo unubèdua bè Chileke meru g’unu maru iphe, e shi domigbaa edomi, bụ iya bụ k’èka

Chileke bu eze; obenu le ke ndu ozo be a tukoru anmaru phe letu etu; g'oburu e phe -lee enya nta lee imo; o to dudu iphe, e phe ahuma; teke e phe numacharu nta numa imo; o to dudu ophu aga phe nchi."

**Iphe, etu onye agha
mebyi iphe ono bu**
(Mat 13:18-23; Mak 4:13-20)

¹¹Su-a; waa iphe, etu ono bu baa: "Mebyi iphe ono bu opfu Chileke. ¹²Ndu ophu daru laguga gbororo bu ndu ophu numacharu iya nu; Obutuswe bya anafu phe mebyi opfu ono, a kuru l'ime obu phe ono; g'ephe te ekweta g'a dzoo phe. ¹³Ndu ophu daru l'epfu bu ndu ophu bu teke e phe numaru opfu ono be e phe natakporu iya lehu-utso; ole o to gbaduru phe ogbarabvu l'obu; e phe kwetaephe; kpoo nwupfu nwanshii; o beephe teke oputama byapfutaru phe; e phe gwobe iya. ¹⁴Ndu ophu daru l'eka akpuru obvu no l'ime ali bu ndu ophu numacharu iya nu; e phe jenyaa l'uzo phe ono; oke egomunggo; waa eku; waa iphe-utso ophu du le ndzu phe kpanuka phe ehu; ophu o dudu iphe, ozi-oma ono meru phe lehu. ¹⁵Ndu ophu daru lokpobe ali; noo ndu ophu bu ndu numaru opfu ono bya egude okpobe obu oma gudesia iya ike-ike. E phe taa nshi pfukashia opfu Chileke ono ge ndu ozo kweta."

Oroku, e yeru oku kpuchia iphe
(Mak 4:21-25)

¹⁶"O to dukwa onye abujeru; o -yechaa oku l'oroku l'o woru iphe kpuchia ya; ozoo l'o woru iya nwua le mkpula iphe, aaze aze. Eedobeje iya l'iphe, aapfubeje oroku g'onymonye, bataru nu a-huma iphoro iya. ¹⁷Kele o to dudu iphe, e domiru edomi, e tee mechadaa mee g'a madzuru; ophu o dudu iphe, eeme le mpya, e tee mechadaa mee g'a madzuru.

¹⁸"Unu kwaberu onwunu enya l'iphe, unu anu le nchi; kele iphe, bukpoo onye nweru nu be ee-yebaaru l'ophu o nweru. Onye ete nwe du nu be nwophu o dobesu le ya nweru be aa-gbenu natafua ya nu."

Ne Jizosu yee unwune iya
(Mat 12:46-50; Mak 3:31-35)

¹⁹E mechaa; ne Jizosu waa unwune iya bya abyarwuta eka ono. Ophu e phe adudu ike jekube iya; kele nemadzū du igwerigwe. ²⁰A su iya: "Ne ngu yee unwune ngu nokwa l'etezi eku ngu."

²¹O su: "O to nwekwa onye ozo, bu ne mu; ozoo unwune mu; gbahaa ndu numaru opfu Chileke ono bya eme iya ememe."

Jizosu abyanyi oke akpara-mini
(Mat 8:23-27; Mak 4:35-41)

²²O be ujiku lanu; Jizosu ye le ndu etsoje iya nu bahu l'ugbo. O su phe: "Unu g'anyi dafu azu eze-enyimu azu iya ophu." E phe kpuru ugbo

jeshia. ²³Ephe kponyaa; mgbenya tɔ Jizos̄u. Oke pherephere gude oke akpara-mini bapfuta phe l'echi ogbu mini ono. Mini wujiahaa ugbo-a; ndu ono nma l'agaga. ²⁴Ephe je ekutee Jizos̄u s̄u iya: “Onyibe! Onyibe! Ugbo abyaakwa anyi ekpukpu!”

Ọ gbalihu bya abaarɔ pherephere mba; baarɔ oke akpara-mini mba; ọ buru bugemu. Ekameka daa nyonyoronyo. ²⁵Ọ s̄u phe: “?Denuhununu ekwekwe ọbu, unu kweru ọbu?”

Ndzɔ gɔahaa phe. Ephe gude ẹhu anmanma wata epfu s̄u: “?Bɔ ẹgube nemadzɔ gɔnu baa? Onye ọphu asuje pherephere yee mini l'ọ waa iphe, ephe e-me; ephe emee g'ọ pfuru.”

Nwoke, ọbv̄u eme
(*Mat 8:28-34; Mak 5:1-20*)

²⁶Jizos̄u phe bya akpo-rwua alɔ ndu Gerasa, nọ ghaar̄u Gálili iphu. ²⁷Afuta, ọofuta l'ugbo; nwoke, ọbv̄u eme, shi l'ime mkpukpu gbapfuta iya. Nwoke ọbu nọkpowaru ọdu o yeberu uwe l'ẹhu; ọphu o budu l'ulo; ọ buru l'eka eeli-je nemadzɔ be o bu. ²⁸Ọ humaepho Jizos̄u; ọ daa kpurumu l'iphu iya; bya echia mkpu s̄u: “Jizos̄u! Nwa Okalibe-kangokotaru-nu, bu Chileke! ?Bɔ gɔnu be mu le ngu jigba? Mu arwokwa ngu arworwo; ta anushinu mu aphɔ.” ²⁹Jizos̄u kahawarɔ ọbv̄u ono g'ọ futa nwoke ono l'ẹhu; kele tekenteke be ọ kparwutawaru iya l'ẹhu. A tɔa ya mkporo l'okpa yele ẹka; chee ya nche. Ọ nọdu atukoje iphe ono gbabushia; ọbv̄u ono emee ya; l'ọ sahu laa l'echiegu.

³⁰Jizos̄u bya ajja ya s̄u: “?Iiza gɔnu?”

Ọ s̄u l'epha iya bu Unubuku; kele ọbv̄u du igwerigwe buru iya l'ẹhu.

³¹Ọbv̄u ono tuko rwọo Jizos̄u s̄u g'ọ tọ sukwa phe g'ephe wulahu l'iduma, enwedu ohu.

³²Ọ duru ikpoto ezi, akpa nri l'aguga ubvu l'eka ono. Ọbv̄u ono g'ephe ha rwoahaa ya g'ọ kwe g'ephe wuba ezi ono l'ẹhu. Ọo ya bu; ọ s̄u g'ephe wuban̄u. ³³Ọbv̄u ono wufuta l'ẹhu nwoke ono je awuba ezi ono l'ẹhu. Ikpoto ezi ono shi l'aguga ubvu ono phota oso; gbaa kpurukpuru gbazeta je awuda leze-enyimu ono; mini rigbushia ya.

³⁴Ndu eche iya nu humaepho iphe, meru nu; ephe gbakashihu je epfukashia ya l'ime mkpukpu me l'oma obegu. ³⁵Ọo ya bu; a wuru jeshinaa ahuma iphe, meru nu. Ephe byapfuta Jizos̄u; ephe bya ahuma onye ọbu, ọbv̄u shi l'ẹhu wufu ọbu g'ọ nọ-kube Jizos̄u. Ọ duwanu iche; yewanu uwe l'ẹhu; ndzɔ gɔahaa phe. ³⁶Ndu humaru iphe, meru nu kooru phe g'e gude mee onye ono, ọbv̄u shi eme ono o wekorohu. ³⁷Ọo ya bu; ndu bupheru mkpukpu Gerasa mgburugburu rwoahaa Jizos̄u g'ọ lufuru phe l'ali; kele ndzɔ-agugu rwutaru phe. Jizos̄u bahu l'ugbo laphushia azu. ³⁸Nwoke ono, a chishiru ọbv̄u l'ẹhu ono rwoahaa Jizos̄u ge yee ya nodu.

Ọphu Jizos̄u ekwedu; bya asu iya: ³⁹“Te etsoshiru mu. Laa ndu unu je akọo eze iphe, Chileke meru ngu.”

Ọ tughua je etsoru mkpukpu ono mgburugburu ara eze iphe, Jizosu meru iya arara.

**Nwa Jiayiroso me nwanyi,
nso eme mkpurumkpuru
(Mat 9:18-26; Mak 5:21-43)**

40 Jizosu lwaepho; ikpoto ndu kuru l'eka ono nata iya okpobe anata; kele onyemonye echewaru iya echeru. 41 Ọ duru nwoke lanu, aza Jiayiroso, bu onye-ishi ulo-ndzuko. Ọ bya adaa Jizosu le mgboru okpa; bya arwo iya; eyeru iya eka l'ali go bya ibe iya. 42 Ishi iya bu l'iphe, nwoke ono nwutaru bu mgbawali lanu kpurumu, nowaru iphe, ha g'apha iri l'ebo. Nwata ono nodu abya anwuhu.

Jizosu tsoru iya jeshia. A nodu awu gidigidi akpa mkpa; ekpo iya eka labo. 43 Ọ dukwarupho nwanyi, nso-nwanyi mewaru mkpurumkpuru apha iri l'ebo, yi le ndu ono. Nwanyi ono tukowaru iphemiphe, o nweru mephushichaa l'eka ndu eme obvu; ophu o dudu onye ophu metaru iya nu. 44 O shia Jizosu azu pyobata bya edenyi onu uwe iya eka; nso nwanyi ono meepho bugengu. 45 Jizosu su: “?Bu onye denyiru mu eka?”

Ophu o dudu onye kweru l'oo ya. Pyita su iya: “Ha! Onyibe; igwe oha-ekpo ngu eka labo egube-a; i nodu aji onye denyiru ngu eka.”

46 Jizosu su: “O duru onye denyiru mu eka; kele mu mawaru l'ike shi mu l'ehu lufu.” 47 Nwanyi ono nonyaa bya amaru le ya tee domikotadu onwiya; o gude ehunmanma bya adaa ya kpurumu l'iphu; bya araa ya arara l'iphu oha iphe, kparu iphe, ya denyiru iya eka; bya epfukwaapho ge ya gude wekorohu teke ono teke ono. 48 Jizosu su iya: “Nwada mu; ekweta ngu mewaru i wekorohu. Laa l'ehu-guu!”

49 Tobudu iya bu; Jizosu kpukwaduru-a opfu lonu; nemadzu shi l'ibe onye-ishi ulo-ndzuko pho bya asu yebedua ono, bu onye-ishi ulo-ndzuko ono: “Hakwaa O-zil'iphe; te epfuchiakwa iya nchi; le nwa ngu nwanyi nwuhwakwaru.”

50 Jizosu numa iya bya asu iya: “Ta atsushi ebvu! Oo l'epho gi kweta! I-kwetawaa be nwa ngu a-dua iche.”

51 Jizosu byarwutaepho unuphu; ophu o dudu onye o kwekwaduru ge yee ya swiru bahu l'ulo; gbahaa Pyita; waa Jionu; waa Jiemusu; waa ne le nna nwata ono. 52 Onyemonye toko echi mkpu; akwa ekwa nwata ono. Jizosu su: “Unu ta arashi ekwa; kele o to nwuhuduru anwuhu. Oo mgbenya be ooku.”

53 Epe ze iya ochi; kele o doru phe nya le nwata ono nwuhuru anwuhu. 54 Ọ bya eseta nwata ono l'eka bya ekua ya su: “Nwata! Teta!” 55 Nwata ono lwaphuta azu l'ekpa iya. O kwolihu. Jizosu su g'a nu nwata ono nri go ria. 56 Ọ du ndibe phe biribiri. Ọ su go to dukwa onye epe e-pfuru iphe ono, meru nu ono.

Jizọsu ezi ndu-ishi-ozu iri l'ẹbo
g'ẹphe je epfua opfu Chileke
(Mat 10:5-15; Mak 6:7-13)

9 ¹Jizọsu bya ekukọbe ọmadzu iri l'ẹbo ono l'ẹka lanu; bya eyeru phe ọkpukpu-ike g'ẹphe gudeje ike chishije ọbvu g'ọ dọhabe; waa g'ẹphe meje ge nemadzu wekorohu l'iphe, eme iya nu. ²Ọ bya ezia phe su g'ẹphe je araa k'ẹka Chileke bu eze arara; waa g'ẹphe mee ndu iphe eme g'ẹphe wekorohu. ³Ọ su phe: “Unu ta adukwa iphe, unu e-gude gbeshi ije unu. Unu ta apakwaru oshi-mpaleka; ọphu unu apakwaru ẹkpa. Unu te egudekwa nri; ọphu unu egudekwa okpoga. Ọphu unu eyekwa uwe n-yekwase. ⁴Unuphu, unu bahukpwaru; unu noduekwapho l'ẹka ono. Unu -shi l'ẹka ono unu ejeshia mkpukpu ozo. ⁵Eka unu jeru; a -jika unu; unu lufuta le mkpukpu ono jishia urwuku okpa unu g'ọ buru iphe, l'a-nodu agba phe ekebe.”

⁶Ẹphe tugbua je ejepheahaa le mkpukpu le mkpukpu; ara ozi-oma ono arara; bya eme ge ndu iphe eme wekorohu l'ekameka.

Iphe, atufu Herodu ẹhu
(Mat 14:1-12; Mak 6:14-29)

⁷Ọchi-oha, bu Herodu numa iphemiphe ono, emenu ono; ọ tufu iya ẹhu. Ọ duru ndu suru l'oo Jiọnu tetaru dzuru ndzu ozo. ⁸Ndu asu l'oo Elayijia tetaru; ndu asu l'oo onye lanu l'ime akahu ndu mpfuchiru Chileke tetaru. ⁹Herodu su: “Ha! ?Buhunu onye bu onye owa-a, mu anu nkiya egube owa? ?Bu Jiọnu-a, mu ziwaru; e je egbuta iya ishi wotaru mu-a; to? ?buhunu onye?” No iya; Herodu meahaa ge ya e-me humakpoo Jizọsu obu enya.

Jizọsu anu unu ọmadzu
iri l'ẹbo l'ukporo iri nri
(Mat 14:13-21; Mak 6:30-44; Jiọn 6:1-14)

¹⁰Ndu-ishi-ozu ono jechaa bya alwaphuta azu bya akokotaru Jizọsu iphe, ẹphe meru. O duta phe; ẹphe swiru jeshia Betusayida nwekinyi phe. ¹¹Ikpoto ndu ono numa iya bya etsoru iya. Ọ nata phe okpobe anata bya awata phe epfuru k'ẹka Chileke bu eze; bya emee ndu iphe eme; ẹphe wekorohu; mbu ndu o bu mkpa.

¹²O be l'uzenyashi; ọmadzu iri l'ẹbo ono byapfuta iya bya asu iya: “Sudupho ikpoto ndu-a g'ẹphe tsoru unuphu l'unuphu l'iphe, bukpuo mkpukpu-a, bupheru mgburugburu-a je akpata nri, ẹphe e-ri; cho? ẹka ẹphe a-kwa; kele ẹka-a, anyi no-a bukwa echiegu.”

¹³Ọ su phe: “Unubedua l'onwunu nunu phe nri g'ẹphe ria.”

Ẹphe su iya: “Iphe, anyi gude l'ẹka-a bukwa ishi buredi ise waa ema labo kpuu; gbahaa g'anyi je l'onwanyi je azutaru g'ẹphe ha nri.” ¹⁴Kele

unwoke, dọkwanuru l'ẹka ono beru l'unu unwoke iri l'ẹbo l'unwoke ọkporo iri.

Jizọsu sù ndu etsoje iya nù: “Ngwa; unu mee phẹ g'ẹphe nọdugbaa anọo l'ophere l'ophere; g'ẹphe nọo ọkporo ẹbo-ẹbo l'iri-iri.”

¹⁵ Ẹphe bya emee g'o pfuru bya emee phẹ; ẹphe nọduchaa anọo g'ẹphe hakọta. ¹⁶ Ọ bya ewota ishi buredi ise ono waa ẹma labọ phọ; bya apalia ẹnya imeli kele Chileke ekele kẹ nri ono; bya eworu iya nyawashia; bya anù ndu etsoje iya nù g'ẹphe keeru ikpoto ndu ono. ¹⁷ Ẹphe tũko rijichaa ẹpho. A tũtukobe ọphu ẹphe riphodoru; o ji nkata iri l'ẹbo; mbù ibiribe buredi ono.

Pyita ako onye Jizọsu bụ
(*Mat 16:13-19; Mak 8:27-29*)

¹⁸ O be teke Jizọsu nọ epfu anù Chileke nwẹkinyi iya; ndu etsoje iya nù nọdukwapo l'ẹka ono ẹphe l'iya. Ọ sù phẹ: “?Bũkpoo onye bẹ ndiphe asùje lẹ mu bũkpoo?”

¹⁹ Ẹphe sù iya: “O nwekwarù ndu asùje l'ì bụ Jìọnu, onye shi emeje batizimu. O nwekwarùpho ndu asùje l'ì bụ Elayijia. Ndu asù l'ọo onye lanù l'ime akahù ndu mpfuchiru Chileke tetaru dzùru ndzù.”

²⁰ Ọ sù phẹ: “Unubẹdua-e; ?Unu sũkwanuru lẹ mu bụ onye?”

Pyita sù iya: “Ọo ngu bụ Kéreshi ọbu, shi Chileke l'ẹka.”

Epfupfu mbù, Jizọsu epfu
lẹ ya e-je iphe-ẹhuka nwùhu
(*Mat 16:20-28; Mak 8:30—9:1*)

²¹ Ọ karù phẹ bya alọoru phẹ ẹka lẹ nchì g'ọ tọ dukwa onye ẹphe epfu iphe ono. ²² Ọ sù: “Abùbu-Ndiphe jefutajekwa iphe-ẹhuka, dù igwerigwe; ndu bụ ọgerenya; waa ndu-ishi uke Chileke; waa ndu ezije ekemu l'a-jìkakwa iya woru iya megbua. O -rwua lẹ mbọku k'ẹto iya Chileke emee ya l'ọ teta dzùru ndzù ọzo.”

²³ Ọ sù phẹ g'ẹphe ha: “Onye ọ dù iya g'ọ tsoru mu; g'onye ono wofu ẹnya l'ẹhu onwiya; vutajẹ oswebe ọnwu nkiya mbọku-mbọku vuru tsoru mu. ²⁴ Kẹle onye eme g'ọ dzọo onwiya ndzù l'e-tuphakwa ndzù iya etupha. Onye gudekwanù opfu ẹhu mu tuphaa ndzù iya l'a-dzọ onwiya ndzù. ²⁵ Mbù ?bù gunu bụ urwu, nemadzù ritaru mẹ ọ -nwekõtachaaru iphemiphe, nọ lẹ mgboko-a bya alakwanaa onwiya l'iswi; a nù ya aphù? ²⁶ Kẹle onye iphere Abùbu-Ndiphe dù; iphere ezi ozi-ọma iya dù iya; iphere onye ono a-dũkwapho Abùbu-Ndiphe mẹ ọ -nọduepho l'ogbu-nwìinwii nkiya abya; waa l'ogbu-nwìinwii kẹ Nna iya; waa ogbu-nwìinwii k'unwu-ojozi iya, dù nsọ. ²⁷ Ọle gẹ mu gbukwaaru iya unu tororo; ọ dukwaru ndu harù pfuru l'ẹka-a, ata yìdu nwùhu; gbahaa l'ẹphe hũmaadaru ẹka Chileke bụ eze.”

Jizosu egbu nwɔ̄inwii
(*Mat 17:1-8; Mak 9:2-8*)

28 “A nɔ̄ephe iphe, ha g'abalɔ̄ ɛsato, o pfuru iphe ono; ɔ̄ bya eduta Pyɔ̄ta; waa Jionu; waa Jiemusu je enyihu eli ɔ̄bvú; jeshia epfuru nɔ̄ Chileke. 29 O pfunyaephe nɔ̄nyaephe Chileke; iphu iya gbuchafu; uwe iya chanwehu; gbuahaa nwɔ̄inwii. 30 A bya ele ɛnya; ndiche labo nɔ̄du epfuwaa eyeru iya. Ndu ono bu Mosisu yee Elayijia. 31 Ephebedua goshikwarupho onwophe l'ogbu-nwɔ̄inwii imigwe. Ephe nɔ̄du epfuru Jizosu k'anwuhu, ɔ̄o-nwuhu le Jierusalemu, bu iphe, Chileke tubuwaru l'oo-me iya. 32 Teke ono be Pyɔ̄ta yee ndu ephe l'iya swi kumihuwaru mgbenya. Ephe tehu bya ahuma ogbu-nwɔ̄inwii ya ono waa umadzu ebo ono, ephe l'iya pfuru l'eka ono. 33 Ndu ono byaephe aha Jizosu; Pyɔ̄ta su iya: Onyibe; ɔ̄ dukwa ree g'anyi no l'eka-a; g'anyi tua mkpu eto: nanu nkengu; nanu ke Mosisu; nanu ke Elayijia.” Pyɔ̄ta ta amahedu iphe, oopfu.

34 O kpukwaduru nno lonu epfu; urwukpu bya aso-kputa phe. Ndu guahaa phe gurwukpu sopyaberu phe ono. 35 Olu-opfu shi l'urwukpu ono gbufu su: “Onye owa-a bu Nwa mu nwoke, mu hotaru. Unu numajekwa iphe, oopfu!”

36 Olu ono pfuchaephe iphe ono; onye a humaru buwaru Jizosu nwekiya. Ephe no-kirishia; ophu o dudu onye ephe pfuru iya teke ono; mbu iphe ono, ephe humaru ono.

Eeme onye obvu atu ndafu
g'o wekorohu
(*Mat 17:14-18; Mak 9:14-27*)

37 O be le nchitabohu iya g'ephe nyizetachaa l'eli ɔ̄bvú ono; ikpoto nmadzu wu-pfuta iya. 38 Noo ya bu; nwoke lanu l'ime ikpoto ndu ono chishia su: “O-zi-iphe; jiko lenaa nwa mu-a ɛnya; kele o kwa iya bu mu nwa lanu. 39 O duru egube obvu, akparwutaje iya lehu; o -bya lo tua ya ndafu; k'opfu uphu anoduje atsushi iya lonu; oomekaadaa ya iphe teme lo haa ya. 40 Mu rwoo ndu etsoje ngu nu g'ephe chifu iya; ophu ephe adudu ike.”

41 Jizosu su: “Ha-oo! Unube ogbo ejo okpoma owa-a, adudu iphe, unu ekwetaje-a! ?Bu teke ole be mu a-takpo nshi ge mu l'unu no-beru? Gu-deeshikwa nwa ngu obu kpiritaru!”

42 Nwata ono jefpushiepho Jizosu; obvu ono tata iya tua l'ali bya eworu iya gbachia. Jizosu bya abaaru obvu ono mba; bya emee nwata ono o wekorohu. O duru iya nu nna iya. 43 Ephe chikafuchaephe ɛnya ele g'ike du-be Chileke.

Jizosu epfu iya k'ugbo ebo
le ya e-je iphe-ehuka nwuhu
(*Mat 17:22-23; Mak 9:30-32*)

O tuko dugbakwada phe-a biribiri mbu iphemiphe, Jizosu emegbaa. O su ndu etsoje iya nu: 44 “G'opfu-a bamikwaa unu l'enu-nchi; kele

Abubu-Ndiphe be ee-mechakwaa kpuru ye ndiphe l'eka." ⁴⁵ Ophu ephe ta amadu iphe, o pfuru; kele e domiru iya edomi g'o to doshi phe enya. Ndzu nodu agukwanu phe g'ephe e-me jia ya.

Onye kachakpoo shii
(*Mat 18:1-5; Mak 9:33-37*)

⁴⁶ Ephe wata adzokashi onye kachaa shii le g'ephe ha. ⁴⁷ Jizosu maerupho iphe, du phe l'okpoma bya ekuta nwata nshii pfu-kube onwiya; ⁴⁸ bya asu phe: "Onye gude k'iswi ehụ mu nabata nwata nshii, ha egube-a buakwaa mu be o nabataru. Onye nabatakwanuru mbedua; buakwanaa onye ono, ziru mu ozi ono be o nabataru; kele o onye enya kachaa alwalwa le g'unu ha bu onye kachaa shii."

Onye ata akposhidu iphe, anyi eme
(*Mak 9:38-40*)

⁴⁹ Jionu su iya: "Onyibe; anyi humaru onye gude epha ngu achishi obvu. Anyi su iya g'o to meshi l'o too tsodu ngu g'anyibedua."

⁵⁰ Jizosu su iya: "Unu ta asushi iya g'o to meshi; kele onye ata akposhidu iphe, anyi eme akposhi bu anyi."

Ndu Sameriya ajika Jizosu

⁵¹ O rwutashie ya pho l'ala l'imigwe; o tugbua le ya jefutaje Jierusalemu. ⁵² O haru ndu-ozu zia g'ephe vuru iya uzo je. Ndu ozi ono tugbua bya abahu le mkpukpu lanu, no le Sameriya je g'ephe doziaru iya eka oo-ze. ⁵³ Ophu ndu eka ono ekwedu iya anata; kele o phoberu uzo Jierusalemu. ⁵⁴ Jiemusu; waa Jionu, bu ndu etsoje iya nu huma egube iphe ono bya asu iya: "Nnajiuphu! ?Bu g'anyi karu oku g'o shi l'imigwe bya ekepyashia phe too?"

⁵⁵ Jizosu ghakobe bya agbochia phe onu su phe: "Unu ta amakwa egube iphe, unu liya l'eme. ⁵⁶ Kele Abubu-Ndiphe ta abyaduru emebyi ndzu ndiphe; o chia g'o dzoo ndzu." E mecha; ephe shi l'eka ono tugbua jeshia mkpukpu ozo.

Ndu e-tso Jizosu
(*Mat 8:19-22*)

⁵⁷ Ephe jenaepho l'uzo; nwoke lanu su iya: "Nnajiuphu; mu e-tsojekpoe ngu pho eje ekameka, iije."

⁵⁸ Jizosu su iya: "Uphaga nwekwaru enu; enu, ephe l'eli nweru epfun; obenu le Abubu-Ndiphe te enwedu eka oo-dobeje ishi." ⁵⁹ O su onye ozo: "Tsuru mu!"

Onye k'ono su iya: "Nnajiuphu; ge mu jekwa elifua nna mu."

⁶⁰ Jizosu su iya: "Haa ndu nwuhuru anwuhu g'ephe lia ndu nkephe, nwuhuru anwuhu. Gubedua l'onwongu je epfua k'eka Chileke bu eze g'a numadzuru."

⁶¹ Onye ọzo sụ iya: “Nnajiuphu; mu e-tsokwaru ngu; ọle ọo gę mu je asụadaa ndibe mu g'ęphe nọkwa-ęhu mma!”

⁶² Jizọsu sụ iya: “Ọ-pa-ọgu agha ęnya l'azụ ta ayịkwa l'ozị k'ęka Chileke bụ eze.”

**Jizọsu agba ndu-ozị iya
ębo-ębo l'ozị-oma ono**

10 ¹E mechaa; Nnajiuphu byakwa bya ahọta ụkporo ụmadzu ęto l'ụmadzu iri l'ębo ọzo bya agbaa phe ębo-ębo; sụ g'ęphe vuru iya ụzo jekọta l'iphe, bukpo mkpukpu mekpoo ekameka, yębedua l'onwiya abya ejeje. ²Ọ sụ phe: “Iphe, a kọru l'opfu chashiakwaru; mbụ l'ọ kwatakpọkwaaru ha shii; obenu lę ndu-ozị, akpata iya akpata ha nwanshii. Unu pfuru nụ Nnaji, nwe iphe, a kọru l'opfu g'o ye ndu-ozị, l'a-bya akpata iya nụ. ³Unu tųgbua jeshia. Unu lekwa ęnya: l'unu dukwa g'unwu aturu; mu chiakwaru unu ye g'unu jeshia ęka agụ jiru ejiji. ⁴Unu te egudekwa ęda-okpoga; ọzoo ęda mmanụ; ọzoo akpọkpa. Unu te ejekwa anọdu k'ekwe ekele lę gbororo. ⁵Unuphu, unu -bahukpooru; unu vuru ụzo sụ: ‘Gę nchị dukwa doo l'unuphu-a.’ ⁶Teke nwa nchị-odoo nọ l'ęka ono; nchị-odoo unu aburu nkiya. Teke 'o dudu; l'ọ lwaphutaru unu azụ. ⁷Unu buękwaru-pho l'unuphu ono; rije nguje iphe, bukpo iphe, ęphe nuru unu; kele onye akanya gbaru k'anata ụgwọ iphe, o setaru. Unu te ebuphekwa l'unuphu l'unuphu. ⁸Teke unu bahuru mkpukpu; ęphe -nata unu ree; unu rijeękwa-pho iphe, a nuru unu. ⁹Unu mee g'ęhu dụ ndu iphe eme ike l'ęka ono; unu asụ phe: ‘Chileke abyaakwaa aburu eze unu.’ ¹⁰Teke unu bahukwanuru mkpukpu; ọphu ęphe anataduru unu; unu alufu l'oma gbororo iya bya asụ phe: ¹¹‘Urwuku mkpukpu unu, dụ anyi l'okpa bę anyi jishiakwaru unu-o! Ọ kwa iphe, unu a-maru bụ lę Chileke abyawaa egoshi lę ya bụ eze.’ ¹²Ọle iphe, mu akarụ unu bụ; ọo-kakwaru ndu Sodomu mma mboku ikpe; eme lę mkpukpu ono.”

**Iphe ee-me ọha, jikaru nụ
(Mat 11:20-24)**

¹³“Nshio gube ọha Kọrazinu! Nshio gube ọha Betusayida! Kele ome e wotaru iphe-ohumalenya, e meru l'ime unu mee l'ọha Taya yele ọha Sayidonu m'ęphe eyekwaa uwe-aphụ; kpua onwophe ntụ ụzenya; gude goshi l'izimanụ lwarụ phe azụ; ęphe ghawaa umere lwapfuta Chileke. ¹⁴Ọle ọo-karụ ndu Taya waa ndu Sayidonu mma me Chileke kpeje ikpe eme lę g'ọo-dụ unubędua. ¹⁵Gube ọha Kapaniyomu! ?Ọ dụ ngu g'e kulia ngu g'i supfuru l'imigwe tọ? Aa-gbękwanu kwatsua ngu kwarua ngu ọku-alị-maa!”

¹⁶Ọ sụ ndu etsoje iya nụ: “Onye numaru iphe, unu pfuru nūmawaru iphe, mu pfuru; onye jikaru unu jikakwaru mu pho; teme onye jikakwanuru mbedua buakwaa onye ono, ziru mu ozi ono bę o jikaru.”

**Ndu Jizosu ziru ozi
alwa l'ehu-utso**

¹⁷Ukporo umadzu eto l'umadzu iri l'ebo ono jechaa bya egude ehu-utso lwa bya asu Jizosu: "Nnajiuphu; anyi gude epha ngu kachaa obvu ike!"

¹⁸O su phe: "Mu shia ele Nsetanu g'o shi l'igwe ada g'ebemu-igwe. ¹⁹Su-a; mu yeakwaru unu ike l'eka g'unu zopyabejechaa agwo l'okpa me akpi me g'unu kakota iphe, bukpo ike k'ohogu ono, bu Obutuswe ike. O to dudu iphe, byaru ayi mee unu. ²⁰Ole g'o to bukwaru iphe, ehu iya a-nodu atso unu bu l'unu ka obvu ike; g'ehu tsojechia unu l'e dewaru epha unu l'ekwo l'imigwe."

**Ehu atso Jizosu
(Mat 11:25-27; 13:16-17)**

²¹Le teke ono kwapho be Unme Chileke meru Jizosu; ehu tsomahu iya. O su: "Mu ekele ngu ekele Nna, bu Nnaji igwe yee ali; l'i domiru iphe-a ge ndu kwaru enya; waa ndu mmamiphe ta amaru iya; i woru iya goshichia ndu obu phe guru iphoro ge k'unwegirima. Ee! Nna; noo iphe, i mekporepho g'o du ngu; waa g'ootso ngu utso ememe iya.

²²"Nna mu yeakwaru mu iphemiphe l'eka. O to dukwa onye maru onye Nwa Chileke bu; gbahaa Nna iya, bu Chileke. Ophu o dukwa onye maru Nna iya, bu Chileke; gbahaa Nwa iya; ozo 'epho onye Nwa iya ono hotaru; goshi iya Nna iya."

²³Jizosu yee ndu etsoje iya nu noduepho nwekinyi phe; o ghakobe su phe: "Ehu-utso be a goru nu unube ndu gude enya unu ahuma iphe-a, unu ahuma-a. ²⁴?Unu maru-a le ndu mpfuchiru Chileke; waa ndu eze, du igwerigwe be o guru egu ahuma iphe-a, unu ahuma-a; ole ephe ta ahumaduru iya. O gukwaru phe pho anuma iphe-a, unu anu-a; ole ephe ta anumaduru iya."

**Ekemu, kpochiru ishi
(Mat 22:34-40; Mak 12:28-34)**

²⁵Noo ya bu; onye lanu, maru ekemu gbalihu ge ya gude aji hua Jizosu ama bya asu iya: "O-ziliphe; ?bu gunu be mu e-me ge mu dzuru ndzu ojejeje."

²⁶O su iya: "?Bu gunu be e deru lekwo ekemu? ?I gutaru gunu?"

²⁷Nwoke ono su iya: "Ekwo ekemu suru: 'Yee Nnajiuphu, bu Chileke ngu obu ngu g'o ha. Gude ndzu ngu g'o ha; me ike ngu g'o ha; me uche ngu g'o ha yee Chileke obu. Waa gi yee nemadzu ibe ngu obu gi yeru onwongu.'"

²⁸Jizosu su iya: "I pfukotaru iya; i -mee nno; l'iinweru ndzu."

**Etu k'onye Sameriya,
nweru obu oma**

²⁹Nwoke ono kuchata iya bya asu iya: "?O bukwanuru onye bu nemadzu ibe mu obu?"

³⁰ Jizosu nmaaru iya etu su: “O duru nwoke, shi Jierúsalemu eje Jieriko. O je evubaa ndu ana nfu. Epe tsua ya iphe tsugbuphodo iya ndzu nwanshii; gbabe iya oto bya aparu iya haa; o noduwaa mkpokpo ndzu. Epe gbakashihu. ³¹ O duru g'o nwuru; onye uke Chileke nodu aghata l'uzo l'eka ono bya ahuma iya; bya agbangoo ya; shia uzo ozo; o buru iya atugbu. ³² Oshilokpa Lívayi ghatashikwaapho l'uzo ono bya ahumakwa iya pho bya aghangokwaa ya pho. ³³ Obenu l'onye Samériya, ejekporo iphe, ooje ghatashiaru aka nwoke ono no bya ahuma iya; imemini iya du iya. ³⁴ O bya ejepfu iya bya edebchaa ya manu l'onyá, dugbaa ya l'ehu; kpua ya ya mee bya ekechishia ya ya. O bya apata iya tukobe le nkapfugara iya; bya aparwuta iya ulo ndu ije; bya edobe iya swiru. ³⁵ O be le nchitabohu iya; o chifuta shiru labo bya anu onye-nche ulo ndu ije ono bya asu iya: ‘Letakwa iya enya. Teke mu lwaru; o -duru iphe ozo, o phubaaru ngu; mu a-pfua ngu iya.’

³⁶ “?Bu onye ole l'ime umadzu eto ono be i riru l'oo ya bu nemadzu ibe nwoke ono, vubaru ndu ana nfu ono?”

³⁷ Onye ezije ekemu ono su iya: “Oo onye ophu phuru iya obu-imemini pho.”

Jizosu su iya: “Laa; je emeje egube ono.”

Jizosu akpafuta

Mata yee Meri

³⁸ Tobudu iya bu; Jizosu phe kwaseru ejekpoekwapho iphe, epe eje. Epe jenaepho l'uzo; o bahu l'oma mkpukpu lanu. Nwanyi, epha iya bu Mata dubata iya ibe phe; ge ya kwaaruu iya ebyaa. ³⁹ Nwanyi ono nweru nwune nwanyi, epha iya bu Meri. Meri je anodu nonyabe Nnajiuphu; anu opfu iya. ⁴⁰ Mata yenukakwanuru ehul'eme nri. O bya ejepfu Jizosu je asu iya: “Nnajiuphu! ?Tii sudu nwune mu nwanyi g'o to hashiru mu ozi-a ge mu je nwekinyi mu? Sunu iya g'o bya eyeru mu aka!”

⁴¹ Nnajiuphu su iya: “Mata! Mata! I kunukaru photophoto megbushinuka onwongu. ⁴² Iphe lanu bu iphe, du mkpa kpurumu. Meri hataakwanaru okè-iphe ono ophu ka ree. Ophu a nafubaedu iya ya anafu.”

Jizosu ezi g'eepfuje anu Chileke

(Mat 6:9-13; 7:7-11)

11 ¹ O be ujiku lanu; Jizosu nodu aka lanu epfu anu Chileke. O pfughechae ya pho; onye lanu l'ime ndu etsoje iya nu su iya: “Nnajiuphu; zinaa anyi g'eepfuje anu Chileke ge Jionu zikwarupho ndu etsoje iya nu-a.”

² O su phe: “Unu -nodu epfu anu Chileke; unu suje:

“Nna anyi, bu l'imigwe;

G'e dobe epha ngu iche.

Goshinu l'oo gubedua bu eze.
 G'emeje iphe, du ngu l'uche
 l'eliphe;
 g'eemeje iya l'imigwe.
³ Nnu anyi nri ntanu-a;
 Nri, a-sujeru anyi eri
 mboku-mboku.
⁴ Garu anyi nvu l'eka anyi
 mesweru ngu.
 G'anyi guru ndu mesweru
 anyibedua.
 Te ekwekwa g'anyi nmalahu
 l'ohutama.
 Nafutachikwaa anyi g'anyi
 ta aba l'eka onye
 ejo-iphe.”

⁵ Jizosu su phe: “Denu g'unu ha onye e-jepfu onya iya l'echi abali je asu iya go jie ya ugwu ishi buredi eto; ⁶ l'onya iya, shi eka du enya byaru ibe iya; ophu ya enwedu nri, ya a-nu iya. ⁷ Onya iya ono gbẹ l'ime ulo su: ‘E pfuchishi mu nchi! Mu gu-chiwaru uzo; swobe iya iphe. Mu l'unwu mu zewaa azee. Ophu mu agbeshiedu abya ngu anu buredi ke nta.’ ⁸ Ge mu kakwaru unu: o -buru lo to gbeshidu abya iya anu buredi ono kele o bu onya iya; l'oo-gudenu kele oopfuchi iya nchi; ophu iphere adudu iya bya anu iya iphe, o byaru asu go nu iya. ⁹ Noo go gude mu sukwanu unu; unu pfua ga nu unu iphe; aa-nu iya unu! Unu cho iphe; unu a-choa iya! Unu kua eka l'uzo; aa-guharu iya unu! ¹⁰ Kele onyemonye, suru ga nu iya iphe be aa-nuje iphe; onye choru nu l'a-choataje; onye kuru eka be aa-guhajeru uzo. ¹¹ ?Denu g'unu ha, buru nna, onye nwa iya a-su go nu iya ema; lo gbẹ chiru agwo nu iya; ¹² ozoo teke o suru go nu iya ekwa-oku; lo nuchia ya akpi? ¹³ Eshinu unube ndu bu ndu ejo-iphe amajeru nu unwu unu iphe, du ree; ?buchia Nna unu bu l'imigwe ta akabadaa amaru g'oo-me nu unu Unme-du-Nso; mbu unube ndu suru go nu iya unu?”

Eka ike Jizosu shi
(Mat 12:22-30; Mak 3:20-27)

¹⁴ O be teke ozo; o duru nwoke, Jizosu chifuru obvu, bu iya lehu, me-ru ebe oopfujedu opfu. Kpiridangu-obvu ono lufuepho nwoke ono lehu; nwoke wata epfu opfu. O du ikpoto ndu ono biribiri. ¹⁵ O duru ndu ophu suru l'oo obvu, bu Biyelezebolu, bu iya be bu onye-ishi iphe, bukpoobvu be o gude achishi obvu.

¹⁶ Ndu ophu abya agbaberu iya onya opfu g'ephe gude nmata iya; su iya go menaru phe iphe-ohumalenya, e-goshi lo Chileke ziru iya eviya.

17 O maerupho iphe, ephe ari bya asu phe: “Ali-eze -keha ebo; seahaa opfu be o buakwaa ola-l'iswi. Nokwapho g'oo-du l'unuphu, keharu onwiya ebo. 18 Teke o bukwanu le nkwoke du l'ibe Nsetanu; ?denu g'ee-me g'ali-eze iya keru; me unu -su l'oo Biyelezebolu be mu gude achishi obvu? 19 O -bukwanuru l'oo Biyelezebolu be mu gude achishi obvu; ?bu gunu be ndu k'unu gudekwanu achishi obvu nkephe? O kwa iya bu l'oo ndu k'unu e-goshiwaro unu l'ikpe nmaru unu. 20 Obenu teke o bukwanu l'oo ike Chileke be mu gude achishi obvu obu; oo ya bu l'o noo iphe, egoshi le Chileke buakwaa eze l'ehu unu.

21 “Onye okpehu du -kwaghe ngwogu akwaghe nodu eche ibe iya nche; ?ti madu l'o to dudu iphe, eme iphe iya? 22 Obenu teke onye ka iya ike byaru afuaru iya; bya alwu-kpee ya l'o nata iya ngwogu ono, bu iphe, o doberu enya ono; bya akwaa ivu iya ono kekashia.

23 “Su-a; onye mu l'iya ata tugbaduru bukwa onye opfu mu; onye mu l'iya ata achikobedu achikobe l'achikakwa achika.

Iphe, akpaje obvu alwa azu
(*Mat 12:43-45*)

24 “Teke a chifuru nemadzu obvu l'ehu; obvu ono etsoru echiegu eka mini adudu aghaphe; achu eka oo-nme anmee. Teke o jenyaa; ophu o dudu eka o humaru; l'o su ge ya laphueshikwa azu l'akahu ulo iya-a. 25 Teke o byatashiaru; a zawa iya azaza; dozichaa ya ree; 26 l'o je je achita obvu esaa ozo, ka iya njo; ephe awuba je eburu iya; ndzu nwoke ono teke ono abya aka njo; eme le teke mbu pho.”

Okpobe ehu-utso

27 Jizosu pfuepho nno; nwanyi lanu l'ime igwe oha ono chia mkpu su: “Ehu-utso be a goru nu nwanyi ophu paru epho-ime ngu bya echee ngu era!”

28 O su iya: “Ehu-utso be gochiaru nu ndu anumaje opfu Chileke bya eme iya ememe!”

Iphe-ohumalenya,
meru l'ehu Jiona
(*Mat 12:38-42; Mak 8:11-12*)

29 O be g'ikpoto ndu ono aka shii eje; Jizosu pfuaha su: “Ogbo-nta-a pakpokwaaruu njo. Ephe achu iphe-ohumalenya. Ole o to dukwanu iphe-ohumalenya ozo, ee-goshi phe; gbahaa iphe, meru Jiona. 30 Mbua; oo kwa ge Jiona bujeru ndu Ninive iphe-ohumalenya pho bu ge Abu-bu-Ndiphe bu ndu ogbo-nta-a. 31 Nwanyi, bu eze ndu Sheba be a-gbalihu mboku ikpe; nma ogbo-nta-a ikpe; kele o shi l'eka igwe beru; ali beru bya ge ya numa opfu nkwaanya Solomonu. O be nta-a be onye ka Solomonu

nọ l'ẹka-a. ³²Tẹme ndu Ninive l'a-gbalihu mbọku ikpe; nma ọgbo-nta-a ikpe; kele izimanu Iwaru ndu Ninive azu; ephe ghaa umere; lwapfuta Chileke l'opfu, Jiona pfuru phe; obenu l'onye ka Jiona nọ l'ẹka-a nta.”

Orọku, du l'ehu bu enya

(Mat 5:15; 6:22-23)

³³“O to dukwa onye abujeru; o -yechaa oku l'oroku l'o woru iya je edomia edomi; ozoo l'o woru ite kpube iya. Owojechiaru iya kobe le nggu-oroku g'onnyemone, bataru nu ahuma iphoro iya. ³⁴Enya ngu bu oroku, du ngu l'ehu. Teke enya doru ngu edodo; ogwehu ngu abukotaru ngu iphoro iphoro. Teke enya edoduru ngu edodo; ogwehu ngu abukotaru ochii ochii. ³⁵Oo ya bu; letakwa enya; a -nonyakwaa iphoro, no ngu l'ime gbey aburu ochii. ³⁶O -buru l'ogwehu ngu bukota iphoro; ophu o dukpodaaka aka oogba ochii; be onodu enwu enwunwu goroku anoduje enwu-a gude nwuberu ngu oku.”

Jizosu epfu ke ndu ezije ekemu

(Mat 23:1-36; Mak 12:38-40)

³⁷Jizosu kpukwaduru opfu lonu epfu; onye Farisii bya asu iya: “Oshidukwa l'ibe mu.” O tsoru iya je onodu k'eri nri ono. ³⁸O du onye Farisii ono biribiri l'o to vuduru uzo meadaa nso akwo aka; bya onodu k'eri nri. ³⁹Nnajiuphu su iya: “Unube ndu Farisii anoduje asa azu okoro asa azu ochi; ole iphe, unu maru bu ana ndu ozo iphe l'eka ike yee ejo-iphe. ⁴⁰Unube ndu eswe! ?To buedu aka lanu, meru azu, mekwarupho ime? ⁴¹Ole-a; unu woru iphe, no l'ime okoro waa l'ime ochi meeru ndu ukpa iphe-oma; huma le nso a-bvuru unu l'iphemiphe.

⁴²“Nshio unube ndu Farisii; kele unu apfujechaaru apfuru nu Chileke oke-lanu-l'uzo-iri: lagbo; me olubu; mekpoo iphemiphe, bukpo nwekwokwo, eeri eriri; unu agbey haa apfubekoto waa eye Chileke obu. Unu gege apfubekoto; yee Chileke obu; mejekwapho ekemu ophu unu emejhawaa.

⁴³“Nshio unube ndu Farisii; mbu unube ndu oduje g'unu nodu l'ishil'ulo-ndzuko; teme o nodu aduje unu g'e keleje unu ekele k'iche l'eka a du igwe. ⁴⁴Nshio unu; kele unu du g'ilu, chihuru echihu, a ta humaduru lenya; a nodu azoje iya okpa; ophu a madu l'ime iya rehuru erehu.”

⁴⁵Onye lanu bu onye maru ekemu su iya: “O-ziphe; eshinu iipfu egube ono be i tukoakwaru anyi l'ephe abaru mba.”

⁴⁶Jizosu su iya: “Nshio unube ndu maru ekemu; kele unu ewojueru ivu, anyi erwa boo ndiphe; ole unubedua ta arukwa ivu ono go ka mma l'oo mkpushi-eka lanu. ⁴⁷Nshio unube ndu gbey nta-a akpushi ulo-ilu l'eka ndiche unu phe ligbaaru ndu ephe gbushiru, bu ndu mpfuchiru Chileke. ⁴⁸Oo ya bu l'unu egoshi l'unu kweru l'iphe, ndiche unu phe meru bey du ree; teme aka unu dukwa iya pho; kele ephe gburu phe egbugbu; unu nodu akpushi ulo-ilu l'eka e

liru phe. ⁴⁹Noo iphe, Mmamiphe Chileke pfuru su: ‘Mu e-zi ndu mpfuchiru Chileke; me ndu-ozì g'èphe jepfu phe. Ndu ono, mu e-zi ono nweru ndu ophu ephe e-gbu egbugbu; dùru ndu ophu ephe a-kpa èhu mmanu.’ ⁵⁰Oo ya bu l'aa-gwata ogbo-a ugwo ochi iphe, bukpoò ndu mpfuchiru Chileke ono, ndiche phe shi teke iphè dù gbushita ono; ⁵¹e -shikpoo le mee Ebelu jasù le ke Zaka-ráya, onye e gburu le mgbaka oru-ngweja Chileke yee eze-ulo Chileke. Su-a; ge mu gbukwaaru iya unu tororo; o kwa ogbo-a be aa-gwata ugwo mee phe.

⁵²“Nshio unube ndu maru ekemu; kele unu wotawaru ire-igodo ulo mmamiphe. Unu ta abahuduru l'onwunu; teme ndu eme g'èphe bahu be unu kpòshiru abahu.”

⁵³Jizosu bya l'atugbu l'eka ono; ndu ezije ekemu me ndu Fàrisii ono kwatakpoò tsoahaa ya opfu; teme ephe nodu akuchashikwa iya pho opfu akuchashi; eme g'o pfua igwerigwe opfu; ⁵⁴eka ephe ege iya g'èphe gbaaru iya onya opfu, ephe e-gude nmata iya.

Iphe-ekoje-buredi ndu Fàrisii

(Mat 10:26-27)

12 ¹Teke ono kwapho; umadzu ukporo l'unu zakobewaa l'eka ono; k'ophu ephe azogbaa nwibe phe toli toli. Jizosu karu ndu etsoje iya nu gedegede su phe: “Unu kwabekwaru iphe-eko-buredi ndu Fàrisii enya, bu iya bu tuko-l'ehu-atuko-l'obu, ephe bu. ²O to dukwa iphe, e kpuchiru ekpuchi ge te mechaa kpuhaa ya; ophu o dukwa iphe, e domiru edomi ge te mechaa maru iphe, o bu. ³Iphe, unu pfuru l'ochii be aa-numa l'iphoro; teme iphe, unu dzuru taba taba l'ime ulo be aa-ra arara g'onymonye numadzuru.”

Onye aa-tsuje ebvu

(Mat 10:28-31)

⁴“Ge mu kakwaru unube ndu bu onya mu phe: Unu ta tsukwa ndu egbu ogwehu nemadzu ebvu; ndu bu: ephe -gbuchaa; o to duedu iphe ozo, ephe adu ike eme. ⁵Ge mu kakwaru unu onye unu a-nodu atsuje ebvu: onye unu a-tsuje ebvu bukwa onye bu: o -gbuchaa egbugbu; lo nwekwarupho ike, oo-gude nwuru onye ono chie l'oku-alima. Ee! Mu suru unu-a; no-kwa onye unu a-tsuje ebvu bu ono.

⁶“?Tobudu unwu ogbe ise bu kobo ebo? Ole Chileke ta adukwa unwu ogbe me nanu, o to nyataduru. ⁷Mbu-a; egbushi, no unu l'ishi be o guchakwaru ugu nanu nanu. Unu ta atsushi ebvu! Unu kagbaa ikpoto ogbe aba le mkpa; g'o hahabe igwerigwe.”

Epfu l'edzudzu-oha l'a bu ke Kereshi

(Mat 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸“Ge mu gbukwaaru iya unu tororo; onye pfuru l'edzudzu-oha pfua ya hoo haa le ya bu nkemu be mube Abubu-Ndiphe l'a-pfukwarupho

l'edzudzu unwu-ojozi-imigwe pfua ya hoo haa l'onye ono bu nkemu.

⁹Obenu l'onye pfuru l'edzudzu-oha pfua ya hoo haa le ya ta amadu mu be mu a-pfukwarupho l'edzudzu unwu-ojozi-imigwe ke Chileke pfua ya hoo haa le mu ta amadu onye obu.

¹⁰“Onyemonye, pfuru Abubu-Ndiphe ejo opfu be aa-gukwaru nvu; obe-nu l'onye pfubyiru Unme Chileke be a taa gukwaru nvu.

¹¹“Teke o bu l'ephe kpu unu bya edobe l'ulo-ndzuko; waa l'iphu ndu-ishi; waa l'iphu ndu govumentu; unu ta ayokwa oshi iphe, unu e-pfu; ozoo g'unu e-dobe onu pfua ya gude kpefu onwunu. ¹²Kele Unme Chileke l'ezia unu iphe, unu e-pfu teke ono.”

**Etu k'onye eze,
bu onye-eswe**

¹³Onye lanu l'ikpoto ndu ono su iya: “O-zi-iphe-e! Rwonaa nwune mu g'o kwe ge mu l'iya kee iphe, shi le nna anyi.”

¹⁴Jizosu su iya: “?Bu onye meru mu onye ekpejeru unu ikpe; ozoo onye ekeru unu oke; gube nwoke ono?” ¹⁵Jizosu su ikpoto ndu ono: “Unu tokwa eh zehujeru iphe, bukpo iphe, akpataje eye enya l'eku mgboko-a; l'okpobe ndzu nemadzu te eshikwa l'eku, o kpataru akpata; g'ohahabe.”

¹⁶O wataru phe anmaru etu su: “Nwoke lanu, nweru iphe; koru opfu; kpata iya iphe, ha shii. ¹⁷O bya ariahaa l'egomunggo su: ‘?Denuanu ge mu e-me iya g'o to duedu aka aa-kube iphe-a?’ ¹⁸Mu e-me iya egube-a. ‘Mu a-phoka oba mu phoribeaaru iya g'o ka osa; l'oo-buwaruro aka mu a-kube mebyi iphe mu; me iphe, mu nweru enweru.’ ¹⁹Noo ya bu; mu asu ndzu mu; eku abyakwaru ngu! Owa-a bukpokwaa iphe, a-suru ngu eri apha, du igwerigwe. Tuta unme nta; ria ngua g'ehu tsoo ngu utso!” ²⁰“Ole Chileke suru iya: ‘Onye eswe! Enyashi-a be aa-nata ngu ndzu ngu ono. Iphemiphe-a, i doberu onwongu-a; ?bu onye e-ri iya?’

²¹“Noo g'onye akparu onwiya eku; ophu o dudu iphe, o bu l'iphu Chileke du bu ono.”

**Eye Chileke iphemiphe l'eka
(Mat 6:25-34)**

²²Jizosu su ndu etsoje iya nu: “Noo iphe, mu gude su: Unu ta akushi photophoto g'unu e-me ndzu unu: k'iphe, unu e-ri; ozoo k'ehu unu: k'iphe, unu e-ye l'ehu. ²³Kele ndzu ka nri; teme ogwehu ka uwe aburu iphe. ²⁴Lewaro okpoko-ohà, ephe l'eli! Ephe ta akokwa opfu; ophu o dukwa iphe, ephe eje akpata l'opfu; ophu ephe enwedu ulo eku; ophu ephe agbadu oba; ole Chileke anodujeelaa azu phe. ?Unu ta amadu l'unu ka enu aburu iphe. ²⁵?Denu g'unu ha onye e-gude ayoshi; yekwa iphe, ha nwanshii le ndzu iya? ²⁶Oo ya bu; o -buru l'unu taa dudu ike eme nwiphe habe nwanshii nno; ?buhunu gunu meru iphe, unu aku-phe photophoto?

27Unu lewaro ojimbvu g'oonoduje evu. Epe te esedu akanya; ophu epe agbadu oghu k'akwa uwe. Obenu le-a; unu huma ge Solomonu yeberu uwe, ama mma; ole uwe iya ta amarwuduru g'ojimbvu lanu. 28Teke o bu le Chileke eyeje eswa, no legbudu uwe; l'iphe, bu o -dzuru ndzu ntanu-a; echele l'e woru iya shia ite; ?to kabadaa unu eye okpobe uwe? mbu unube ndu-a, ekwekwe, unu kweru abadu ishi-a! 29Oo ya bu; unu ta anodujeshi aku-phe photophoto iphe, unu e-ri me iphe, unu a-ngu. 30O kwa iphe ono bu iphe, ohamoha tukoru ayo oshi iya. Nna unu makwaru-a lo du unu mkpa. 31Unu chochia aka Chileke bu eze! Oo ya bu; iphemiphe ono aburu iphe, ee-yekwaru unu eyekwa.”

Èku imigwe
(*Mat 6:19-21*)

32“Unu ta atsushi ebvu; unube unwu ndokobe aturu, adudu igwe-a; lo dukwa Nna unu ree okpobe adudu eme g'unu bukwarupho eze leka o bu eze. 33Unu reshia iphemiphe, unu nweru gude mee iphe-oma. Unu meeru onwunu eka okpoga ophu taa kahudu akahu; kparu eku unu do-be l'imigwe; aka o to lwadu ali alwalwa; kele ndu-oshi te ejedu iya; ophu mkpu atadu iya. 34Lo kwa aka eku ngu, kachaa ngu mkpa no be obu ngu a-nodukwapho.”

Ndu ozi, nwu enya

35“Unu lishia anamu unu ike; g'oku dukwapho l'oroku unu. 36Unu adu g'unwokoro, nwu enya echeru nnajiuphu phe go lwa ekele-nwanyi, o jeru; gephe a-guhakeberu iya uzo me o -bya bya akua aka l'uzo. 37Ehu-utso be a goru nu ndu-ozu ono, nnajiuphu phe l'a-byatashia; epe anwuru enya. Ge mu gbukwaaru iya unu tororo; oo-rukotakwa onwiya su phe gephe nodu anoo ge ya kwaaru phe okpobe ebyaa. 38O -buru lechi abali be o byapfutaru phe nno; ozoo l'iphe-oha enu; epe nwukwaduru enya; lo buru phe iphe ehu-utso. 39Ole-a; unu makwarupho l'ome oke, bu l'unuphu maru teke iphuru abya ibe iya; me o nwukwaru-a enya; k'ophu o to kwekwanu g'iphuru ono tsufua ulo iya bata. 40Unubedua l'onwunu; unu kwabekwapho enya; kele Abubu-Ndiphe l'a-byakwa teke unu te eledu enya iya.”

Nwozi, e gude ire iya aka
(*Mat 24:45-51*)

41Pyita su iya: “Nnajiuphu-e! ?Bu anyibedua be i nmaru etu owa-a gedegede too oha?”

42Nnajiuphu su: “?Bu onye bu nwozi, e gude ire iya aka; teme o buru onye kwaru enya? Oo ya bu onye ono, nnajiuphu iya doberu l'unuphu go nujeru iya ndibe iya nri lo rwubèrù iya. 43Ehu-utso be a goru nu nwozi

ono me ọ -buru le nnajiuphu iya a-lwa bya bya ahuma l'oomo iphe ono, o ziru iya ono. ⁴⁴Ge mu gbukwaaru iya unu tororo; nnajiuphu ono e-wo-kwaru iphemiphe, o nweru enweru ye nwozi ono l'eka. ⁴⁵Obenu teke nwozi ono riru su: 'Haa! Nnajiuphu mu anokwaa odu alwalwa'; bya awata etsukashi ndu-ozu nwoke ono iphe: unwoke me unwanyi; wata eri g'o du iya; nguahaa mee; o tsuahaa ya. ⁴⁶Nnajiuphu iya ono a-lwakwa mboku, o to ledu enya iya waa teke o to madu bya agwaa ya ochi; woru iya gwakobe le ndu e gudedu ire phe eka.

⁴⁷"Onye-ozu, machaarụ uche nnajiuphu iya; ophu o kwakobeduru eka; ozoo mee iphe, bu uche nnajiuphu iya be ee-chishi echachi ike. ⁴⁸Obenu l'onye ata amadu uche nnajiuphu bya emeta iphe echi echachi be ee-chipete iphe. Onyemonye, a nuru iphe, ha shii be ee-le enya iphe, ha shii l'eka iya. Onye e yekwanuru iphe, ha shii l'eka be aa-jikwapho aji iphe, kabaa shii."

Jizosu agbaghashi ndiphe

(Mat 10:34-36)

⁴⁹"Iphe, mu byaru bukwa atu oku l'eliphe; mbu lo du mu g'a su l'oku obu etsuwaa etsutsu! ⁵⁰Obenu lo nweru baputizimu, ee-me mu. Obu akue mu pho phoophoophoo; mbu jasụ teke e meadaru iya. ⁵¹?Unu dobesu le mu byaru eme ge nchi du ndiphe doo? Aawa! Iphe, mu epfuru unu bu l'iphe, mu byachiaru bukwa mgbaghashi. ⁵²Kele e -shi nta-a be unuphu, umadzu ise bu be a-gbaghashihuepho. Umadzu eto aburu ohogu umadzu labo; umadzu labo aburu ohogu umadzu eto. ⁵³Ephe a-gbaghashihu: nna aburu ohogu nwa iya; nwa aburu ohogu nna iya. Ne aburu ohogu nwanwanyi; nwa-nwanyi aburu ohogu ne iya. Ne ji nwamgboko aburu ohogu nyee nwa iya; nyee nwa aburu ohogu ne ji iya."

Amaru ge mboku gbaru

(Mat 16:2-3)

⁵⁴O sukwaphe ikpoto ndu ono: "Oobujeru teke unu humaru eka igwe rwuru erwurwu l'uzo enyanwu ariba; unu asu l'igwe e-dze nwa yegeyege mini; l'ooduepho nno. ⁵⁵Teke pherephere shi l'uzo ndohali wata ezizi; unu asu l'onanwu abyawaa; lo du g'unu pfuru. ⁵⁶Unube ndu ono, bu tukolehu-atuko-l'obu ono. Unu aduje ike lee enya l'eli lee l'ali; kota ge mboku gbaru. Obenu ?bu gunu kparu iphe, unu amadu koo iphe, nta-a du goo ya?"

Edoshi opfu

(Mat 5:25-26)

⁵⁷"?Bu gunu be o gude ophu unu achijedu idzu l'ime obu hota iphe, pfuru oto mee? ⁵⁸Teke onye gbaru ngu ekwo kpu ngu eje l'ulo-ikpe;

kukebe ehu g'unu l'iya doshia l'uzo; g'o to kpuru ngu je anu onye-ikpe; onye-ikpe e-woru ngu ye l'eka ogbogu; ogbogu eje atua ngu mkporo. ⁵⁹Gemu gbukwaaru iya unu tororo; i ti yikwa futu afuta l'eka ono jasu teke i pfeberu iphe, e gburu ngu pfa pfa afu iya.”

Izimanu alwa azu ozoo ala-l'iswi

13 ¹O duru ndu no l'eka ono teke ono, pfuru Jizosu ke ndu Galili, Payileti gbushiru eka ephe no agwa iphe; mee phe gwakobe le mee iphe, e gude agwa iphe. ²O su phe: “?Unu dobesu le ndu Galili ono kakota ndu Galili ozo abu ndu eme iphe-eji opfu l'e gburu phe egube ono. ³Mu su unu: Waawaa-o! Teke o bu l'izimanu iphe-eji unu ta alwakotaduru unu azu; unu lwapfuta Chileke be unu a-lakotakwapho l'iswi egube ono. ⁴To umadzu iri lesato ono, ulo-eli ephekerephe Sayilowamu zeru tugbushia ono; ?unu dobesu l'ephe ka ndu Jierusalemu ophuu abu ndu ejo-iphe? ⁵Mu suru unu: Waawaa-o! Teke o bu l'izimanu iphe-eji unu ta lwakotaduru unu azu; unu ghaa umere be unu a-lakotakwapho l'iswi nno.”

Etu oshi, ta amiduru amimi

⁶O bya anmaa etu-a su: “O duru oshi figu lanu, nwoke yeru le mgbabu iya. O nodu abyaje elee ya enya mebyi; o to dudu iphe, oohuma. ⁷O su onye-ozu mgbabu: ‘?I humaru le mu byawaru apha eto mgburugburu bya elee enya mebyi l'oshi figu-a: ole o to dudu iphe, o mitaru. Gbutsua ya! ?Bu gunu meru g'o gude o jee adzuru ndzu emebyishiru mu ali?’ ⁸Onye-ozu mgbabu ono su iya: ‘Jiko hafua ya ro apha lanu-a; ge mu bvupheadaa ya mgburugburu yeadaa ya ozu. ⁹Teke o bu lo miru mebyi apha ozo; oo ya bu lo du ree; teke odumeka l'ii-gbutsuwa iya ro.’ ”

Jizosu eme ge nwanyi, okwebe kweberu wekorohu l'eswe-atuta-unme

¹⁰O be teke o no l'ulo-ndzuko ndu Jiu ono nanu ezi iphe l'eswe-atuta-unme; ¹¹o duru nwanyi, no l'eka ono, obvu mewaru iphe-ememe mgbarapha iri lesato. O lotawa iya phugobe; ophu o kwejedu go pfuru nhamunha. ¹²Jizosu huma nwanyi ono bya ekua ya su iya: “Nwanyi oma! I nwewaa onwongu l'iphe ono, eme ngu nu ono!” ¹³O bya ebyibe iya eka; nwanyi ono lochia onwiya teke ono teke ono pfuru nhamunha; bya ekeleahaa Chileke ekele.

¹⁴Ehu ghuaaha onye-ishi ulo-ndzuko egu le Jizosu meru g'onye iphe eme wekorohu l'eswe-atuta-unme. O su ndu ono: “Abali ishii be e doberu k'ejeje ozi; unu byaje g'e mee g'unu wekorohu teke ono; unu ta abyajeshi l'eswe-atuta-unme.”

¹⁵Nnajiuphu su iya: “Unube tuko-l'ehu-atuko-l'obu-a! ?Unu ta akpofujedu eswi unu l'ehu l'ehu; ozoo nkapfu-igara unu l'oka iya; chiru iya je g'o

ngũta mini l'eswe-atũta-unme? ¹⁶Sũ-a; nwanyĩ-a, bũ awa Ēbirihamu-a, Nsetanu keru egbu eshi k'apha iri l'esato-a; ?tõ gbadũru kę g'a tofu iya l'egbu ono l'eswe-atũta-unme?" ¹⁷O pfuchaephõ nno; iphere gude ndu ono, etso yębe Jizõsu opfu ono. Ikpoto ndu nõ l'ęka ono tũko teahaa eswa k'eze iphe ono, Jizõsu emeshibębe ono.

Ētu, e gude akpũru oshi mõsutadu anmaa

(Mat 13:31-33; Mak 4:30-32)

¹⁸Jizõsu sũ: “?Bũ gũnu bę ęka Chileke bũ eze dũ g'õ ya? ?Bũ gũnu bę mu a-tũru iya yeru? ¹⁹Q dũ g'akpũru oshi mõsutadu, nwoke wotaru je akũa lę mgbabu iya. O fua; vuta bũru oshi k'ęka iya; k'õphu ęnu, ephe l'eli byaru bya akpaahaa ępfune l'ękali iya.”

²⁰Q sũkwa phe phõ ọzo: “?Bũkpõõ gũnu bę mu a-tũru ęka Chileke bũ eze yeru? ²¹Q dũ g'iphe-ekoje-buredi, nwanyĩ hatarũ nwanshii ye l'ukpõ-kutu iphe, eegudeje eme buredi, jiru ęda-mbacha; o woru iya dobe jasũ ọ tũko koo.”

Eshi ọzo, dũ kparagũ abahũ

(Mat 7:13-14,21-23)

²²Jizõsu nõdu ejekpõephõ ọzo Jierũsalemũ, ooje. Q nõdu aghatagbaa mkpũkpu lę mkpũkpu ezi iphe. ²³Noo ya; ọ dũru onye jĩru iya sũ iya: “Nnajiũphu-e! ?Ndu aa-dzõta a-ha nwanshii tõ?”

Q sũ phe: ²⁴“Unu kpata ọzo shia ọzo, dũ kparagũ bahũ; kęle aa-dũ igwerigwe mee g'a bahũ; ọle ęphe taa dũdu ike. ²⁵A -nõnyawaa onye nwe ọlo gbęshi woru ọzo guchia; unu apfũru l'etezi akũ ęka l'ọzo sũ: ‘Nnajiũphu; gũhaaru anyi ọzo!’ Lõõ sũ unu lę ya ta amakwa ęka unu shi-o! ²⁶Unu awata epfu sũ: ‘Obenu l'anyi rikwaru; bya angũa l'iphu ngu; tẽme i zia iphe l'edupfu anyi.’ ²⁷Qle ọo-sũkwaphõ: ‘Mu sũru unu lę mu ta amadũ ęka unu shi bya; unu gbęshi mu l'iphu g'unu ha; unubę ndu ejo-iphe ono!’ ²⁸Noo ęka unu a-nõdu kwaa ejo ękwa; taa ikireze teke unu a-nõdu ele Ēbirihamu ęnya; waa Áyizaku; waa Jiękõpu; waa ndu mpfuchiru Chileke l'ęka ęphe nõ l'ęka Chileke bũ eze; unubędua bũru ndu a chĩshiru achĩshi. ²⁹Amadũ e-shi l'ọzo ęnyanwu awawa mę l'ọzo, ęnyanwu arĩba; shikwaphõ ndęgu; shi ndõhali; bya lę nri l'ęka Chileke bũ eze. ³⁰Unu hũma-a; ọ dũru ndu bũ ikpazũ, l'e-mechaa bũru ivuzõ; tẽme ọ dũkwarupho ndu bũ ivuzõ, e-mechakwanaa bũru ikpazũ.”

Jizõsu yeru Jierũsalemũ obu

(Mat 23:37-39)

³¹Teke ono teke onokwaphõ bę ọ dũru ndu Fãrisii, byaru bya asũ Jizõsu: “Shilękwaa l'ęka-a tũgbua nta; kęle Herõdu achõkwa ngu egbugbu.”

³²Q sũ phe: “Unu je akaru awuru ono lę mu achĩfu õbvũ; bya eme gę ndu iphe eme wekõrohu ntanũ-a yęle echele; o -be mbõku k'ęto; ozi mu

abvụ. ³³Ọle g'ọ dūhabe; mu a-nọdukpoepfo eje iphe, mu eje ntanụ-a; waa echele; waa nwarechi; kele ọ tọ dudu ẹka ọzo, onye mpfuchiru Chileke l'e-phuhu gbahaa lẹ Jierúsalemu!

³⁴“Gube Jierúsalemụ; Jierúsalemụ, tukuru ndu mpfuchiru Chileke egbu; bya egude mkpuma atụ-gbushi ndu e ziru g'ẹphe byapfuta ngu. Tekenteke bẹ mu meru gẹ mu chikobe unwu ngu l'ẹka lanu gẹ nepfu-ọku achikobeje unwu iya l'ime nkù iya-a; ọphu i kwedu! ³⁵Hụma ahuma; l'ibe ngu bẹ aa-gbagharu haa ya l'ọ buru ochobu! Gẹ mu karu unu: unu taa humabaekwa mu jasụ teke unu a-sụ: ‘Chileke goru onu-oma nu onye ono, gude ẹpha Nnajiuphu abya ono.’”

Jizosu eme onye iphe eme g'o wekorohu

14 ¹O be l'eswe-atuta-unme lanu; Jizosu jeshia eri nri l'ulo onye no l'ishi lẹ ndu Fárisii; ẹphe nọdu egekpọe ya pho ngge. ²Noo ya; onye ẹhu-ekoko eme bya bya apfuru iya l'iphu. ³Jizosu bya epfuru yeru ndu maru ekemu waa ndu Fárisii sụ phẹ: “?A suru g'e meje onye iphe eme g'o wekorohu l'eswe-atuta-unme tọ?”

⁴Ọphu ẹphe epfuduru opfu. Ọ bya eduta iya bya emee ya o wekorohu; bya edufu iya; ọ lasha. ⁵Jizosu sụ phẹ: “?Denu g'unu ha onye nwa iya; ọzoo oke-eswi iya l'adaba l'iduma l'eswe-atuta-unme; g'o to me ẹgwegwa je apafuta iya?”

⁶Ọphu ẹphe amadu g'ẹphe e-ye onu l'opfu ono.

Ewoze onwonye ali

⁷Ọ bya anmaaru ndu e ziru lẹ nri ono ẹtu; ẹka o lerwetarụ ẹnya l'ẹphe hotagbaaru aba ndu nweru ẹnya je anọdu. Ọ sụ phẹ: ⁸“O -buru lẹ nema-dzụ ziru ngu lẹ nri ekele-nwanyị; te ejekwa je anmakoru l'aba ndu eze; atasụ ọ duru onye ka ngu enweru ẹnya, e ziru lẹ nri ono. ⁹Onye ono, ziru gụ l'iya ono l'a-byakwa bya asụ ngu: ‘Gbeshi gẹ nwoke-a nọdu.’ Lị gbẹ teke ono nyigobe je anọ-zeta l'aba ndu ẹnya lwaru. ¹⁰Ọo ya bụ; teke e ziru ngu lẹ nri; tugbuwa je anọdu l'aba ndu ẹnya lwaru: g'ọo bukwanuru; teke onye ziru unu byaru; l'ọo-sụ ngu: ‘Ọnyà mu; gbeshi bya l'ẹka ka ree’; ọo ya bụ; aa-kwabẹ ngu ùbvù l'iphu onyemonye, unu l'ẹphe nọ lẹ nri. ¹¹Kele onyemonye, lekuli onwiya eli bẹ ee-kuzeta ali; onye kuzetakwanuru onwiya ali bẹ ee-kuli eli.”

¹²Ọ sụkwapho nwoke ono, ziru iya lẹ nri ono: “Teke ọ bụ l'i ziru lẹ nri; ọzoo l'i kuru ọbo-iphe; te kukwa ọnyà ngu phẹ; ọzoo unwune ngu phẹ; ọzoo abubu ngu phẹ; ọzoo obutobu ngu phẹ, nweru iphe. Ọ -dumeka bẹ ẹphe e-ziphutakwa ngu azụ; l'ogbe buru l'aapfu ngu ugwo iphe, i meru. ¹³Ọ buchia; teke i shiru nri ọbo-iphe; zia ndu ukpa; mẹ ndu edzuduru oke; mẹ ndu ẹniyeni mẹ ndu atsụ ishi. ¹⁴Ọo ya bụ l'ọo ẹhu-utso bẹ a goru

nụ ngu; kele ẹphe taa p̄f̄udu ngu ụgwọ iya. Teke Chileke a-p̄f̄u ngu ụgwọ iya bụ teke ndu p̄f̄uberekoto e-shi l'ọnwu teta n̄odu ndzụ."

Ẹtu ndu e yeru lẹ nri

(Mat 22:1-10)

¹⁵ Onye lanụ l'ime ndu ẹphe l'iya nọ lẹ nri ono n̄uma iya bya asụ iya: "Ẹhu-utso bẹ a ḡoru n̄u onye ono, l'e-ri nri l'ẹka Chileke bụ eze!"

¹⁶ Jizọsụ sụ iya: "Ọ d̄uru nwoke, shijeru nri, ha shii; bya ezia ikpoto nemadzụ lẹ nri iphe-oma ọbu. ¹⁷ Ọ gbaeph̄o l'eri nri ono; o zia onye-oz̄i iya g'ọ je ekua ndu e ziru lẹ nri ono sụ ph̄e g'ẹphe bya l'e shighewaru iya. ¹⁸ G'ẹphe ha t̄uko l̄oru agalaba ye iya. Onye k'ivuzo s̄uru iya jiko lẹ ya taa byakotadu. L̄o d̄uru al̄i, ya z̄uru k'òphúú; ya n̄odu eje iya ah̄uma nta-a. ¹⁹ Onye k'ophuu sụ jiko lẹ ya ta abyakotadu. Lẹ ya z̄uru oke-eswi iri; ya n̄odu eje iya ah̄uta ama ozi. ²⁰ Onye k'ophuu sụ jiko lẹ ya l̄utaru nwan̄ȳi k'òphúú; ọphu ya abyakotadu. ²¹ Noo ya bụ; onye-oz̄i ono bya eworu iphe ono zia nnajiuphu iya. Nwoke ono, nwe unuphu ono gude ẹhu-eghu sụ onye-oz̄i iya: 'Ngwa; gbaru ẹgwegwa lufu; jeje etsoru oji l'oji mkp̄ukpu tsoru iphe, b̄ukpoo gbororo je ach̄ibata ndu ụkpa; m̄e ndu edzuduru oke; m̄e ndu ats̄u ishi; m̄e ndu ẹniyeni.' ²² E mechaa; onye-oz̄i ono je asụ iya: 'Nna; iphe, i s̄uru g'e mee bẹ e meakwaru; ọle a ta n̄o-chishikwaru oshi an̄o.' ²³ Nnajiuphu onye-oz̄i ono sụ iya: 'Ngwa; je etsoru ụzo l'ụzo m̄e iphe, b̄ukpoo owere ụzo ẹgu je ach̄ibata nemadzụ g'unuphu ji ejiji. ²⁴ Kele-a; ḡe mu karu unu; ọ t̄o d̄ukwa g'ọ ka mma l'ọo onye lanụ lẹ ndu ono, e zihawaru lẹ nri ono, e-de ọnu lẹ nri mu.' "

Iphe, oo-phuje onye etso Jizọsụ

(Mat 10:37-38)

²⁵ Teke ono bẹ a d̄ukpoo igwerigwe etso Jizọsụ. Ọ ghak̄obe bya asụ phe: ²⁶ "Onye abyapfuta mu n̄u; ọphu nna iya ad̄udu iya ash̄i; m̄e ne iya; m̄e nyee ya; m̄e un̄wu iya; m̄e un̄wune iya nwoke; m̄e k̄e nwan̄ȳi; mb̄u je akpaa lẹ ndzụ iya; onye ono ta abyakwa etsok̄ota mu. ²⁷ Onye ete evudu oswebe ọnwu k'ẹka iya etso mu ta abyakwa ab̄ukotaru onye etsoje mu n̄u. ²⁸ Sụ-a; ?D̄enu g'unu ha onye ar̄i k'akp̄u ụlo-eli; g'ọ to vuru ụzo n̄oduadaa an̄o; gbaa iphe, oo-phu iya; maru: ?ya nwekp̄orunu okpoga, l'a-s̄uru iya n̄u. ²⁹ Odumeka; ọ -t̄uebe ọkpa-ulo; ọphu ọ d̄uedu ike kp̄ufu iya; ndu h̄u-maru iya n̄u awata iya agbaru mgb̄onu s̄u: ³⁰ 'Lewar̄o nw̄ophu, jeru akp̄u ụlo; ọphu ọ d̄uedu ike kp̄u-tsee ya.' ³¹ Ọobujeru; eze -gb̄eshi jepfushia eze ibe iya ọgu; l'ọ vuru ụzo n̄oduadaa an̄o ch̄iadaa idzu s̄u: ?a maru b̄u ụkporo unu ndu ojogu bẹ ya e-gude ejepfu onye gude ụkporo unu ojogu labo t̄oo? ³² Teke odumeka ọo-buru onye ọphuu -n̄odukwadro l'ẹka d̄u ẹnya; l'ọ h̄ota nemadzụ ye g'ẹphe je arw̄o ya g'e doshia opfu. ³³ Ọo ya b̄u; g'unu ha ta ad̄ukwa onye byaru a-buru onye etsoje mu n̄u; gbahaa l'onye ono wofuru ẹnya l'ẹku iya."

Únú, tsuhuru etsuhu
(*Mat 5:13; Mak 9:50*)

³⁴“Únú bú iphe, dú ree; ọle teke únú tso-buhuru únú-únú; ?bú gúnú bẹ ee-gude mebaa ya g'ọ búru únú ọzo? ³⁵Ọ tọ ẹ̀kpoedunu ree k'eye l'alì; ọzoo l'ikpọzu. Ee-woru iya wùshia. Onye nweru ẹnu-nchi, l'anụ iphe; nụmakwa iya.”

Ẹtu k'aturu, kpaphuhuru akpaphuhu
(*Mat 18:12-14*)

15 ¹Ndu ana akiriko mẹ ndu ọzo, bú ndu eme iphe-ẹji wata akpìri-taru ntse g'ẹphe ngabẹ nchì l'iphe, Jizọsu ezi. ²Ẹhu ghuahaa ndu Fàrisii waa ndu ezije ekemu egbu; ẹphe pfulahaa sù: “Nta bẹ nwoke ọwa anatajẹ ndu eme iphe-ẹji; ẹphe l'iya atọko erigbachaa nri.” ³Jizọsu bya anmaaru phẹ ẹtu-a sù:

⁴“Ọ -bùru l'onye lanụ lẹ g'unu ha nweru ọkporo aturu ise; nanụ -tuphahụ; ?tọo hadụ ọkporo ẹno l'iri lẹ tete ọphuu l'echiẹgu; je achọahaa ọphu tuphahuru nụ phọ jasù l'ọohuma iya?” ⁵Teke ọ hụmaeru iya phọ; l'o woru iya nmakobe l'ukuvu teru ẹswa lashia. ⁶Ọ -rwua unuphu; l'ọo-bya ekukọta ọnyà iya phẹ mẹ obutobu iya phẹ sù phẹ: “Unu bya etebude mu ẹswa-o; lẹ mu hụmawaru aturu mu, shi tuphahụ nù-o.” ⁷Sù-a; noo g'emereme l'a-ha shii l'imigwe l'ishi onye eme iphe-ẹji lanụ, izimanụ lwarụ azụ; ọ lwapfuta Chileke; eme l'ọkporo ndu ọma ẹno lẹ ndu ọma iri lẹ tete, mkpa izimanụ alwa azụ aduduru.

Okpoga, a chọru achọcho

⁸“Ọzoo ?dẹnu nwanyi, e-nweru okpoga mkpọla-ọchaa iri; nanụ etuphahụ g'ọ tọ nwuru ọku ye l'orọku; zakọta ọlọ; chọo ya gbiriri jasù l'ọohuma iya. ⁹Teke ọ hụmaeru iya phọ l'ọ bya ekukọbe ọnyà iya phẹ mẹ obutobu iya phẹ sù phẹ: ‘Unu bya etebude mu ẹswa; kẹle mu hụmaru kobo mu, shi tuphahụ nù.’ ¹⁰Sù-a; nokwaphọ g'unwu-ojozi-imigwe e-te ẹswa onye shi eme iphe-ẹji, izimanụ lwarụ azụ; ọ ghaa umere lwapfuta Chileke.”

Nwata, gbaphuhuru nù

¹¹Jizọsu bya anmaaru phẹ ẹtu ọzo sù: Ọ duru nwoke, nwutaru unwo-koro labọ. ¹²Kẹ nwata nonyaa bya asù nna iya: “Nnana; kee iphe ngu nù mu ọphu rwuberu mu nù.” Nna phẹ bya eworu iphe, o nweru enweru keeru phẹ. ¹³Ọphu ọ dudu g'a nọ-beru; kẹ nwata ono chikobe iphemiphe, o nweru tugbua ije. Ọ búru iya ala ọha, dú ẹnya. O je anọdu l'ẹka ono kpakabẹbe okpoga iya lẹ gaphu-gaphu-gaphu. ¹⁴Ọ kpakabẹbechaepho iphemiphe, a nuru iya; ẹjo ọkpa nri bya l'alì ono; ọ kpaahaa nri. ¹⁵Ọ lapfu onye lanụ lẹ ndu a nwuru l'alì ono. Onye ono zia ya g'ọ chejeru iya

ezi l'egu. ¹⁶Egu metabe iya k'ophu ọduje iya g'a sù l'a nuru iya egbo iphe, aawùshijeru ezi ono; ọle ọ tọ dudu onye anuje iya ya nù. ¹⁷O be teke a nonyaru egomunggo lwa iya azu. O sù: “?Bunaa umadzu ole l'ime ndu-ozini nna mu nweru nri nweru k'etsutsu iya; mu bya anodu l'eka-a; egu nodu abya mu egbugbu? ¹⁸Mu a-gbeshikpoepo jepfu nna mu je asu iya: ‘Nna; mu meswewaru Chileke bya emeswee ngu. ¹⁹Mu ta agbaeduru ke g'e kua mu nwa ngu ozo. Meje mu g'iime ndu-ozini ngu ndu i butaru ebuta.’ ²⁰O gbalihu bya alapfushia nna iya.

“O nodukwadro l'eka du enya; nna iya huma iya; imemini iya du iya. O gbapfu iya je anmata iya akpa; tsutsua ya onu. ²¹Nwata ono su iya: ‘Nna; mu meswewaru Chileke bya emeswee ngu. Mu ta agbaeduru ke g'i kua mu nwa ngu ozo.’ ²²Nna iya ono sùele-a unwokoro iya: ‘Unu chita-ru mu akpawuru uwe, bu iya kakota ama mma g'e yee ya; gbabe iya echi eka; yee ya akpokpa. ²³Unu akputa adeswi, tsuru eba gbua g'anyi gude swaa eswa iya. ²⁴Kele nwa mu-a nwuhuru anwuhu; nta-a be o byaru bya adzuru ndzu ozo. O shi gbaphuhu agbaphuhu; ọle nta-a be a humawaru iya.’ Ephe wata eme eswa.

²⁵“Teke ono be okpara iya no l'egu. O lwarwutashia unuphu ntse; o numa oda nkwa me ebvu. ²⁶O bya ekua onye lanu l'ime unwokoro nna iya bya asu iya: ‘?Bu ole ada?’ ²⁷Nwokoro ono su iya: ‘O kwa nwune ngu lwaru; nna ngu gbua ada-eswi, tsuru eba; kele o humaru iya; o nodukwadu ndzu.’ ²⁸Ehu ghuahaa okpara iya ono egu. Ophu o kweedu abahu unuphu. Nna iya jepfu iya je arwo ya su iya go bataro. ²⁹O su nna iya: ‘Lenu! Apha olemole-a be mu jekotawaru ngu ozi. O toko du-swe iphe, i zijeru mu, mu jikajeru ememe. Ọle i tiki nu-swee mu go ka mma loo nwa-eghu ge mu gude mee emereme mu l'onya mu phe. ³⁰O be ge nwa ngu owa-a, jeru je atuko iphe ngu kpakaaru unwanyi ukpara-a lwaru; i gbuaru iya ada-eswi, tsuru eba.’ ³¹Nna iya su iya: ‘Nwa mu; ?O kwa le mu le ngu anokpoo tekenteke; teme iphemiphe, mu nweru buwaru nkengu. ³²O gbaru g'e mee emereme tee eswa; kele nwune ngu-a shi nwuhuwaa anwuhu; ọle nta-a be o byaru bya adzuru ndzu ozo. O shi gbaphuhu agbaphuhu; ọle nta-a be a humawaru iya.’ ”

Onye-ishi, kwaru enya l'ozini naji

16 ¹Jizosu sukwapo ndu etsoje iya nu: “O duru nwoke lanu, nwe-ru iphe; nwekwarupho onye-ishi ndu-ozini iya. Ama bya agbaarù nwoke ono su l'onye-ishi ndu-ozini iya ono l'ebvukakwa iphe iya ebvuka. ²O bya ekua onye-ishi ndu-ozini ono su iya: ‘?Bu gunu be mu anu l'iime? Ngwa; goshi mu g'i gude eletaru mu iphe mu enya; kele i ti bueduru mu onye-ishi ndu-ozini ozo.’ ³Onye-ishi ndu-ozini ono bya arisa su: ‘?Bunaa gunu be mu e-me ge nnajiuphu mu abya mu anafu abu ishi ndu-ozini-a? Lebe abu like okoro dukwadu mu; teme o dukwanu mu iphere ge mu e-me jeshia

arwọ. ⁴Mu mawaru iphe, mu e-me gẹ ndiphe ekweje gẹ mu bataru phe unuphu mę a -chifue mu phọ l'abụ ishi ndu-ozí-a.' ⁵Ọ bya ekukọta ndu ji nnajiphu iya ono ụgwọ nanụ nanụ. Ọ sụ onye k'ivuzo: 'Bụ gụnu bę i ji nnajiphu mu?' ⁶Onye k'ono sụ iya l'ọo ite manụ ụkporo ise. Ọ sụ iya: 'Ngwa; nggẹ ẹkwo-ụgwọ ngu; nọ-zeta ẹgwegwa; dee ite manụ ụkporo ẹbo l'iri.' ⁷Ọ sụ onye ọzo: 'Gụbedua-e ?i ji gụnu?' Ọ sụ iya l'ọo ẹda ereshi ụkporo ise. Ọ sụ iya: 'Nggẹ ẹkwo-ụgwọ ngu; dee ẹda ereshi ụkporo ẹno.' ⁸Nnajiphu onye-ishi ndu-ozí ono, 'eegudedu ire iya ẹka ono jakpọo ya ajaja; opfu l'o meru umere onye kwaru ẹnya; kele unwu-eliphe ka akwa ẹnya l'iphemiphe, ẹphe l'ogbo-nta-a eme; eme lę ndu nọ l'iphóró Chileke.'

⁹Jizọsụ pfukwaphọ sụ: "Noo iphe, mu gude sụ unu-a: g'unu gude ẹku mgboko-a shitaru onwunu ọnyà; g'ọo-buru teke ẹku ọbu laerupho l'eeduru unu bahụ l'unuphu, te echihudu echihu. ¹⁰Onye e gude ire iya ẹka l'iphe, ha nwanshii bę ee-gudekwaphọ ire iya ẹka l'iphe, ha shii; tẹme onye 'apfubeduru-ẹka-oto l'iphe, abadu ishi ta apfubekwapho-ẹka-oto l'iphe, baru ishi. ¹¹Ọo ya bụ; teke ọ bụ l'e te gudedu ire unu ẹka l'opfu ẹku kę mgboko-a; ?denu g'ee-shi gude ire unu ẹka l'opfu ọkpobe ẹku? ¹²Tẹme; teke ọ bụ l'e te gudedu ire unu ẹka l'ẹka iphe onye ọzo nọ; ?bụ onye anụkwanu unu ophu a-buru k'unu?"

¹³"Ọ tọ dukwa nwokoro, achita nnaji labọ ejeru ozi lę mgbo lanụ g'ọ tọ kpọ nanụ ashii; yee onye ophuu obu; ọzoo l'o yeru ẹhu l'ozí onye lanụ; ejeru onye ophuu ozi mkpę. Unu taa nọdukwa ejeru Chileke ozi bya emekwaphọ g'okpoga kwataru unu."

Jizọsụ ezi iphe, bụ uche Chileke
(*Mat 11:12-13; 5:31-32; Mak 10:11-12*)

¹⁴Ndu Fárisii tükokpoo iphe ono nụmakota bya awata agbaru Jizọsụ mgbonu; opfu l'ẹphe yenụkaru okpoga ẹnya. ¹⁵Ọ sụ phe: "Ọo unubedua bụ ndu l'eme onwunu ndu pfuberekoto l'iphu ndiphe; ọle Chileke maru obu unu; kele iphe, amadu riru l'ọ bụ iphe-oma bę bụ ejo-iphe l'iphu Chileke.

¹⁶"Ekemu, shi l'ẹka Mósísu; waa opfu ndu mpfuchiru Chileke nọkwa jasụ teke Jionu onye emeje baputizimu byaru. E -shi teke ono bę a wataru ara ozi-oma, bụ k'ẹka Chileke bụ eze arara; tẹme onyenonu nọdu adzọ ụzo abahụ iya. ¹⁷Obenu l'ọ kakwa nphe g'igwe bvụ; g'alí bvụ; eme lę g'akpuru opfu ekemu ono nanụ buru iphe-mmanụ.

¹⁸"Onye chifuru nyee ya je alụa nwanyị ọzo buakwaa ogori bę oori; tẹme onye lukwanuru nwanyị, ji iya chifuru l'erikwaphọ ogori."

Onye eze yę Lazarọsụ

¹⁹"Ọ duru nwoke lanụ, baru eze, eyeje uwe, dų ẹguru bya ere ire; eri gwogwo mbọku-mbọku. ²⁰Ọ dukwarupho onye ụkpa, onwo aba, aza

Lazarosu, l'azeje l'onu-oguzo onye eze ono. ²¹Q noḁu aduje iya g'a su l'a nuru iya nweekpu, shi le nri, eze ono l'eri. Ophu kachaakponu bu le nkuta awujeru bya erichaahaa ya onwo ono. ²²A nonya; onye ukpa ono nwuhu; unwu-ojozi-imigwe kulia ya je edonyabe Ebirihamu. Onye eze pho nwuhukwapho; e lia ya. ²³Q noḁu l'oku-ali-maa eka o no le mkpamehu; palia enya; huma Ebirihamu uzanya-uzanya bya ahuma Lazarosu l'eka o no-kube iya.

²⁴“O chishia su: ‘Nna mu Ebirihamu; g'imemini mu dunu ngu! Zinaa Lazarosu g'o tsee onu mkpushi-eka le mini bya edee mu l'ire g'ire jidata mu; kele mu no l'oke iphe-ehuka l'oku-a.’ ²⁵Ebirihamu su iya: ‘Nwa mu; nyatakwa le gubedua teke i no ndzu be i natakotaru iphe, du ree nke-ngu; nokwapho ge Lazarosu natakotaru ejo-iphe teke ono. Nta-a be ehudwaa iya guu; gubedua nodukwanu le mkpamehu. ²⁶A -gufukpoonu ono; o duru oke ose, paru eka no-butaru g'o to du onye a-du ike shi l'eka-a bya l'eka ono; ophu o dukwanu onye l'e-shi l'eka ono byapfuta anyi.’ ²⁷Nwoke ono su iya: ‘O du ree; eshinu o du nno nna; jiko zinaa ya ibe nna mu; ²⁸kele mu nweru unwune ise; zia ya g'o je anmaaru phe okwa gephe ta abyapfuta mu l'eka-a, mu eje oke iphe-ehuka-a.’ ²⁹Ebirihamu su iya: ‘Unwune ngu nweru Mosisu waa ndu mpfuchiru Chileke; gephe numaje iphe, ndu k'ono epfu.’ ³⁰Q su iya: ‘Aawa nna mu Ebirihamu! ?Ti madu le nemadzu -shi l'onwu teta jepfu phe be izimanu a-lwa phe-a azu.’ ³¹Ebirihamu su iya: Epe -anumaduru olu-opfu Mosisu waa olu-opfu ndu mpfuchiru Chileke; nokwapho gephe tee kwetawapho m'obeta o duchapooru nu onye shi l'onwu teta dzuru ndzu.’”

Anma okwa eme iphe-eji
(*Mat 18:6-7,21-22; Mak 9:42*)

17 ¹Jizosu su ndu etsoje iya nu: “O doru enya l'o dugbaaru iphe, e-mechaa mee amadu g'o shiswee uzo ke Chileke; ole nshoro onye oo-shi l'eka. ²O gogo karu onye ono mma ome a pataru mkpuma-uswe woru lipyabe iya lolu; je aparu chie leze-enyimu; eme l'o meru unwegirima-a g'o ka mma l'oo onye lanu o shiswee uzo. ³Unu kwaberu onwunu enya!

“Teke o bu le nwanna ngu mesweru ngu; baaru iya mba. Teke izimanu lwaru iya azu; guaru iya nvu. ⁴Teke o bu l'o mesweru ngu akpo esaa l'ujiku lanu bya abyapfutakota ngu akpo esaa ono; bya asu ngu l'izimanu lwaakwaru iya azu; gukotakwaru iya ya nvu.”

Ekwekwe

⁵Ndu-ishi-ozu ono su Nnajiuphu: “Nna; mee g'anyi kabaa ekweshi ike!”

⁶Q su phe: “Ome ekwekwe, unu kweru ke Chileke habekponu shii ge nwa rwiirwiirwii akpuru mosutadu lanu; me unu adujekwa ike su eze

oshi s̄kamayinu-a: ‘Phofu je akp̄obe onwongu l’ime eze-enyimu’; m̄e o mee iphe, unu pfuru.”

Iphe, gbaru onye-ozì l'ememe

7“G'e dobe iya l'onye lanu le g'unu ha nweru ohu, l'akoru iya okoro; ozoo l'echeru iya aturu. Teke o bu l'ohu ono shi l'egu lwa; ?i-su iya-a g'o byaep̄ho bya anodu ria ngua? 8?Tobudu iphe, ii-pfuchiaru iya bu: ‘Shiaru mu nu ite enyashi mu egwegwa; je eyee uwe ngu; pafutaadaru mu nri ge mu riadaa; nguadaa mee teme l'i ria nkengu?’ 9Mu ta arikwa l'oo-kele ohu ono ekele; g'o jeru iphe, o ziru iya-a. 10Nokwapho g'unu du: unu-meebekotakpoep̄ho iphe, e ziru unu; unu a-su: ‘Anyi bukwa ndu-ozì, ta abadu le mkpa; anyi meerupho iphe, gbaru anyi l'ememe.’ ”

Jizosu eme ndu ekpenta iri g'ep̄he wekorohu

11Ge Jizosu eje Jierusalemu ono be o ghajaru okè ndu Sameriya yee Galili. 12O bahup̄ho l'oma mkpukpu lanu; ndu ekpenta iri byapfuta iya; bya agbe uzanya uzanya; 13chia mkpu su: “Jizosu! Onyibe! Jiko g'imemini anyi dunu ngu.”

14Jizosu huma phe bya asu phe: “Unu je ge ndu-uke Chileke lee unu enya l'ehu!”

Ephe tuḡbua jeshia; bya ejeberu l'uzo; ekpenta ono mishihu; o buru phe agbakerehu. 15Onye lanu humaep̄ho le ya kawaa mma; bya agbaphu azu; echi mkpu aja Chileke ajaja. 16O byarwuta bya adaa kpurumu le mgboru okpa Jizosu wata iya ekele ekele. Onye k'ono bu onye Sameriya. 17Noo ya bu; Jizosu su: “?Tobudu umadzu iri be e meru ep̄he wekorohu? ?Denuhunu umadzu tete ophuu? 18?To dukpoedu onye ophu o rwuru l'ehu le ya a-lwaphuta azu bya ekele ekele; gbahaa onye-a, shi ali ozo-a?” 19O su nwoke ono: “Gbalihu jeshia iphe, iije. Ekweta, i kwetaru ke Chileke mewaru gi du iche.”

Mboku, oo-buru (Mat 24:23-28,37-41)

20Ndu Farisii ja Jizosu su: “?Buhunu teke ole be Chileke e-goshi l'oo ya bu eze?” O su phe: “Chileke -bya egoshi l'oo ya bu eze be o too mekwa iya k'op̄hu a-huma l'enya. 21Ophu o dukwa onye a-su: ‘Huma iya l'eka-a; ozoo l'oo phu iya’; kele Chileke bukwa eze unu nta-a.”

22O su ndu etsoje iya nu: “Oorwuakwaa teke unu anyataje nwa teke unu le Abubu-Ndiphe shi anoje; ole unu taa humaedu iya. 23O duru ndu ophu a-su unu: ‘Lekwa iya l'eka pho’; ozoo ‘g'unu lekwa iya l'eka-a!’ Unu te ejakwa; ophu unu etsokwa phe. 24Kele o bu g'ebemu-igwe akuje phoo l'akpaminigwe; shi l'eka lanu lojaa jas̄u l'eka iya ophuu bu ge Abubu-Ndiphe e-me mboku, oo-bya. 25Ole o vufutaje uzo jeadaa igwerigwe

iphe-ehuka; teme ogbo-nta-a a-jikaadaa ya. ²⁶Oo g'ò dù l'ogbo Nuwa phe teke ndiche phò bù g'òo-dù teke Abùbu-Ndiphe l'a-bya. ²⁷Teke ono bẹ ndiphe nọ eri angù; alù-phe nwanyi; ekephe nwanyi; jasù mbòku, Nuwa phe bahuru l'eze ugbo, ọ kuru. Utso bya agbaa; rigbushia ndiphe l'ophu. ²⁸Nokwaphò g'ò dù l'ogbo Lọtù. Epehe eri angù; agba nghò; akọ opfu bya akpushi ọlò. ²⁹O be mbòku, Lọtù lufuru lẹ Sòdomu; ọku nshì-egbe shi l'igwe dzee gẹ mini bya ekegbushikòta phe g'ephe ha. ³⁰Noo g'òo-dù mbòku, Abùbu-Ndiphe e-he gboo.

³¹“O -rwua mbòku ono; g'onye nọ l'òkpoku atùta unme; iphe iya nọdu l'ulo; te ejekwa iya ewota. G'onye nọ l'egu te ejeekwa ala unuphu. ³²Nyatakwa iphe, meru nyee Lọtù.

³³“Onye bù onye eme gẹ ndzù iya duru iya l'e-tuphakwa iya etupha. Onye tuphakanuru ndzù iya etupha bukwa akwakòbe bẹ ọ kwakòberu iya. ³⁴Gẹ mu kakwaru unu; enyashi ono bẹ umadzu labọ a-zẹ l'iphe, aazẹ; e zikòta onye lanù; haa onye ophuu. ³⁵Unwanyi labọ a-nọdu atsu nri; l'e zikòta onye lanù; onye lanù akwaa. ³⁶Umadzu labọ l'a-nọdu l'egu; e zikòta onye lanù; onye lanù akwaa.”

³⁷Ndu etsoje iya nù sù: “Nnajiuphu; ?bù l'awe bẹ iphe ono e-me?”
O sù phe: “Oo ẹka odzu dabýiru bẹ udele edzukòbeje.”

Ètu nwanyi, ji iya anọedu yẹ onye ekpe ikpe

18 ¹Jizọsu bya anmaaru phe etu, o gude goshi phe sù g'ephe pfuje nù Chileke; g'ephe ta asù l'ike epufufu bvùwaru phe. ²O sù phe: “O nweru mkpukpu lanù, onye ekpe ikpe bu; ophu ọotsudu Chileke ebvu; ophu ọ gubeduru nemadzù iphe. ³O dukwarupho nwanyi, ji iya anọedu ndzù, bukwaphò l'ime mkpukpu ono. Nwanyi ono nọdu ejepfuje onye-ikpe ono tekenteke je anọdu arwọ iya sù iya jiko g'o kpefuta iya l'ẹka onye opfu iya. ⁴Onye-ikpe ono jikanyakpoepho bya arĩa sù: ‘A maru-a lẹ mu ta atsuđu Chileke ebvu; ophu ọ dudu onye mu guberu iphe; ⁵ọle nwanyi-a pfuchinukawaru mu nchì. Mu e-kperu iphe iya nù iya; a -nonyaa o pfugbua mu l'opfu.’”

⁶Oo ya bù; Nnajiuphu sù: “?Unu nùmaru iphe, ẹjo onye-ikpe ono pfuru? ⁷Sù-a; ?ọ dù unu gẹ Chileke ta akabadaanù ekpefu ndu ọ hotaru ẹgwegwa; mbù ndu araku iya nù eswe l'enyashi? ?Ooby a nọ ọdu g'ò tọ yeru phe ẹka? ⁸Gẹ mu gbukwaaru iya unu tororo; oo-kpefukwa phe l'ọku l'ọku. Obenu lẹ-a; Abùbu-Ndiphe -byaepho; ?ọ duru-a ndu ọo-huma, kwe-ru nọdu iya l'ẹka l'eliphe tọ?”

Ètu onye Fàrisii yẹ onye anajẹ okpoga akiriko

⁹O bya anmaa etu-a nù ndu gude l'ephe dobesu l'ephe pfuberekoto; woru ndu ọzo nmaa phulaphula. O sù phe: ¹⁰“O duru umadzu labọ, bahuru

leze-ulo Chileke je epfuru nu Chileke. Onye lanu bu onye Farisii; onye ophuu bu onye ana akiriko. ¹¹ Onye Farisii ono gbalihu je apfu-pheru bya epfuru nu Chileke k'ehu onwiya su: 'Chileke; mu ekele ngu ekele le mu ta adudu g'unwoke ozo; mbu ndu ana nfu; ozoo ndu eme ke nwanu; me ndu eme ejo-iphe; ozoo du ge nwoke-a ana okpoga akiriko-a. ¹² Mu aswije-ru Chileke egu ujiku ebo l'idzu; teme iphe, mu kpatakporu akpata be mu ekeje oke-lanu-l'uzo-iri; nu Chileke.' ¹³ Onye k'ophuu, bu onye ana akiriko pho je apfururo uzanya; ophu o palikpodarunu iphu imeli; gbahaepho aka be ooku popoopo l'okpoma su: 'Chileke aka l'ali! G'imemini mube onye iphe-eji du ngu ro!' ¹⁴ Su-a; ge mu kakwaru unu; onye ana akiriko ono byakwaru ala ibe iya; Chileke guwa iya l'onye p'uberekoto; haa onye ophuu; kele onyemonye, l'ekuli onwiya eli be ee-kuzeta ali; onye kuzeta-kwanuru onwiya ali be ee-kuli eli."

Jizosu agoru unwegirima

onu-oma

(Mat 19:13-15; Mak 10:13-16)

¹⁵ A nodu ekutagbaaru Jizosu unwegirima, e he l'eka g'o byia phe aka. Ndu etsoje iya nu huma iya bya abaaruu ndu ono, ekutaru iya unwegirima ono mba. ¹⁶ Jizosu bya ekua phe su: "Unu hakwaa unwegirima gephe byapfuta mu; unu ta akposhikwa phe abyabya; kele o bu ndu du nno be aka Chileke bu eze bu nkephe. ¹⁷ Ge mu gbukwaaru iya unu tororo; onye ete gudedu obu unwegirima kweta le Chileke bu eze taa bahukwa aka o no."

Onye nweru iphe

(Mat 19:16-30; Mak 10:17-31)

¹⁸ Onye lanu, bu onye-ishi jja Jizosu su iya: "O-ziphe, nwoke, duebe ree; ?bu gunu be mu e-me ge mu nweru ndzu ojejoje?"

¹⁹ Jizosu su iya: "?Bu gunu meru g'o gude i nodu eku mu onye duebe ree? O to dukwa onye bu onye duebe ree; a -gufu Chileke nwekiya. ²⁰ I mawaru iphe, ekemu Chileke suru g'e meje: 'Erikwa ogori; ophu i gbukwa ochi; ophu i zikwa iphuru; ophu i dzukwa uka; kwabeje nna ngu yee ne ngu ubvu.'"

²¹ Nwoke ono su iya: "Eshinu mu bu nwata ta adukwa iphemiphe ono ophu mu mebyijeru."

²² Jizosu numaeopho nno bya asu iya: "Iphe lanu bu iphe, phodukwaduru ngu nu; laa je erekota iphemiphe, i nweru; woru aswa iya keeru ndu ukpa; li byawaro etsoru mu. Oo ya bu l'inweru okpobe iphe l'imigwe." ²³ Nwoke ono numaeopho nno; ehudae ya pho dzuu; kele o nweru iphe shii.

²⁴ Jizosu lee ya enya bya asu: "Egube g'ootsubekwanu lehu; mbu ge ndu nweru iphe e-me bahu l'eka Chileke bu eze. ²⁵ Kele ewota inya pyoo

l'ɛnya ngga kakwa nphe; eme lɛ g'onye nweru iphe e-me bahu l'ɛka Chile-ke bu eze.”

²⁶Ndu nɔmaru iya nu su: “?O buhunuru onye be aa-dzota?”

²⁷Jizosu su: “Iphe kpobaru nemadzɔ ɛka ememe be bukwa Chileke sɔru iya ememe.”

²⁸Pyita su: “Lewarɔ anyibedua, tukoru iphemiphe haa bya etsoru ngu-a.”

²⁹O su phe: “Ge mu gbukwaaru iya unu tororo; o to dukwa onye gude k'ɛka Chileke bu eze; haa ulo iya; ozoo nyee ya; ozoo nwune iya; ozoo ndu nwuru iya nu; ozoo unwu iya; ³⁰ge Chileke ta apfu iya ugwo iya mpfu-ngo nta; lo nweru ndzu ojejeje l'ogbo ophu no l'iphu.”

**K'ugbo ɛto Jizosu epfu lɛ
ya e-je iphe-ɛhuka nwuhu
(Mat 20:17-19; Mak 10:32-34)**

³¹Jizosu bya eduta umadzu iri l'ɛbo ono bya asu phe: “Unu huma lɛ nta-a be anyi ejewaa Jierusalemu. Iphemiphe, ndu mpfuchiru Chileke deru k'ɛhu Abubu-Ndiphe be e-mekotanu. ³²Kele aa-kpuru iya nu ndu amadu Chileke; aa-gbaru iya mgbonu; gude iya mee iphe ochi; vaa ya onu-mini; ³³chia ya ɛchachi; woru iya megbua. Teke o beru mboku k'eto iya l'ooshi l'onwu teta dzuru ndzu ozo.”

³⁴Ophu o dudu iphe ono me nanu, doru phe enya; kele e meru g'opfu ono tuchi phe enya; ophu ephe amadu iphe, o pfuru.

**Jizosu eme onye atsu ishi
g'o wata aphu ɔzo
(Mat 20:29-34; Mak 10:46-52)**

³⁵Jizosu rwutashia Jieriko; o duru nwoke, atsu ishi, no l'aguga etsuzo arwo arwo. ³⁶O numa igiji ikpoto ndu awugha nu; bya ajiahaa: “?Bu gunu ada?”

³⁷Ephe su iya lo kwa Jizosu onye Nazaretu l'aghata.

³⁸O chishia: “Jizosu! Nwa Devidi! Phunaaru mu obu-imemini.”

³⁹Ndu no l'iphu gbochia ya onu; su iya go dobe onu doo. O kabakpoo ya ro arashi ike: “Gube Nwa Devidi! Phunaaru mu obu-imemini.”

⁴⁰Jizosu pfuru bya ezia g'e duta iya bya. O byarwutaepho ntse; Jizosu su iya: ⁴¹“?Bu gunu be o du ngu ge mu meeru ngu?”

O su iya: “Nnajiuphu; mee ge mu wata aphu ɔzo.”

⁴²Jizosu su iya: “Wata aphu ɔzo; lekmeta, i kwetarɔ ke Chileke mewaru gi du iche.”

⁴³Teke ono kwapho; o wata aphu ɔzo; bya etsoahaa Jizosu; nodu etu Chileke ephe. Iphe, bukpuo onye humaru iya nu jaa Chileke ajaja.

Jizosu yee Zakiyosu

19 ¹Jizosu bya abahu le Jieriko; bya aghajaahaa ya aghaja. ²Q duru nwoke, epha iya bu Zakiyosu, bu iya bu onye-ishi ndu anaje akiriko; teme o nweru iphe shii. ³Q chohakpoo ge ya huma Jizosu, maru onye o bu; ophu ikpoto oha ono ekwedu g'o kpata uzo; kele o du mkpuru-kpu. ⁴Noo ya bu; o gbavuta uzo je enyihu eli oshi sikamo; je anodu ge ya ahuma Jizosu; kele oo-shi l'eka ono ghata. ⁵Jizosu byarwutaepho eka ono bya apalia enya bya asu iya: "Zakiyosu; nyizeta egwegwa; kele oo l'ulo ngu be mu kwafutaje ntanu-a."

⁶O nyizeta egwegwa bya egude ehu-utso duru Jizosu duba ibe iya. ⁷Ehu ghuahaa iphe, bu ndu humaru iya nu eghu. Ephe pfuahaa su: "Lenu; nwoke-a abahu jeshia g'a kwaaruu iya ebyaa l'ibe nwoke-a, eme iphe-eji-a."

⁸Zakiyosu gbalihu bya asu Nnajiuphu: "Mu su-a; Nnajiuphu; iphe, mu nweru enweru be mu e-ke uzo ebo; nu ndu ukpa oke lanu. Teke o bu l'o duru onye mu riru urwu; iphe, o bu iphe, o bu; mu a-pfua ya iphe, ha g'iphe, mu riru iya mgbo eno."

⁹Jizosu su iya: "Ntanu-a be a dzoru ndu unuphu-a; kele nwoke-a l'onwiya bukwapho oshilokpa Ebirihamu. ¹⁰Abubu-Ndiphe byakwaru achu ndu tuphahuru etuphahu g'oo-dzoo phe."

Etu ndu e yeru okpoga l'eka

(Mat 25:14-30)

¹¹Ephe nunyakpoepho iphemiphe ono; o wataru phe anmaru etu; kele o nowa Jierusalemu ntse; teme ephe dobesu le Chileke abyakebewaa ego-shi le ya bu eze. ¹²Oo ya bu o su: "O duru nwoke lanu, bu eri ndu eze, jeru oha, du enya; g'e kpube iya okpu-eze teme l'oolwa. ¹³O bya ekua ndu-ozu iya umadzu iri bya ekeeru phe pangu iri. O su phe: 'Unu gude iya see akanya jasuu mu a-lwa.' ¹⁴Ole nwoke ono du ndu ali iya ashii. Ephe zia ndu-ozu g'ephe tso iya azu azu je epfua l'eka ono; su l'o to dudu phe g'o buru nwoke ono, a-buru eze phe."

¹⁵"E kpubechaepho nwoke ono okpu-eze ono; o lwa bya ezia g'e kuaru iya ndu-ozu-a, o nuru okpoga-a ge ya maru urwu, ephe ritaru iya. ¹⁶Onye ke mbu bya apfuru iya l'iphu bya asu: 'Nna; pangu olu ngu ono tukobeakwaru onwiya pangu iri ozo.' ¹⁷O su iya: 'I meru ree! I bu okpobe onye-ozu. Eshinu e gude ire ngu eka l'iphe, ha nwanshii be mu yeru ngu mkpukpu iri l'eka; g'i buru ishi phe.' ¹⁸Onye k'ebbo bya bya asu: 'Nna; pangu olu ngu ono tukobeakwaru onwiya pangu ise.' ¹⁹Onye eze ono su iya: 'O kwapho mkpukpu ise be ii-buru ishi phe.' ²⁰Onye ozo bya asu: 'Nna; wakwa pangu olu ngu. Mu woekwaru iya pho kechia le nwampkala ekwa; ²¹kele mu atsuu ngu ebvu li dunukaru ehuka. Iiwotaje iphe, i dobeduru; teme i nodu awotaje iphe, i kuduru.'

22 “Onye eze ono sù iya: ‘Gùbe iberezi iphe-a! Q kwa opfu-ònu ngu bẹ mu e-gude nmaa ngu ikpe. Eshinu ì maru lẹ mu dù ẹhuka; mu nòdu ewotajẹ iphe, mu edobeduru; tẹme mu nòdu awotajẹ iphe, mu akuduru. 23 ?Bù gùnu meru iphe, i yeduru mu okpoga mu l’ùlo nche okpoga; g’òo-buru: mu -lwa mu eje ewota iya yẹ iphe, o tukoberu onwiya?’ 24 Q bya asù ndu pfuru l’ẹka ono: ‘Unu nata iya okpoga ono woru nù onye ọphu nweru pangu iri phọ.’ 25 Ẹphe sù iya: ‘I-nhi Nnajiuphu! ?Buchia yẹbedua, nwewaru pangu iri-a?’ 26 Q sù phẹ: ‘Gẹ mu gbukwaarù iya unu tororo; onye nweru nù bẹ aa-nùbakwaa ọphu ka shii. Obenu l’onye enwedù nù bẹ aa-gbenu natafulenu nwọphu o nweru.’ 27 Sù phẹ: ‘A bya lẹ ndu opfu mu-a, bù ndu ete ekwedù l’ọo mu a-buru eze phẹ-a; unu chita phẹ bya egbushia l’atatiphu mu l’ẹka-a.’”

Jizosu abahù lẹ Jierúsalemù

(*Mat 21:1-11; Mak 11:1-11; Jìon 12:12-19*)

28 Jizosu pfuchaepho iphe, oopfu bya ejeshia Jierúsalemù, oo-je. 29 Q bya-rwutaepho l’úbvù, eekuje Úbvù-Olivu, bù iya bù lẹ mgboru Betufeji; waa Betani; o zia ndu etsoje iya nù umadzu ẹbo sù phẹ: 30 “Unu je l’ime mkpukpu ono, nọ unu l’uzo iphu ono. Unu -rwuepho l’onu ọzo, e shi abahù lẹ mkpukpu ono bẹ unu a-huma nwa nkafu-igara, e liberu elibe l’ẹka ono, e teke adu-swe onye nojeru iya l’eli. Unu tota iya kpuru bya. 31 Teke ọ duru onye jiru unu sù: ‘?Bù gùnu meru iphe, unu atota iya?’ Unu asù iya lẹ mkpa iya duru Nnajiuphu.”

32 Noo ya; ndu ono, e ziru ozi ono tugbua bya ejerwua; ọ buerupho g’o pfuru bù g’o dù. 33 Ẹphe totaahaepho nkafu-igara ono; ndu nwe iya nù sù phẹ: “?Bù gùnu meru g’o gude unu nòdu atota nkafu-igara ono?”

34 Ẹphe sù phẹ: “Q kwa mkpa iya duru Nnajiuphu.” 35 Ẹphe kpata nkafu-igara ono je anù Jizosu; bya eworu uwe ẹhu phẹ wukobe iya; bya eyeru Jizosu ẹka; ọ nòdu iya anọo l’eli. 36 O be g’ogba eje; ndu nọ l’uzo toọ uwe ẹhu phẹ l’uzo.

37 Q zakubejeepho Jierúsalemù ntse lẹ mkpo-zeta úbvù Olivu; iphe, bù-kpoo ikpoto ndu etsoje iya nù ono wata ete ẹswa; echi mkpu; aja Chileke ajaja k’eze iphe ono, parù ẹka ono, o meru; ẹphe humakota ono. 38 Ẹphe sù: “Onye Chileke goru onu-oma bẹ eze ono bù; mbù onye ono, bù Nnajiuphu ziru iya g’o bya ono. Gẹ nchì dukwa doo l’imigwe; g’ùbvù duru Chileke, bù Okalibe-kangokotaru-nù.”

39 Ndu Fàrisii, yì l’ikpoto ndu ono harù sù Jizosu: “O-zì-iphe! Baarù ndu etsoje ngu nù mba.”

40 Q sù phẹ: “Gẹ mu kakwaru unu: ndu-a -nòdu doo; mkpuma, nọ l’alì echia mkpu ono l’onwiya.”

Jizosu ara ẹkwa Jierúsalemù

41 Jizosu levuepho Jierúsalemù; ọ raahaa ẹkwa iya sù: 42 “Q -bù l’ì makpo-kwanaaru iphe, e-me gẹ nchì dù ngu doo nta; obenu lẹ nta-a bẹ e domiru

iya g'ɛnya ngu ta ahuma iya. ⁴³Kele ɔo ujiku lanu be ndu ohogu ngu aa-furu ngu; bvua ose-ogu; no-pee ngu mgburugburu; buchia ngu onu nri; shi ekameka atu kpereree abyapfuta ngu; ⁴⁴bya egbua gu l'unwu ngu, kuru ngu l'ime pyaapya. Mbui l'ohogu ngu taa hakwa mkpuma lanu g'o kpofuru nwibe iya leli igbulu ngu; kele i ti madu teke a byaru ngu adzota."

**Jizosu achifu ndu azu aswa
leze-ulo Chileke**

(Mat 21:12-17; Mak 11:15-19; Jion 2:13-22)

⁴⁵Jizosu bya abahu leze-ulo Chileke bya awata achishi ndu azu aswa. ⁴⁶Su phe: "Unu ta amadu l'e deru lekwo le Chileke suru: 'Ulo mu a-buru ulo, aa-noduje epfu anu mu.'^k Unu bya eworu iya mee ulo, ndu ana nfu edomije onwophe."

⁴⁷O nodu anoduje ezi iphe leze-ulo Chileke ono mboku-mboku. Ndu-ishi uke Chileke; me ndu ezije ekemu; me ndu nweru enya l'oha ono chohaa uzo gephe e-me gbua ya. ⁴⁸Ophu ephe amadu gephe e-me iya; kele onyemone dopheru iya mgburugburu; woru nchi togbo l'iphe, oo-pfu.

**Aaji Jizosu egube ike,
o gude eme iphemiphe ono**
(Mat 21:23-27; Mak 11:27-33)

20 ¹O be ujiku lanu ge Jizosu no ezi oha iphe leze-ulo Chileke; ara ozi-oma ono arara; ndu-ishi uke Chileke; waa ndu ezije ekemu; waa ndu bu ogerenya byapfuta iya bya asu iya: ²"Karɛ anyi ?Bu egube ike gɛnu be i gude eme iphemiphe-a? ?Bukpoo onye ziru ngu g'i bya iya ememe?"

³O su phe: "Mbɛdua a-jikwapho unu aji lanu. Unu zakwaa mu iya. ⁴?Bu onye ziru Jionu g'o bya eme baputizimu? ?Bu Chileke; too nemadzu?"

⁵Ephe wata iya adzokashi l'ime onwophe su: "Teke anyi suru l'oo Chileke ziru iya; l'oo-su anyi: '?O buhunuru gɛnu meru g'o gude ophu unu ekwetaduru iphe, o pfuru?' ⁶Teke anyi sukwanuru l'oo nemadzu ziru iya; oha atugbua anyi le mkpuma; kele o dowaru oha enya le Jionu bu onye mpfuchiru Chileke." ⁷Ephe je jasɛ iya: "Anyi ta amakwa onye ziru iya ya nu."

⁸"Jizosu sukwanu phe: Ophu mu a-kokwanuru unu onye ziru mu nu ge mu meje iphemiphe ono."

**Etɛ, e gude ndu anwamu,
e butaru ye l'opfu-vayinu anma**
(Mat 21:33-46; Mak 12:1-12)

⁹O wata anmaru oha etu-a su: "Nwoke lanu koru opfu-vayinu bya eworu iya ye leka ndu o butaru gephe letajeru iya ya enya; bya atugbua

^k 19:46 Gɛnaa Azá 56:7; Jier 7:11.

jeshia iphe-ozo je anoo odu. ¹⁰O rwua teke aawoje akpuru iya; o bya ezia onye-ozu iya g'o jepfu ndu-ozu-egu ono g'ephe woo ya oke iya nkiya. Ephe gude onye ono, o ziru ozu ono; tsua ya iphe; gbabe iya aka oto; nwufu iya; o lashia. ¹¹O bya ezia onye-ozu ozo; ephe tsukwapho onye k'ono iphe; mee ya iphe-iphere; gbabe iya aka oto; nwufu iya; o lashia. ¹²O zikwapho onye k'eto; ephe mekwapho onye k'ono iphe; chifu iya. ¹³Onye ono, nwe opfu-vayinu ono su: 'O du ree; mu maru-a iphe, mu e-me nta. Mu e-ye nwa mu, mu yeru obu g'o je. ?A maru; ?ephe a-kabe kwabe yebedu ubvu m'ephe -huma iya?' ¹⁴O be teke ndu-ozu-egu ono humaru onye k'ono; ephe za mgbede kpua ya su: 'Ihee! Waa onye ali-a e-mechaa buru nkiya me nna iya -nwuhu. Unu g'anyi gbua ya egbugbu; g'ali ono a-buru k'anyi.' ¹⁵Ephe kpufu iya l'egu ono je eworu iya megbua.

"Su-a; ?O dukpoo unu g'o bu gunu be onye nwe opfu-vayinu ono e-me phe? ¹⁶Oo-bya egbushichaa ndu-ozu-egu ono bya eworu opfu-vayinu ono ye ndu ozo l'eka." Oha numapho nno; o tuko buru: "Tuswekwa! Tuswekwa!"

¹⁷O bya elee phe enya bya asu: "?O buhunuru gunu be bu iphe, e deru lekwo-opfu Chileke su:

"O kwa mkpuma,
ndu akpu ulo jikaru;
mechaaru bya aburu
mkpuma, gudesi ulo!"

¹⁸Onyemone, bu onye vukotaru mkpuma ono daa; be e-tsujishihunu; teme teke o turu nemadz; logwee onye ono arakabya."

Apfu akiriko

(Mat 22:15-22; Mak 12:13-17)

¹⁹Ndu ezije ekemu waa ndu-ishi ndu-uke Chileke mehaa g'ephe zugude iya teke ono; kele ephe maru l'oo phe be onmadoru etu ono; ephe nodu atsukwanu oha ebvu. ²⁰Ephe wata iya anwu ngge; bya ezia ndu ngge g'ephe je emetakpoeppo g'ephe bu ndu okpobe-opfu; g'ephe a-tuta nvo l'iphe, o pfuru gude kpata iya ye l'eka onye nwe ike, bu iya bu nna-jioha, shi Romu. ²¹Tobudu iya bu; ephe jerwua bya ajia ya su: "O-zi-iphe; anyi maru l'iipfufe opfu, pfuru nhamunha; teme i nodu ezi iphe, pfuru oto; ophu o dudu onye iile enya l'iphu epfu; gbahaa uzo Chileke be i gude ire-lanu ezi. ²²Su-a; ?to budunu emebyi ekemu Chileke me anyi -tuje akiriko nu eze nnajioha, no le Romu?"

²³O maerupho eregede phe bya asu phe: ?Denu g'o gude unu nodu ah mu ama? ²⁴"Unu goshieshikwa mu kobo lanu. ?Bu ishi onye yee epha onye bu owa-a, du iya nu-a?"

¹ 20:17 Guna Ebvu 118:22.

Ephe sù iya: “Oo kẹ Siza!”

²⁵O sù phẹ: “O dù ree; unu wonuru iphe Siza nù Siza; unu eworu kẹ Chileke nù Chileke.”

²⁶Ophu ephe adudu ike pfuru l'edzudzu-oha l'eka ono shi l'opfu onu iya gude iya. G'o gude pfua iphe ono dù phẹ biribiri. Ophu ephe epfuɛduru opfu.

Kẹ eshi l'onwu teta dzuru ndzu

(Mat 22:23-33; Mak 12:18-27)

²⁷O dùru ndu Sadusii, bù ndu ono, sùru l'e tee shidu l'onwu eteta adzuru ndzu ono; byapfutaru Jizosu. ²⁸Bya aja ya aji sù: “O-zì-iphe; Mòsisu deru l'ekwo ekemu sù: Teke o bù lẹ nemadzu nwuhuru; ẹbe o nwutaduru nwa; gẹ nwune onye ono lupyabe nyee ya; nwutaru iya nwa. ²⁹Sù-a; o dùru unwune ẹsaa, k'ogerenya lùchaaru nwanỳi bya ahaa ya nwuhu; ophu o nwutaduru nwa. ³⁰Onye k'ẹbo lupyabe nwanỳi ono. Lù ya jasù nwoke ono nwuhu; ophu o nwutakwaru iya pho nwa. ³¹Onye k'eto nnopho; jasù ephe n'ẹsaa ludzuru nwanỳi lanu ono nwushihukota; ophu o dudu onye ophu nwutaru nwa. ³²E mechaa l'ikpazu; nwanỳi l'onwiya bya anwuhu nkiya. ³³Sù-a; o -rwua teke l'ee-shi l'onwu teta dzuru ndzu; ?bù onye ole bẹ nwanỳi ono a-buru nyee ya? G'ephe n'ẹsaa ono lùchaaru iya-a.”

³⁴Jizosu sù phẹ: “Unwu ogbo-nta-a alù nwanỳi; unwanỳi nođu alù ji; ³⁵obenu lẹ ndu a gùru l'ephe gbaru k'eshi l'onwu teta gbalihu bya eburu lẹ mgboko ophu a-bya nù taa lùhedu nwanỳi; ophu nwanỳi alùhedu ji. ³⁶Ephe taa nwuhuhedu anwuhu ozo; kẹle ephe l'unwu-ojozi-imigwe a-gbaru nanu. Eshinu ephe bù unwu, shi l'onwu teta dzuru ndzu bẹ ephe bụwaa unwu Chileke. ³⁷O -buru k'eshi l'onwu teta dzuru ndzu bẹ ekwo Mòsisu goshiru iya l'eka o pfuru k'irwu, oku enwu phoophoophoo. Eka ono bẹ Mòsisu kuru Chileke: Chileke kẹ Ẹbirihamu; waa kẹ Ẹyizaku; waa kẹ Jiékọpọ. ³⁸Bù iya bù l'ọ tọ bụdu Chileke ndu nwuhuru anwuhu. O bù Chileke ndu no ndzu; kẹle onyemonye dzu ndzu l'enya Chileke.”

³⁹Ndu ezije ekemu ono haru sù iya: “O-zì-iphe! I pfuru ree!” ⁴⁰E shiẹpho teke ono, ophu ephe atubaeduru ama ajibaa ya aji ozo.

Aji k'onye bù Kéreshi o bù

(Mat 22:41-46; Mak 12:35-37)

⁴¹Jizosu bya asù ndu Fárisii ono: “?Denu g'e gude sù lẹ Kéreshi obu bù Nwa Dévidi; ⁴²l'eka Dévidi l'onwiya pfukwaru l'ekwo-ebvu Chileke sù:

“Chileke sùru Nnajiuphu mu:

Nođu mu l'ekutara

⁴³ jasù teke mu e-me ndu
ohogu ngu
g'ephe buru iphe,

ii-zopyabe l'okpa.^m”

44 Bunu iya bu lẹ Dévidi kuru iya Nnajiuphu! ?Denuhunu g'o gude o buru nwa iya?

Jizosu epfu k'eziye ekemu
(*Mat 23:1-36; Mak 12:38-40*)

45 Jizosu nodu l'edzudzu-oha l'eka ono su ndu etsoje iya nu: 46 “Unu kpakwaru ndu ezije ekemu l'aphara; mbu ndu bu iphe, aduje phe ree bu g'ephe gude kpowula-kpowula uwe kwaa onwophe yegele ejephe; g'e keleje phe erengete ekele l'eka a du igwerigwe g'ephe bu oke nemadzu. G'oshi ophu bu iya kachakpo ree l'ulo-ndzuku ndu Jiu buru nkephe; waa g'o buru phe a-nodu l'eka aa-kachakpo phe akwabẹ ubvu me a -nodu abo iphe. 47 Epe bu ndu eripyaje ulo unwanyi, ji phe anodedu; teme epe nodu egudeje eregede epfukpopho ogologo opfu anu Chileke. O bu phe be aakachaa anmashi ikpe ike.”

Iphe, nwanyi, ji iya anodedu
anu Chileke
(*Mak 12:41-44*)

21 1 Jizosu bya apalia enya bya ahuma ndu nweru iphe g'ephe echiegbaa okpoga phe l'okpoko, echiejeru Chileke okpoga l'eze-ulo Chileke. 2 O huma nwanyi, ji iya anodedu ndu, akpa nri, byaru bya echie afu labo. 3 Jizosu su: “Ge mu kakwaru unu; o kwa nwanyi ukpa-a, ji iya anodedu ndu-a be kachaa eye okpoga le g'ephe hakota ono. 4 Kele iphe, ndu ophu g'ephe ha echiegbaa bu okpoga, tsuru etsutsu; obenu le nwanyi-a akpakpo nri shii; ole o wotakotaru iphe, o gude buru bya echie.”

Iphe, e-me teke ikpazu
(*Mat 24:1-2; Mak 13:1-2*)

5 A haru pfuphenyaepho k'eze-ulo Chileke ono g'e gude kpumata iya leguru mkpuma, du ebvu; waa k'iphe, a nuru Chileke, du iya nu; Jizosu su phe: 6 “O -buru iphe owa-a, unu ele enya-a; o dukwaru mboku, ee-mechaa nwukposhichaa iphemiphe ono enwukposhi; mbu k'opu o to du du g'o ka mma l'ok mkpuma lanu, akpo-pfuru l'eli nwibe iya.”

Iphe, bu o -mechaa
mgboko abvu
(*Mat 24:3-14; Mak 13:3-13*)

7 Epe jia Jizosu su iya: “?Bukpoo teke ole be iphemiphe ono e-mekpo? ?Bu gunu be ee-gude maru teke iphe ono abyagbaa ememe?”

^m 20:43 Guna Ebv 110:1.

⁸Ọ sụ: “Ọo phọ g'unu leta ẹnya g'ọ tọ dụ onye e-duswe unu ụzo. Ọ dū-kwaru igwerigwe ndu a-zarụ ẹpha mu bya. Onye ọphu nọnu l'ọ sụ l'ọo ya bụ Kéreshi ọbu; mbụ l'ọogbaakwa teke ọbu. Unu te etsokwaru phẹ. ⁹Teke unu nùaharu k'ọgu; waa lẹ mkpaka aswoli l'ibiya ọphuu; ọzoo l'ibiya ọphuu; gẹ ndzụ ba agụkwa unu; kele iphemiphe ono mefutakọtaje; ọle teke ikpazụ tee rwuẹkwapho ẹgwegwa nno.”

¹⁰No iya; ọ sụ phẹ: “Ọha yẹle ọha ibe iya a-nọdu alwụ ọgu; alì-eze yẹe alì-eze ibe iya a-lwụkwapho ọgu. ¹¹Alì-ọnma-jijijiji a-nọdu anma anma-shì iya ike; ẹjo ọkpa-nri mękpoo ẹhu, eme ememe l'e-mekọta l'ẹka dū igwerigwe. Ahụma a-nọdu emegbaa l'akpaminigwe mękpoo eze iphe-ọhu-bama ọzo.

¹²“Ọle-a; iphemiphe ono -bya emegbabẹ bẹ ee-vuadaru ụzo kpaa unu ẹhu; gude unu; kpuru unu je l'ụlo-ndzukọ ndu Jiu je ekpee unu ikpe; tịa unu mkpọro; mbụ l'aa-kpütachakwaa unu bya edobe l'iphu ndu eze; mękpoo l'iphu ndu-ishi ọha l'opfu ẹhu mu. ¹³Noo teke ọ gbaru g'unu goshi l'edzudzu-ọha l'unu bụ ndibe mu. ¹⁴Sụ-a; unu te evujekwaru ụzo wata arì iphe, unu e-pfu gude kpefu onwunu; ¹⁵kele ọo mbẹdua l'e-ye unu opfu l'ọnu. Mu e-me unu amaru iphe k'ọphu ndu ọhogu unu a-ta amaduru g'ẹphe e-yeje ọnu l'iphe, unu epfu; ọphu ẹphe a-byadu atụ-kpute unu l'ego. ¹⁶Ndu nwuru unu; mękpoo unwune unu; mękpoo abubu unu; mę ọnyà unu phẹ e-mechaa deru unu ye ndiphe l'ẹka; l'a haru unu gbua egbugbu. ¹⁷Onyemonye e-gude k'iswi ẹhu mu kpoo unu ashì. ¹⁸Ọle ọ tọ dudu g'ọ ka mma l'ọo ẹgbushi lanu, nọ unu l'ishi, byaru l'ala l'iswi. ¹⁹Ọo ẹpho g'unu taje nshi; kele ọ kwa ọ-ta-nshi tataru ọkpobe ndzụ.”

Ejo ahụma

(Mat 24:15-21; Mak 13:14-19)

²⁰“Sụ-a; teke unu hụmaerupho gẹ ndu ojogu nọ-pheru Jierúsalemụ mgburugburu; unu amaru l'akwakposhi iya dūwaa ntse. ²¹O -be teke ono; gẹ ndu nọ lẹ Jiudiya gbalakwaa laa l'úbvú; gẹ ndu kuru l'ime mkpukpu wufu; gẹ ndu lufuru je l'egu te jeekwa alaphu azu l'ime mkpukpu onoya. ²²Kele teke ono bukota mboku, Chileke a-gwa ndiphe ọchi g'e gude nno g'iphemiphe, e deru l'ekwo Opfu Chileke vukota. ²³Nshio unwanyi, dū ime; mę ndu nwa l'angukwadu ẹra mboku ono. Kele ẹjo iphe-ẹhuka, paru ẹka a-dū l'eliphe; teme Chileke e-gude oke-ẹhu-eghu kpee ndu Ízurelu ikpe. ²⁴Ee-gbu phẹ lẹ mma; kpua phẹ lẹ ndzụ laa l'iphe, bukpo ohamoha. Ndu abudu ndu Jiu e-tee Jierúsalemụ pyakapyaka jasụ oo-rwube ẹphebedua.”

Abyabya Abubu-Ndiphe

(Mat 24:29-31; Mak 13:24-27)

²⁵“Iphe-ọhubama l'a-nọdu eme l'ẹnyanwu; mę l'ọnwa; mę lẹ kpokpode. Leliphe bẹ eze-enyimu waa ọchioku mini iya a-nọdu abya ẹnari; k'ọphu

meji a-gbabuhu ndiphe mgburugburu lẹ ndzụ-agụgu. ²⁶Nemadzụ e-gude-je ndzụ-agụgu avehu avehu teke aa-nọdu ele ẹnya iphe, abya ememe lẹ mgboko; kẹle iphemiphe, nọ l'igwe a-nmawo anmawo; lọ-sweshihu. ²⁷Noo teke ephe a-hụma Abụbu-Ndiphe l'ẹka ọ nọ l'urwukpu; egbu nwịnwii gu-de ike iya, parụ ẹka abya. ²⁸Teke iphemiphe-a wataerupho ememe; unu kwolihu; palia ẹnya; kẹle oorwuwa teke aa-gbata unu.”

Iphe, e gude oshi figu anwuta

(Mat 24:32-35; Mak 13:28-31)

²⁹Jizọsu bya anmakwaaru pẹ phọ ẹtụ-a: “Unu leekwa ẹnya l'oshi figu yee oshi mmanụ ọzo. ³⁰Ọbujeru teke ọ wataerupho erwu irwu; unu ahuma iya l'onwunu; maru lẹ teke okpomọku ekpoje dụwaa ntse. ³¹Nokwapọ g'owa-a dụ. Teke iphemiphe-a wataerupho ememe; unu amaru lẹ teke Chileke e-goshi lẹ ya bụ eze dụwaa ntse.”

³²Sụ-a; gẹ mu gbukwaaru iya unu tororo; ọgbo-a taa bvuebekwa; iphemiphe-a emekota. Nokwa g'ọ dụ. ³³Igwe a-bvukwa alị abvụ; obenu l'opfu, mu pfuru ta abyadụ abvụ abvubvu.

Ọ gbaru unu lẹ nche

³⁴“Ọle-a; unu chekwa onwunu nche. Unu te ekwekwa g'ike bvụ unu; opfu l'unu eri gwọogwoo; angunuka mее; waa l'unu achọ-phe ẹku kẹ mgboko; ọdumeka bẹ mboku ono a-tukwa unu l'upfu. ³⁵Kẹle iphe, buko-takpoo ndu mgboko mgburugburu bẹ ọo-nma g'onyà. ³⁶Ọle-a; unu che nche tekenteke; unu pfu nụ Chileke g'unu a-dụ ike pfu-shia ike mẹ iphemiphe ono -meje. Teke e mecharu unu apfuru l'iphu Abụbu-Ndiphe.”

³⁷Noo ya; Jizọsu nọdu anọduje l'eze-ulo Chileke; ezi iphe mboku-mbo-ku; o -be l'enyashi ooje akwaa l'ubvú, eekuje Ubvú-Olivu. ³⁸O -be lẹ nchi abọhu; e kporu wụ-pfuta iya l'eze-ulo Chileke bya anuma iphe, oopfu.

Jiudasu eederu Jizọsu eye

l'ẹka ndu Jiu

(Mat 26:1-5; Mak 14:1-2; Jiọn 11:45-53)

22 ¹O be teke idzu, aatajẹ buredi, ekoduru ekoko dụwaa ntse, bụ ọbo-iphe, eekuje Ojegahata; ²ndu-ishi uke Chileke waa ndu ezi-je ekemu nọdu achokashi ọzo, ephe e-shikpoo gbua Jizọsu; obenu l'ephe atsụ ọha ebvu.

³Nsetanu bya abahụ l'ime obu Jiudasu, bụ onye ntushi-epha iya bụ Isu-kariyotu, bukwa-a onye lanu l'ime umadzu iri l'ẹbo phọ-a. ⁴Ọ tugbua bya ejepfu ndu-ishi uke Chileke mẹ ndu-ishi ọgbogu eze-ulo Chileke je epfuaru pẹ kẹ gẹ ya e-shi deru Jizọsu ye pẹ l'ẹka. ⁵Ehu tsọahaa pẹ. Ephe kwee ya okpoga. ⁶O kweta egube ono bya awata ele ẹnya teke bụ teke gbaru gẹ ya e-deru Jizọsu ye ndu ono l'ẹka g'ọha ta ama.

Nri-enyashi Ikpazu

(Mat 26:17-30; Mak 14:12-26; Jiṣon 13:21-30; 1Kor 11:23-25)

⁷Noo ya bu; eswe, aatajẹ buredi, ekoduru ekoko ono rwua, bu iya bu mbokuru, eegbuje nwaturu, e gude anyata eswe Ojẹghata. ⁸Jizosu bya ezia Pyita yee Jiṣonu sù phẹ: “Unu je akwakọberu anyi nri-enyashi k'ọbo Ojẹghata g'anyi bya eria.”

⁹Ẹphe sù iya: “?Bu awe bẹ anyi e-je akwakọbe iya?”

¹⁰Ọ sù phẹ: “Unu lenu; teke unu bahuerupho l'ime Jierúsalemu bẹ nwoke, vu ite mini a-byapfuta unu; unu tsoru iya bahù l'unuphu, ọ bahukpoerupho. ¹¹Unu sù onye nwe unuphu ono lẹ O-zì-iphe sùru g'ọ goshi unu ẹka ya a-nọdu ria nri ọbo Ojẹghata iya yee ndu etsoje iya nù. ¹²Oo-goshi unu ọlo-eli; goshi unu ọma ọlo, nọ lẹ k'eli iya; mkpuru ono hakpọepho ọsa; e dozichawa iya g'ọ dọ ree. Unu kwakọberu iya anyi l'ẹka ono.”

¹³Ẹphe tujubua jerwua. Ọ buerupho g'ọ pfuru bu g'ọ dọ. Ẹphe nọdu l'ẹka ono kwakọbeahaa nri ọbo Ojẹghata ono.

¹⁴Ọ gbaepho lẹ teke erije nri ono; Jizosu yele ndu-ishi-ozì iya ẹphe n'iri l'ẹbo ono bya anọdu k'eri nri ono. ¹⁵Ọ sù phẹ: “Oogushikpokwaa mu ike gẹ mu l'unu riadaa nri Ojẹghata-a; tẹmanu mu ejee iphe-ẹhuka-a. ¹⁶Kẹle-a; gẹ mu karu unu; mu tee riẹkwa iya ọzo jasù teke ee-ri ọkpobe iya l'ẹka Chileke bu eze.”

¹⁷Ọ bya ewolita okoro, mee dọ; bya ekele Chileke ekele bya asù phẹ: “Unu gẹe ngudzuru! ¹⁸Kẹle iphe, mu epfuru unu bu l'e -shi ntanù-a bẹ mu taa ngubaekwa mee, shi l'akpuru vayinu jasù teke Chileke e-goshi lẹ ya bu eze.”

¹⁹Ọ bya ewota buredi bya ekelekwapho Chileke ekele; bya eworu iya washiaru phẹ sù: “Ọwa-a bu ogwehu mu, a nuru nù-doru unu. Unu meje iya g'anyi eme iya-a gude nyatajẹ mu.” ²⁰Nokwapho g'ẹphe richaarù nri; ọ bya apẹ phẹ okoro mee bya asù phẹ: “Okoro-a bu ogbandzu ọphúú ono, e gude mee mu gbaa; mbù mee mu ono, a gbashiru l'opfu ẹhu unu ono.

²¹“Ọle-a; unu lekwa l'onye e-deru mu ye l'ẹka ndiphe bẹ mu l'iya tukokwaru eri nri l'ẹka-a. ²²Kẹle Abubu-Ndiphe l'a-la g'ọ gbaru iya l'alala. Ọle-a; nshioro onye ono, ee-shi l'ẹka iya deru Abubu-Ndiphe ye g'e gbaa ono.”

²³Ẹphe wata ajikashi nwibe phẹ onye ọ bu lẹ g'ẹphe ha sù: “?Bu onye emekpọo iphe, dọ nno?”

Ẹgo onye ka nù

²⁴Ndu etsoje iya nù l'onwophe wata adzọ onye kachaa shii lẹ g'ẹphe ha. ²⁵Jizosu sù phẹ: Ndu bu ndu eze lẹ mgboko-a anọduje akpapyashì ndu nọ phẹ l'ẹka akpapyashì. A nọdu ekuje ndu bu ndu gude ike-ọkpù buru

ishi phe “omeluko.”²⁶ Obenu l'ò tò bụdu g'òo-dụ l'èhu unu bụ ono. G'onye bụ iya kachaa shii lẹ g'unu ha dukwa g'ò bụ iya bẹ ẹnya kachaa alwalwa. G'onye-ishi dukwa gẹ nwozi.²⁷ Bụ onye ka shii l'onye nọ anọo eri nri l'onye ejeru iya ozi nri ono? Tòbudu onye ophu nọ anọo eri nri ka shii? Obenu lẹ mbèdua bụ ozi bẹ mu ejeru unu.

²⁸ “Ọo unubèdua bụ ndu mu l'unu nọkpoeppo l'òhutama mu g'ò ha; ²⁹k'òphu bụ l'ò buèpho gẹ Nna mu meru mu eze bụ gẹ mu eme unu eze; ³⁰gẹ mu l'unu eria ngụa; l'èka mu bụ eze; unu anọdugbaa l'aba-eze; kpee ọkpa-ipfu Ízurelu iri l'èbo ono ikpe.”

Pyíta a-gò lẹ ya ta amadu Jizosu

(Mat 26:31-35; Mak 14:27-31; Jion 13:36-38)

³¹ A nonyaa; Jizosu ku Pyíta: “Sayimonu! Sayimonu! Lekwa! Nsetanu sùkwaru g'a haa ya gẹ ya hùkota unu ama g'unu ha; gẹ ya phuchaa unu g'onye aphushi ẹnwa l'ereshi. ³²Ọle mu pfuwaru opfu ẹhu ngu nù Chileke g'i ti buha ekwekwe, i kweru. Ọo ya bụ; teke ì dakọbeerupho lwaphuta azụ byapfuta mu; g'i mee g'unwunna ngu pfushia ike.”

³³ Pyíta sù iya: “Nnajiuphu; mu doziakwaru onwomu k'etsoru ngu jee mkporo; tsoru ngu laa maa!”

³⁴ Jizosu sù iya: “Gẹ mu karu ngu Pyíta; oke-ọku nchi-abọhu -bya ara ọrà bẹ ì pfuakwaru mgbo ẹto l'ì tì madu onye mu bụ.”

Okpoga; ẹda; yele ogu-echi

³⁵ Noo ya; Jizosu sù phe: “Teke ono, mu zijeru unu sù g'unu je; g'ò tò dukwa iphe, unu e-gude eje onoya; g'unu te egudekwa iphe, eeyeje okpoga; ophu unu egudekwa ẹda; ọzoo akpọkpa; ?ọ duru iphe, duru unu uko?” Ẹphe yeeru iya ọnu sù: “Ọ tò dukwa.”

³⁶ Ọ sù phe: “Obenu lẹ nta-a bụ; g'onye nweru iphe, eeyeje okpoga wota iya. G'onye nweru ẹda; nyakwaru iya pho. G'onye ete nweddu mma; ree ukpo iya zuta iya. ³⁷Gẹ mu karu unu l'iphe-a, e deru l'ekwo-opfu Chileke-a bẹ a-vukwa g'e deru iya k'èhu mu; mbụ iphe, e deru sù: ‘A guru iya yeru ndu eme ejo-iphe.’” Mbụ l'iphemiphe, e deru lẹ k'èhu mu bẹ a-vukotakwa g'e deru iya.”

³⁸ Ẹphe sù iya: “Nnajiuphu; lekwa mma labo, anyi gude.”

Ọ sù phe: “Ọ dụwaa ree.”

Jizosu epfu anu Chileke l'úbvú Olivu

(Mat 26:36-46; Mak 14:32-42)

³⁹ Jizosu lufuta bya atugbua jeshia l'úbvú Olivu, bụ iphe, oomejehawaa. Ndu etsoje iya nù tsoru iya. ⁴⁰O rwua ẹka ono bya asụ phe: “Unu pfukwaru nù Chileke g'ò to kwe g'unu nmalahụ l'òhutama.”

ⁿ 22:37 Gúnaa Azá 53:12.

⁴¹Ọ haa phẹ tųgbua kpřiberu jerwua ẹka ha g'ẹka aa-turwu lẹ mkpuma; bya egbushi ikpere bya epfuru nų Chileke sų: ⁴²“Nna; ọ -bųru l'ọ dų ngu l'uche; nafunu mu okoro iphe-ẹhuka ọwa-a; ọle ọ kwa g'ọ tọ bųkwa iphe, dų mu l'uche l'e-me; g'ọ bųkwaru iphe, dų gųbedua l'uche.” ⁴³Ojozi-imigwe shi l'imigwe chaa ya l'iphu bya awata eme g'obu shihu iya ike. ⁴⁴Obu wata iya etsu mini etsushikpọọ ya ya ike. Ọ kabakpọọ epfu anų Chileke. Ephuru, shi iya l'ẹhu dųepho gẹ mee ada paapaa l'ali.

⁴⁵O pfuchaepho nų Chileke ono bya agbẹshi bya ejepfu ndu etsoje iya nų. O jeshia; ephe nọdu ekuwaa mgbẹnya aphų. ⁴⁶Ọ sų phẹ: “?Bų gunu meru iphe, unu eku mgbẹnya? Unu gbalihu pfuru nų Chileke g'o to kwe g'unu nmalahų l'ọhutama.”

Eegude Jizọsu

(*Mat 26:47-56; Mak 14:43-50; Jiọn 18:3-11*)

⁴⁷Jizọsu kpųkwaduru-a opfu l'ọnu; ikpoto ọha zebata waa nwoke ono, ẹpha iya bų Jiudasu ono, bų onye lanų l'umadzu iri l'ẹbo-a. Ọ bųru iya bų onye-ishi ikpoto ọha ono. Ọ bya akpřitaru Jizọsu ntse bya etsutsua ya ọnu. ⁴⁸Jizọsu sų iya: “Jiudasu; ?bų etsutsu ọnu bẹ i gude ederu Abųbu-Ndiphe eye g'e gbua?”

⁴⁹O be teke ndu nọ-kube iya nų humaru iphe, abya ememe; ephe sų: “Nnajiuphu! ?Anyi gbuwarọ mma?” ⁵⁰Onye lanų gbua nwokoro onye-ishi ndu-ishi uke Chileke mma; tųkoe ya phọ nchị ẹkutara pafų.

⁵¹Jizọsu sų: “Te emeekwa.” O pfuchaa nno bya edenyi nwokoro ono ẹka lẹ nchị ono; nchị ono dų iya g'o shi dų iya.

⁵²Jizọsu sų ndu-ishi uke Chileke; waa ndu-ishi ogbogu eze-ọlo Chileke; waa ndu bų ọgerenya, byaru iya egude: “?Unu chigbaa mma; chịru mgboro abya mu egude? ?Mu bų onye ana nfų?” ⁵³“Mu l'unu anọkpoo mbọku-mbọku l'eze-ọlo Chileke; ọphu unu azųkpodarų mu ẹka. Ọle nta-a bẹ ọ gbarų unu l'ememe iya. Nta-a bẹ Obutuswe nọ l'ochii bųru eze.”

Pyịta agọ lẹ ya ta amadų Jizọsu

(*Mat 26:57-58,69-75; Mak 14:53-54,66-72; Jiọn 18:12-18,25-27*)

⁵⁴Ephe zų Jizọsu; kpųru tųgbua jeshia ibe onye-ishi ndu-ishi uke Chileke. Pyịta gbẹ ọzenya etso phẹ azų-azų. ⁵⁵Ephe phų-nwuepho ọku l'echilabọ unuphu bya anọshia nọ-pee ọku ono mgburugburu anya. Pyịta bya anọ-kube phẹ. ⁵⁶A nọnyaa; nwamgbọko, eje ozi ọlo; hųma Pyịta l'ẹka ọ nọ anya ọku ono. Ọ tabẹ iya ẹnya bya asų: “Nwoke-a bẹ yẹ Jizọsu-a shifųkwa anọ.”

⁵⁷Pyịta gọọ sų iya: “Nwanyị-a; mu ta amakwa iya amama ophu.”

⁵⁸A kpọekwapho upfu nwanshii; onye ọzo hųma iya bya asų iya: “Gųbedua yifukwaa lẹ ndu etso iya nų.” Pyịta sų iya: “Nwoke ibe mu; mu ta ayikwa iya-o!”

⁵⁹A nọpfo iphe, ha g'awa ophu; onye ọzo pfushiahaa ya ike sụ: “Ọ kwa ọkpobe-opfu lẹ nwoke-a bẹ yẹ Jizọsu shi anọ; eshinu ọ bụ onye Gálili.”

⁶⁰Pyíta sụ: “Nwoke ibe mu; mu ta amakwa iphe, iipfu!”

Ọ kpụkwaduru-a opfu l'ọnu; oke-ọku raa ọrà. ⁶¹Nnajiuphu bya aghaa ẹnya lee Pyíta. Pyíta nyata opfu, Nnajiuphu pfuru iya teke ọ sụru iya: “Oke-ọku -bya l'ara ọrà ntanu-a bẹ ị ọgakwaru ẹgo ugbo ẹto l'ị tị madu onye mu bụ.” ⁶²Ọ kwofu etezi je atụkpoo ẹkwa too!

Eetsu Jizọsu iphe; aja iya ewenu

(*Mat 26:67-68; Mak 14:65*)

⁶³Ndu ono, swiru Jizọsu ono jaahaa ya ewenu; bya echiahaa ya ẹchachi. ⁶⁴Ẹphe kechia ya ẹkwa l'ẹnnya echi iya ẹka lẹ nchị asuje iya: “Pfunaa mpfuchiru ọbu!” ⁶⁵Ẹphe pfushiwarọ iphe ọzo, dụ igwerigwe gude akọ iya ọnu.

Jizọsu l'iphu ọgbo-ikpe ndu Jiu

(*Mat 26:59-66; Mak 14:55-64; Jiọn 18:19-24*)

⁶⁶O be l'utsu; ndu bụ ọgerenya Jiu bya anọkobe; mę ndu-ishi uke Chileke; mę ndu ezije ekemu. Ẹphe kpuru iya jeshia l'iphu ọgbo-ikpe phẹ. ⁶⁷Ẹphe sụ iya: “Kanuru anyi. ?Bụ ngu bụ Kéreshi ọbu, Chileke kweru ukwe iya ọbu tọ?”

Ọ sụ phẹ: “Mu -karu unu bẹ unu te ekwekwa. ⁶⁸Teme teke mu jiru unu aji-a; unu taa madu eye iya ọnu; ophu unu a-hakwa mu phọ. ⁶⁹Ole e -shi ntanu-a bẹ Abubu-Ndiphe a-nọdu l'ẹkutara Ọkalibe-Kakọta-Ike, bụ Chileke.”

⁷⁰Ẹphe tuko sụ: “?Bụ iya bụ l'ọo ngu bụ Nwa Chileke ọbu?”

Ọ sụ phẹ: “Ọoepfo g'unu pfuru ono bụ g'ọ dụ; l'ọo mu bụ iya.”

⁷¹Ẹphe sụ: “?Bụ bahuna ekebe gunu bẹ anyi ele ẹnya iya? Anyi numa-kwaru iya l'ọnu iya l'onwanyi.”

Payileti aji Jizọsu aji

(*Mat 27:1-2,11-14; Mak 15:1-5; Jiọn 18:28-38*)

23 ¹Ọo ya bụ; ikpoto ọha ono wulihu kputa Jizọsu kpuleru Payileti. ²Ẹphe rwuepho ẹka ono bya awata epfushi iphe, ẹphe sụru l'ọ meru sụ: “Anyi humaru nwoke-a ẹka ooduweshi ndu ndu-anyi. Ọ jikaru sụ g'anyi ta apfujeshi akiriko nu Siza; teme ọ sukwapfo l'ọo ya bụ onye eze ono, bụ Kéreshi.”

³No iya; Payileti jia Jizọsu sụ iya: “?Ị bụ Eze ndu Jiu?”

Jizọsu sụ iya: “Ọoekwa ngu phọ bẹ ọ shi l'ọnu.”

⁴Payileti sụ ndu-ishi uke Chileke waa ikpoto ọha ono: “Ọ tọ dukwa ejo-iphẹ, mu humaru, nwoke-a meru.”

⁵Ephe kabaa ya epfushi ike sù: “Ò t̀kòru Jiudiya mgburugburu zìgbabẹ̀ iphe, egbuka mkp̀k̀p̀u egbuka. Ò watarù iya ezizi lẹ̀ Gálili; zia ya byasù lẹ̀ka-a.”

Jizòsù l'iphu Heròdu

⁶Payìleti ǹmaepho iphe, ndu Jiu pfuru bya ajìja sù: “?Ò b̀y onye Gálili?” ⁷Ò maerupho lẹ̀ Jizòsù bẹ̀ shi ibiya ọ̀phu Heròdu b̀y ọ̀chi-ọ̀ha; ọ̀ sù g'ẹ̀ gudekwa iya jepfu Heròdu. Heròdu nọ̀ lẹ̀ Jierúsalemù teke ono. ⁸Heròdu h̀maepho Jizòsù; ẹ̀hu t̀soo ya ọ̀tso; kẹ̀le o shihawaa ọ̀zenya g̀ta iya gẹ̀ ya h̀ma iya; l'ọ̀ ǹnukawaru nkiya; ọ̀ nòdu agù iya gẹ̀ ya h̀ma iphe, d̀y biribiri, ọ̀o-harù mee. ⁹Ò buru iphe ono meru g'ọ̀ gude; ọ̀ jìja ya ajì nọ̀ nwòdu; ọ̀le Jizòsù ta adùdu ọ̀nu, o yeru iya. ¹⁰Ndu-ishi uke Chileke waa ndu ezije ekemu bya apfu-kube iya ẹ̀huka ẹ̀huka; pfushiahaa iphe, ephe s̀ru l'ọ̀ meru. ¹¹Heròdu yẹ̀le ndu ojògu iya phẹ̀ t̀ko wata aja Jizòsù ewenu; eme iya sukusuku. A ǹnyaa; Heròdu bya ezia phẹ̀; ephe ch̀ta uwe, ama nt̀matu, b̀y uwe oke amad̀y bya eworu yee Jizòsù bya akpuphuru iya Payìleti azù. ¹²Eshi mbòku ono; Heròdu yẹ̀le Payìleti bya ab̀ru ọ̀kpobe ònyà; kẹ̀le ephe shi nòdu l'̀kukanyi teke iphe ono eteke emedu.

Eekpe Jizòsù mpfugbu

(*Mat 27:15-26; Mak 15:6-15; Jìon 18:39—19:16*)

¹³Payìleti bya ekukòbe ndu-ishi uke Chileke; mẹ̀ ndu gude ọ̀ha; waa ọ̀ha l'ọ̀phu bya asù phẹ̀. ¹⁴“Unu dutaru mu nwoke-a sù l'oodusweshi ndu ndu-unu edusweshi. Mu jìchaa ya ajì l'iphu unu; ọ̀phu ọ̀ d̀du iphemiphe ono, unu s̀ru l'ọ̀ meru ono, d̀ru ọ̀phu mu h̀maru l'ikpe iya nmarù iya. ¹⁵Nokwaphò gẹ̀ Heròdu ah̀maduru, meru g'ọ̀ gude ọ̀ sù g'a kp̀-phutaru iya anyi azù. Unu h̀ma l'ọ̀ t̀ d̀du iphe, nwoke-a metaru kẹ̀ g'a pf̀-gbua ya. ¹⁶Mu e-chi iya iphe parù iya haa.”

¹⁷Noo ya; ọ̀ b̀waa omelalì phẹ̀ l'anòdu abò Ọ̀bo Ojeghata ono bẹ̀ Payìleti at̀ufujeru phẹ̀ ndu mkp̀oro onye lanù g'ọ̀ la. ¹⁸Igwe ọ̀ha ono t̀a ọ̀zu sù: “Gbuaru anyi nwoke-a; hachia Barabasù g'ọ̀ la.” ¹⁹Nwoke ono, b̀y Barabasù b̀y nwoke, a t̀ru mkp̀oro kẹ̀ mgbaghashì, ọ̀ gbaghashìru mkp̀-ku waa kẹ̀le o gburu ọ̀chi.

²⁰Payìleti byakwa bya epfuru yeru phẹ̀ ọ̀zo; kẹ̀le oome gẹ̀ ya haa Jizòsu. ²¹Ephe t̀a ọ̀zu ọ̀zo sù: “Pf̀-gbua ya! Pf̀-gbua ya!”

²²Payìleti s̀kwa phẹ̀ ọ̀zo k'ugbo ẹ̀to: “?K'ishi g̀nu? ?B̀y ejo-iphe g̀nu bẹ̀ o meru? Ò t̀ d̀kwa ejo-iphe, mu h̀maru, o meru. Ikpe ọ̀nwu ta anmakwaru iya. Iphe, e-me ǹy b̀y lẹ̀ mu e-chi iya iphe parù iya haa.”

²³Ephe nòdu at̀ru wòwoowoo epfu sù g'a kp̀pyabe iya l'oswebe. Ephe raa; rata. ²⁴Payìleti bya ebua ikpe sù gẹ̀ nkepẹ̀ mee. ²⁵Bya aparù nwoke-a, e shi t̀a mkp̀oro ọ̀chi-a waa kẹ̀ mgbaghashì-a parù haarù phẹ̀, b̀y iya b̀y onye ephe s̀ru g'a haarù phẹ̀. Ò sù g'a kp̀pyabe Jizòsù l'oswebe, b̀y iphe d̀y phẹ̀ ree.

Aakpopyabe Jizosu

I'eli oswebe

(Mat 27:32-44; Mak 15:21-32; Jiṣon 19:17-27)

²⁶No iya; ɛphe kpuru Jizosu tugbushia. ɛphe rwua l'uzo bya aworu onye Sayirini, shi ndu-egu phe alwa, ɛpha iya bu Sayimonu. ɛphe bo iya oswebe, Jizosu vu su iya g'o vuru iya; tsoru iya l'azu.

²⁷Ikpoto igwe oha ono nodu awu etso phe l'azu mekpoo unwanyi, akwa ekwa; ayo oshi iya. ²⁸A nonyaa; Jizosu bya aghaa enya lee phe bya asu: "Unwuada Jierusalemu; unu ta akwashi ekwa mu. Unu kwaa ekwa onwunu me k'unwu unu. ²⁹Kele mboku abya teke ɛphe a-su: 'Iphe ehuru atsokwanu unwanyi, eteke atsuswee ime; ophu nwa 'eke anguswee phe era l'okpoma.' ³⁰Noo teke oo-du phe g'ubvu zee tupyabe phe domia phe. ³¹Le-a; leanaro g'e meru oshi-oyii; akakakwanu oshi, okponku."

³²Noo ya; o dukwarupho umadzu labo, meru ejo-iphe, a kpu etso iya; eejkwapho apfu-gbukota ɛphe l'iya. ³³ɛphe byarwutaepho l'eka eekuje "Okpokoroko Ishi"; ɛphe woru iya kpopyabe l'oswebe l'eka ono; waa ndu ejo-iphe labo pho. Onye ophuu l'ekutara; onye ophuu l'ekicha. ³⁴Jizosu su: "Nna; guaru phe nvu; kele ɛphe ta amadu iphe, ɛphe eme."

ɛphe tua ido gude kee uwe iya. ³⁵Igwe oha ono pfugbaaru; ele iya enya. Ndu bu ndu-ishi oha gude iya agba mgbonu asuje: "Odzotaje ndu ozo. G'o dzonaa onwiya; me o -buru iya bu Kereshi obu, shi l'eka Chileke, bu iya bu onye o hotaru."

³⁶Ndu ojogu nodu agbakwaru iya pho mgbonu. ɛphe gbarwuta bya anu iya mee-veniga g'o ngua; ³⁷su iya: "O -buru ngu bu Eze ndu Jiu; dzonaa onwongu!"

³⁸O duru iphe, e deru pfube l'oswebe ono su: "Waa Eze ndu Jiu." E deru iya l'opfu Giriku; waa l'opfu Latinu; waa l'opfu Hiburu.

³⁹Onye lanu le ndu ono, a kpopyaberu ɛphe l'iya ono kokwaa ya pho onu su iya: "?Tobudu ngu bu Kereshi obu? Dzonaa onwongu; dzoo anyibedua."

⁴⁰Onye ophuu gbochia ya onu su iya: "?Tii tsudu Chileke ebvu; la nmaru gee nwoke-a ikpe lanu, bu iya bu ikpe onwu? ⁴¹Ikpe k'anyibedua be du nhamunha; kele o bu urwu iphe, anyi meru be anyi erita; obenu le nwoke-a ta adudu iphe, du eji, o meru." ⁴²O su Jizosu: "Jiko nyatakwa mu; me i -buerupho eze."

⁴³Jizosu su iya: "Ge mu gbuaru ngu iya tororo; ntanu-a be mu le ngu a-nodu l'okpoku Chileke."

Anwuhu Jizosu

(Mat 27:45-56; Mak 15:33-41; Jiṣon 19:28-30)

⁴⁴Enyanwu keerupho l'ishi; nchi jihu l'alì ono. Ekameka gbahukota tsukiribaa jasu l'oke-eswe uzenyashi; ⁴⁵kele enyanwu jikputeru; ekwa,

egbobutaję ęnya ęka aagwaję Chileke, nọ l'ime eze-ulo Chileke ono gbae-pho kę tararaa gbajahụ ębo. ⁴⁶Jizọsu chia mkpu sụ: “Nna; mu yeru ngu Unme mu l'ęka.” O pfuchaa nno bya atubuhu unme; ọ bụru iya anwụhu.

⁴⁷Onye-ishi ndu ojọgu ndu Romu hụmaepho iphe, meru nụ; ọ jaahaa Chileke ajaja sụ: “Ọkpobe-opfu; nwoke-a pfulbekwaru-ęka-oto!”

⁴⁸Iphe, bukotakpoo ikpoto ọha, kuru l'ęka ono, byaru ahuma iphe, ada nụ; humaepho iphe, eme nụ bya egberu ęka ye l'olu; ebu mkpu; eje ala.

⁴⁹Iphe, bukpuo ndu maru Jizọsu ree; je akpaa l'unwanyi, shi lę Gálili tso-ru iya; pfulu ụzenya ele iphemiphe ono, l'eme nụ ono.

Elili Jizọsu

(*Mat 27:57-61; Mak 15:42-47; Jiọn 19:38-42*)

⁵⁰Ọ duru nwoke, epha iya bụ Jiófẹfu; onye shi Arimatiya; l'alị ndu Jiu. Nwoke ono yi l'ogbo-ikpe; bya aburu onye ọma; buri onye pfulberekoto; ⁵¹onye adudu teke o kwejeru lidzu ono, ndu-ikpe chiru ono; yee iphe ono, epe meru ono du ree. Yebedua elekpoo ęnya teke Chileke e-goshi lę ya bụ eze. ⁵²Nwoke ono bya ejepfu Payileti je arwo ya g'a haaru iya odzu Jizọsu gę ya lia. ⁵³E mechaa; ọ bya eje apazeta odzu ono; gude ękwa ọchaa kwaa ya; bya eje elia ya l'ilu, a turu l'ogba mkpuma; ilu, eteke adu-swe onye e lijewaru l'ime iya. ⁵⁴Mboku ono bu eswe, echele iya a-buru eswe-atuta-unme; mbu mboku Sabatu; teme Sabatu obu nodu agbawaa.

⁵⁵Unwanyi ono, epe lę Jizọsu shi lę Gálili swiru ono tsokwarupho Jiófẹfu je. Epe lee ilu ono ęnya ohubama; bya ahumakwapho g'e nyeberu odzu iya l'ime ilu obu. ⁵⁶Epe lwa bya akwakobe manu, eshi-mkpọ; waa manu ozogbaa k'ete odzu ono. Epe tuta unme leswe Sabatu, bu iya bu iphe, ekemu phe suru g'e meje.

Eshi l'onwu teta dzuru ndzu

(*Mat 28:1-10; Mak 16:1-8; Jiọn 20:1-10*)

24 ¹O be lę nchi-abohu mboku mbu lidzu, bu iya bu Sonde; unwanyi ono gude manu, eshi mkpọ ono, epe kwakoberu g'oo-du ono gude jeshia l'ilu Jizọsu. ²Noo ya; epe jeshia; e swifuwaa mkpuma, e shi gude swichia onu ilu-a. ³Epe bahu l'ime iya; ophu epe ahumaeduru odzu Nnajiuphu, bu Jizọsu. ⁴Epe pfulu l'ęka ono arị iphe ono; ọ tufu phe ęhu. A bya l'amaru; unwoke labo, yeru uwe, egbu nwiiinwii pful-kubewaa phe. ⁵Ndzu guhu phe; epe woru iphu kpube l'alị. Unwoke ono su phe: “?Bu gunu meru g'o gude unu nodu achọ onye nọ ndzu l'ęka ndu maa nọ?” ⁶“Ọ to noekwa l'ęka-a. O tetaakwaru dzuru ndzu ozo. Unu nyatakwa iphe, o pfulu unu teke ọ nọ lę Gálili. ⁷Ọ suru lę Abubu-Ndiphe be ee-seru ye l'ęka ndu eme iphe-eji. Epe eworu iya pful-gbua. O -be lę mboku k'eto iya l'o teta dzuru ndzu ozo.”

⁸ Ɛnya gbarwua phe l'opfu iya ono. ⁹ Ɛphe shi l'ilu ono lwa bya eje akọ-oru iya umadzu iri le nanu pho; waa ndu ophuu g'ephe ha. ¹⁰ Unwanyi ono bu Meri ke Magudala; waa Jiowana; waa Meri, bu ne Jiemusu; waa unwanyi ozo, ephe l'ephe swi. O buru phe kooru ndu-ishi-ozu iphe ono. ¹¹ Iphe ono du phe g'o bu opfu, lenwedu ishi; ophu ephe ekwedu l'o bu eviya. ¹² Pyita kwolihu bya agbaru jeshia l'ilu ono. O rwua bya ephureta bya enyoo ime ilu ono. O buerupho ekwa odzu ono be o humaru kpurumu. O dakobe; lasha unuphu. O ji iya enya; mbu iphe ono, meru nu ono.

Uja, aabo eje l'uzo Emeyosu
(Mak 16:12-13)

¹³ Mboku ono kwapho gedegede be umadzu ebo le ndu etsoje iya nu swi eje mkpukpu, eekuje Emeyosu. E -shi le Jierusalemu jasu l'eka ono bu manyiru esaa. ¹⁴ Ephe nodu epfukpoephe k'iphemiphe ono, mekotaru nu ono. ¹⁵ Ephe gudekwadu uja ono abo bya arikwa iya pho l'obu; Jizosu lonwiya byapfuta phe; ephe l'iya swiru. ¹⁶ E kwechia phe enya; ophu ephe ahubeduru iya ama. ¹⁷ O su phe: “?Bu egube uja gunu be unu abokpoo tsoru uzo egube ono?”

Ephe pfuru; kele aphu jiru phe obu. ¹⁸ Onye lanu l'umadzu ebo ono, epa iya bu Kuliopasu su iya: “?Bue ngu pho bu onye byaru abyabya le Jierusalemu, amadu iphe ono, megbaberu l'eka ono l'idzu-a?”

¹⁹ O su phe: “?Iphe, du idu-agma?”

Ephe su iya: “Mbu ke Jizosu; onye Nazaretu, bu onye mpfuchiru Chileke; onye shi l'iphe, o mekpooru ememe me opfu, o pfuru l'onu goshi l'iphu Chileke me l'iphu oha g'ike iya habe shii. ²⁰ Ndu-ishi uke Chileke me ndu-ishi anyi phe seru iya nu; a nmaa ya ikpe onwu bya eworu iya kpopyabe loswebe. ²¹ Mbu onye-a, ephe shi ele enya iya l'oo ya a-gbata Izurelu-a. A-gufukpokwaaro iphemiphe ono; ntanu-a kweakwaa ujiku eto, iphe ono meru. ²² Ophu, ka nu buru l'unwanyi, gba logbo anyi haru bya epfukporo 'ama-g'ee-me-iyaa. Unwanyi ono nmaru ewa jee l'ilu ono. ²³ Ephe jerwua; ophu ephe ahumaeduru odzu iya. Ephe lwa bya asu l'ephe phuchaaru phua ophulenyaa; huma unwu-ojozi-imigwe, suru phe le Jizosu dzuakwaa ndzu. ²⁴ Ndu anyi l'ephe ano haru je l'ilu l'eka ono. Ephe jerwua; o buerupho g'unwanyi ono pfuru bu g'o du; ophu ephe ahumaeduru iya eviya.”

²⁵ Jizosu su phe: “?O eswe be o bu unu; unube ndu ono, akpu onwunu akpukpu ekweta iphe, ndu mpfuchiru Chileke pfuru ono.” ²⁶ ?To gbaduru Kereshi obu g'o jefutaadaa iphe-ehuka ono; teme l'o bahu l'eka e-goshi ubvu, Chileke kwaberu iya? ²⁷ Jizosu bya eshikpoephe l'iphe, bukota ekwo Mosisu me ekwo ndu mpfuchiru Chileke; towashiaru phe iphe, e deru lekwo-opfu Chileke k'ehu iya ono nanu nanu.

²⁸ Mkpukpu, ephe eje zajee phe pho ntse; o meahaa umere g'o ghata aghata tugbubaa. ²⁹ Ephe sede iya su iya: “Byanu g'anyi je akwaa; le nchi ejihuwaa;

tẹme mbọku bvuwaa.” O tsoru phẹ bahụ g'ẹphe je akwaa. ³⁰Noo ya; ẹphe rijee-pho nri; ọ bya ewota buredi ono bya ekele Chileke ekele; bya awaa ya; bya eworu nụ phẹ. ³¹Enya sahụ phẹ. Ẹphe gbẹ teke ono hube iya ama. O phuhu; ọphu ẹphe ahumaeduru iya. ³²Ẹphe wata epfuru nwibe phẹ sù: “?Ọ kwa l'ì maru l'o shi elwu anyi l'obu teke ono, o shi abọ ụja eyeru anyi l'ụzo ono; aturu anyi iphe, e deru l'ẹkwo-opfu Chileke poopoo.”

³³Ẹphe kwolihuẹkwapho teke ono teke ono; gbaphu azụ lẹ Jierúsalemu. Ẹphe jeshia; umadzu iri lẹ nanụ ono nọkobewaa l'ẹka lanu; waa ndu ẹphe l'ẹphe nọ.

³⁴A sù phẹ lẹ Nnajiuphu tetaakwaru eviya; lẹ Sayimonu humakwaru iya.

³⁵Ẹphebedua bya akọo iphe, meru l'ụzo; kọo g'ẹphe gude hube iya ama teke ọ warụ buredi.

Jizọsu egoshi ndu etsoje

iya nù onwiya

(*Mat 28:16-20; Mak 16:14-18; Jìon 20:19-23; Ndu 1:6-8*)

³⁶Ẹphe gudekwadua epfu nno; Jizọsu pfulwaru l'echilabọ phẹ bya asù phẹ: “G'ẹhu dukwa unu gu.”

³⁷Ẹphe lwụ-bilihu; meji tofu phẹ. Ẹphe dobesu l'ọo maa. ³⁸Ọ sù phẹ: “?Bụ gunu bẹ ndzụ iya agụ unu? ?Bụ gunu meru iphe, unu abọ obu ẹbo?” ³⁹“Unu huma ẹka mu mẹ ọkpa mu. Unu huma l'ọ bu-a mbẹdua gẹdegede. Unu wọru mu l'ẹka huma; kẹle maa te enwedu anụ-ẹhu waa ọkpu g'unu ele lẹ mu nweru-a.”

⁴⁰O pfuchaa nno bya egoshi phẹ ẹka iya; waa ọkpa iya. ⁴¹Ẹhu-utso; waa biribiri, ọ dū phẹ mee ọphu ẹphe eke akwatadu kweta ọkpobe ekweta. Ọ sūwaa phẹ: “?Ọ duru iphe, eeri eriri, unu nweru l'ẹka-a gẹ mu ria?” ⁴²Ẹphe bya anụ iya owuriwo ẹma waa ẹbakala manụ-ẹnwu. ⁴³Ọ nata iya nọdu phẹ l'iphu l'ẹka ono taa ya.

⁴⁴Ọ sù phẹ: “Iphe-a bukotakpoephe iphe, mu pfuru unu teke mu l'unu nọ; sù unu l'iphemiphe, e deru dekuta mu l'ẹkwo ekemu Mosisu mẹ kẹ ndu mpfuchiru Chileke; waa l'ẹkwo-ebvu bẹ vukotaje g'e deru iya.”

⁴⁵Ọ bya anwusaa phẹ egomunggo g'iphe, e deru l'ẹkwo-opfu Chileke edoo phẹ ẹnya. ⁴⁶Ọ sù phẹ: “E deru sù lẹ Kéreshi jefutaje iphe-ẹhuka nwuhu; o -be lẹ mbọku k'ẹto l'o teta dzuru ndzụ. ⁴⁷Bya asù l'ee-gude ẹpha iya raa lẹ Chileke a-guru nemadzụ nvụ l'iphe-ẹji; mẹ izimanu -lwa onye ọbu azụ. Ee-shi lẹ Jierúsalemu gude ẹpha iya ono radzuru l'ohamoha lẹ mgboko mgburugburu. ⁴⁸Ọ buru unu e-pfuru ndu ọzo k'iphe-a, unu humaru-a. ⁴⁹Unu huma lẹ mu e-zilataru unu iphe ono, Nna mu kweru unu ukwe iya ono. Unu nọdukwa lẹ Jierúsalemu l'ẹka-a jasù teke Chileke e-gude ike, shi l'imigwe nùá unu anùnù; unu anata ike, shi l'imigwe bya.”

Jizọsu alafu Chileke l'imigwe

(*Mak 16:19-20; Ndu 1:9-11*)

⁵⁰Noo ya; Jizọsu bya eduru phẹ jasù lẹ Betani; bya apalia ẹka iya eli gọahaaru phẹ ọnu-ọma. ⁵¹O gude phẹ agoru ọnu-ọma ono bya ahaa phẹ.

Chileke kulia ya kuba l'imigwe. ⁵²Ɛphe baaru iya eja bya alaphushia azu le Jierusalemu. Ehu nodu atso phe ntumatu. ⁵³Ɛphe je anqahaa mkpuru-mkpuru leze-ulo Chileke; ekele Chileke ekele.